
April 2021

Visitation til botilbud

Eksempler på praksis
og overvejelser fra seks
kommuner



ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-396-2

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	SAMMENFATNING	4
	Hovedresultater	7
	Læsevejledning	11
KAPITEL 2	UDREDNING OG VALG AF INDSATS	13
	Den første opmærksomhed	14
	Udredning af borgerne	21
	Botilbud eller anden støtte	26
	Midlertidige eller længerevarende botilbud	29
KAPITEL 3	MATCHNING MELLEM BORGER OG BOTILBUD	37
	Arbejdet med at søge efter botilbud	38
	Arbejdet med at finde det rette botilbud	41
	Udfordringer i forhold til at sikre det bedste match	54
KAPITEL 4	BEVILLING AF BOTILBUD	65
	Bevilling på visitationsudvalg	66
	Prisen er en del af indstillingen	73
	Overlevering af borgeren til botilbuddet	75
KAPITEL 5	OPFØLGNING OG PERSONRETTET TILSYN	80
	Praksis for opfølgning varierer	80
	Det personrettede tilsyn	88
KAPITEL 6	REVISITATION	90
	Årsager til revisitation	91
	Arbejdet med at finde et nyt botilbud	96
	Flytning fra botilbud	98
	Udfordringer ved flytning uden samtykke	101
BILAG 1	METODE	104
	Analytisk sagsgennemgang	105
	Gruppeinterview	107
BILAG 2	VIDEN FRA SAGSGENNEMGANGEN	111

KAPITEL 1

**EN AF TRE DEL-
UNDERSØGELSER**


Sammenfatning

Social- og Ældreministeriet har bedt Ankestyrelsen om at gennemføre en undersøgelse om kommunernes praksis og overvejelser, når de visiterer en borger til et botilbud.

Undersøgelsen indgår som en del af evalueringen af det specialiserede socialområde, som er aftalt i Aftale om Finansloven for 2020. Undersøgelsen er en af tre delundersøgelser om eksempler på kommunernes praksis og overvejelser ved visitation til tilbud på det specialiserede socialområde.

Undersøgelsen handler om botilbud til personer med nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, særlige sociale problemer eller socialpsykiatriske udfordringer efter servicelovens (SEL) §§ 107 og 108, samt almenboliglovens (ABL) § 105.

BESTEMMELSER FOR BOTILBUD

Bestemmelserne for botilbud fremgår af servicelovens §§ 107¹ og 108², samt almenboliglovens § 105, stk. 2.³

Serviceovens § 107, stk. 1

Kommunalbestyrelsen kan tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov for det.

Serviceovens § 107, stk. 2

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold til:

- 1)** personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller for pleje, eller som i en periode har behov for særlig behandlingsmæssig støtte.

- 2)** personer med nedsat psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer, der har behov for pleje eller behandling, og som på grund af disse vanskeligheder ikke kan klare sig uden støtte.

Serviceovens § 107, stk. 2, nr. 2, omfatter visitation til socialpsykiatriske botilbud.

¹ Servicelovens § 107, jf. lovbekendtgørelse nr. 1287 af 28. august 2020.

² Servicelovens § 108, se henvisning til lovbekendtgørelsen ovenfor.

³ Almenboliglovens § 105, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 3. august 2020.

UNDERSØGELSENS FORMÅL

Serviceovens § 108

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde ophold i boformer, der er egnet til længerevarende ophold, til personer, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få dækket disse behov på anden vis.

Almenboliglovens § 105, stk. 2

Regionerne eller kommunerne kan overlade til selvejende institutioner og almene boligorganisationer at være byg- og driftsherre af almene ældreboliger, der tilvejebringes med særligt henblik på at betjene personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Undersøgelsens formål er at belyse kommunernes praksis, overvejelser og konkrete hensyn, når de visiterer en borger til de nævnte typer af botilbud. Rapporten beskriver udelukkende eksempler på de interviewede kommuners anvendelse af botilbud. Rapporten indeholder ikke en juridisk vurdering af kommunernes praksis og har altså ikke fokus på, om kommunernes praksis er lovmedholdelig eller ej. Vi henviser dog løbende til lovgivningen og Ankestyrelsens praksis på området.

Undersøgelsen belyser følgende hovedspørgsmål:

1. Hvordan er kommunernes organisering og arbejdsgange for visitation til botilbud, opfølgning og personrettet tilsyn og for revisitation?
2. Hvilke overvejelser gør kommunerne sig i forbindelse med visitation til botilbud, opfølgning og revisitation, hvilke konkrete hensyn tager de, og hvordan vægtes disse hensyn?
3. Hvordan kan et sagsforløb eksempelvis se ud, når kommunerne visiterer til de typer af botilbud, der indgår i undersøgelsen?

METODE OG DATAGRUNDLAG

Denne undersøgelse er baseret på en kvalitativ sagsgen- nemgang og interview med sagsbehandlere i seks ud- valgte kommuner. Undersøgelsen kan ikke betragtes som et repræsentativt billede af kommunernes praksis, men

belyser derimod eksempler på praksis i de udvalgte kommuner.

Sagsgennemgang

Vi har gennemgået i alt 48 sager om visitation til botilbud fra de seks udvalgte kommuner. Hver kommune har indsendt otte sager.

På baggrund af sagsgennemgangen har vi udarbejdet otte sagsforløb, der præsenteres løbende i rapporten. Vi har udarbejdet sagsforløbene med udgangspunkt i en analyse af, hvilke mønstre der går igen på tværs af sagerne, og til at afdække variationen i sagerne. Sagsforløbene er en sammenskrivning af flere sager, der illustrer eksempler på kommunernes praksis. Sagsforløbene er anonymiserede.

Derudover vil vi løbende i rapporten præsentere mønstre og viden fra sagsgennemgangen, der supplerer interviewkommunernes beskrivelser af praksis. Den viden, der løbende bliver præsenteret fra sagsgennemgangen, fremgår samlet i bilag 2.

Interview

Vi har gennemført gruppeinterview i samme seks kommuner. Deltagerne i interviewene er sagsbehandlere, som visiterer borgere til botilbud. Interviewene har især givet eksempler på kommunernes overvejelser, samt hvordan ønsker og hensyn vægtes i forhold til hinanden.

I alle kommuner har vi gennemgået to sagsforløb med interviewpersonerne. Det har blandt andet haft til formål at kvalitetssikre de udarbejdede sagsforløb ved at afklare, om sagsforløbene var genkendelige for sagsbehandlerne. Desuden gav sagsforløbene anledning til, at sagsbehandlerne kunne tale om egen praksis i relation til eksemplet i sagsforløbet.

Undersøgelsens metode og datagrundlag står uddybet i bilag 1.

HOVEDRESULTATER

I dette afsnit præsenterer vi udvalgte resultater fra undersøgelsen.



Alle interviewkommuner anvender Voksenudredningsmetoden

Alle interviewkommunerne fortæller, at det er deres arbejdsgang at anvende voksenudredningsmetoden (VUM) til at afdække borgerens funktionsniveau og støttebehov. I sagsgennemgangen er der dog flere sager, hvor det ikke fremgår, at der er foretaget en udredning af borgerens funktionsniveau og støttebehov inden, at borgeren visiteres til et botilbud.

Når kommunerne udarbejder VUM'en kan oplysningerne stamme fra tidligere indsatser og udredninger – og fra samtaler med borgeren. Kommunerne beskriver, at der kan være tilfælde, hvor de hurtigt skal afdække, om borgeren er i målgruppen for et botilbud, hvor de udreder og træffer en beslutning på det eksisterende vidensgrundlag. Interviewkommunerne fortæller, at det er forskelligt, hvordan de bliver opmærksomme på borgere, der eventuelt skal visiteres til et botilbud. Det kan være gennem igangværende indsatser, eller ved at borgeren eller pårørende selv henvender sig til kommunen.

En borger kommer på botilbud, når støttebehovet er omfattende

I forhold til interviewkommunernes overvejelser om, hvorvidt en borger skal visiteres til et botilbud, fortæller kommunerne, at de foretager en konkret vurdering ud fra udredningen. Når de vurderer, at en borger skal visiteres til et botilbud, fortæller alle seks kommuner, at det overordnet skyldes, at borgerens støttebehov er omfattende. Det vil sige, at de fleste VUM temaer peger på et omfattende støttebehov. I de tilfælde, hvor kommunen vurderer, at det er tilstrækkeligt for borgeren at bo hjemme med socialpædagogisk støtte efter SEL § 85, vil de i første omgang afprøve det. Flere kommuner beskriver, at de arbejder ud fra, at indsatsen er mindst muligt indgribende i borgerens liv.

Borgerens funktionsnedsættelse er afgørende for, om kommunerne vælger et midlertidigt eller længerevarende botilbud. Midlertidige botilbud anvendes, når borgeren har et udviklingspotentiale, eller har behov for at få afklaret den videre indsats. Borgere med socialpsykiatriske udfordringer visiteres primært til midlertidige botilbud. Borgeren visiteres derimod til et længerevarende botilbud, når støttebehovet er varigt. I de gennemgåede sager, er de borgere, der har en fysisk funktionsnedsættelse overvejende visiteret til et længerevarende botilbud.



KØBER/DRIVER

Nogle kommuner køber primært botilbudspladser, hvor andre kommuner driver og anvender egne botilbud.



Sagsbehandlerne bruger Tilbudsportalen og erfaringer til at finde botilbud

I interviewkommunerne fortæller sagsbehandlerne, at de bruger Tilbudsportalen til at søge botilbud frem. Flere oplever dog, at oplysningerne på portalen ikke altid er opdaterede. Det kan betyde, at de bruger meget tid på at afsøge mulige botilbud og kontakte dem. For de interviewkommuner, der driver egne botilbud, er det en fast arbejdsgang først at undersøge, om et af kommunernes egne tilbud kan rumme borgeren.

Sagsbehandlerne i de seks kommuner fortæller desuden, at de som en fast arbejdsgang også gør brug af egne og kollegiale erfaringer med tilbuddene, når de skal finde og vælge et botilbud. Tidligere erfaringer med et botilbud kan være afgørende for, om sagsbehandleren vælger at gå videre med det eller ej.

Der er i sagsgennemgangen begrænset viden om, hvordan kommunerne finder frem til det konkrete botilbud, som de vælger. Det er altså arbejdsgange, som vi ikke kan se dokumenteret i sagerne.

Målgruppematchet vægtes højere end øvrige hensyn

Når sagsbehandlerne i de seks kommuner skal undersøge, om et konkret botilbud matcher borgeren, vurderer og vægter de en række forskellige hensyn. De fortæller alle, at de først undersøger botilbuddets målgruppe, beboersammensætning og pris. De fortæller desuden, at det kan være nødvendigt at tage hensyn til fysiske rammer og eksempelvis muligheden for, at beskæftigelse eller uddannelse ligger på samme matrikel som botilbuddet.

Kommunerne tager så vidt muligt hensyn til borgerens og de pårørendes ønsker til blandt andet beliggenhed og fysiske rammer, eksempelvis ønsker om eget bad og toilet. I sagsgennemgangen kan vi se, at borgeren eller de pårørende ofte har ønsker om faciliteter eller konkrete botilbud. Sagsbehandlerne fortæller, at de vægter målgruppematchet højest. Det betyder, at botilbuddet er godkendt og har kompetencer til at arbejde med borgerens målgruppe. Derefter vil de forsøge at imødekomme borgerens eller de pårørendes ønsker.

Inddragelse af borgere eller pårørende i valg af botilbud varierer

Når interviewkommunerne skal vælge et botilbud, varierer det, hvor meget borgere og pårørende inddrages i selve valget. Borgere, der er visiteret til længerevarende botilbud, kan gøre brug af frit valg. Interviewkommunerne oplever, at borgernes brug af frit valg varierer. Eksempelvis nævnes pårørende/værger til borgere med handicap som en gruppe, der ofte er opmærksomme på muligheden for frit valg. Nogle af de interviewede sagsbehandlere fortæller, at borgeren og/eller de pårørende som udgangspunkt får valget mellem flere forskellige

botilbud. Nogle påpeger dog, at det ikke er alle borgere, der kan tage stilling til det frie valg, eller ønsker at vælge mellem flere botilbud.

Det kan have betydning for valg af botilbud, at tilbuddet er specialiseret

Flere interviewkommuner beskriver, at de ofte fravælger botilbud, der kan rumme mange forskellige målgrupper. Det skyldes, at de, som en del af deres overvejelser, i forbindelse med valget af botilbud kan være i tvivl om, hvorvidt mange forskellige målgrupper kan rummes på ét og samme tilbud. Fravalget skyldes også, at sagsbehandlerne oplever, at borgere kan have samme funktionsnedsættelse, men brug for forskellige pædagogiske tilgange, da årsagerne til deres funktionsnedsættelse er forskellige.

Kommunerne beskriver, at det kan være svært at finde et botilbud til borgere med flere komplekse problemstillinger. Det kan resultere i, at de ikke kan finde et botilbud, der kan rumme alle borgerens behov på én gang, og de derfor må prioritere borgerens mest akutte behov. Der er også eksempler på, at kommunerne tilkøber indsatser til borgeren, hvis botilbuddet kan levere det.

Mangel på botilbudspladser og tid kan udfordre matching

Interviewkommunerne fortæller, at der generelt er mangel på ledige botilbudspladser. Det har betydning for, hvilke hensyn de kan tage i valget af et konkret botilbud. Der er især mangel på længerevarende botilbud efter SEL § 108, og pladser til borgere med flere og komplekse udfordringer. Derudover oplever kommunerne, at det kan være svært at finde ledige pladser til borgere, der bliver udskrevet fra psykiatrien. Det er udfordrende, da sagsbehandlerne ofte hurtigt skal finde en ledig plads, når psykiatrien varsler, at borgeren er færdigbehandlet.

De fleste interviewkommuner får godkendt borgerens personkreds og konkret botilbud på samme visitationsudvalgsmøde

Alle interviewkommuner fortæller om deres arbejdsgange for bevilling af botilbud, at de anvender et visitationsudvalg. Størstedelen af interviewkommunerne fortæller, at personkredsvurderingen og indstillingen til et konkret botilbud som udgangspunkt foregår på det samme visitationsmøde. Personkredsvurderingen er afgørelsen om, at borgeren har behov for et botilbud som indsats.

Sagsbehandlerne fortæller, at de gerne præsenterer visitationsudvalget for flere konkrete botilbud, som kan varetage borgernes behov. Det er dog ikke altid muligt at finde flere egnede botilbud. Det afhænger eksempelvis af målgruppen, og





kompleksiteten af borgerens problemstillinger. Sagsbehandlerne indstiller også prisen på botilbudspladsen til visitationsudvalget. Sagsbehandlerne oplever, at de tilbud som de peger på, som oftest godkendes af visitationsudvalget, også når pladsen på et botilbud er dyr. De oplever generelt, at individuelle hensyn og den faglige vurdering af borgerens behov vægter højest og er afgørende for, hvilket botilbud der bliver godkendt af visitationsudvalget.

Forskellig praksis for bestilling af indsats

Interviewkommunerne fortæller, at de, efter bevillingen af botilbud til en borger, skal sørge for at få overleveret alle relevante informationer om borgeren til botilbuddet. Det beskriver de som en fast arbejdsgang.

Nogle interviewkommuner fortæller, at de sender en bestilling til botilbuddet, mens andre bruger borgerens handleplan efter SEL § 141, hvor indsatsen er angivet som bestilling. Når visitationsudvalget har godkendt botilbuddet, besøger nogle borgere stedet. Det afhænger af borgerens funktionsniveau, om det er muligt. Sagsbehandlerne i de seks kommuner fortæller, at det varierer, hvor involverede de er i indskrivningen på botilbuddet og borgerens flytning. Det afhænger blandt andet af borgerens funktionsniveau og netværk.

Status for borgerens ophold og handleplan er vigtig

For at kunne foretage en opfølgning på indsatsen for borgeren, fortæller interviewkommunerne, at det er vigtigt, at de inden et opfølgningsmøde har modtaget en skriftlig statusudtalelse fra botilbuddet. Det giver sagsbehandlerne mulighed for at drøfte sagen med kollegaer forinden og vurdere, om indsatsen fortsat er tilstrækkelig for borgeren. Statusudtalelsen er desuden vigtig som konkret dokumentation til borgerens sag.



Opfølgningsmøder er hyppigere på midlertidige botilbud end længerevarende botilbud

Flere interviewkommuner fortæller om deres arbejdsgange, at de hyppigere foretager opfølgning på borgere på midlertidige botilbud end på længerevarende botilbud. Det skyldes, at der her i højere grad kan ske en udvikling i borgerens situation og behov. Sagsbehandlerne fortæller, at opfølgningen tilrettelægges individuelt og foretages hyppigere, når borgere har komplekse udfordringer.

I de gennemgåede sager fremgår det, at der i næsten alle sager er foretaget opfølgning på borgernes indsats. Omvendt ser vi, at det personrettede tilsyn efter SEL § 148 kun i få sager særskilt er dokumenteret. I interviewene udtrykker sagsbehandlerne, at de betragter det personrettede tilsyn som en del af opfølgningen. De foretager derfor også tilsynet sammen



med den øvrige opfølgning. Sagsbehandlerne fortæller desuden, at de gør meget ud af at se borgeren og borgerens bolig for at vurdere borgerens trivsel.

Kommunerne vil løse borgerens udfordringer på botilbuddet, men revisitation kan blive nødvendigt

Hvad angår kommunernes arbejdsgange og overvejelser i forbindelse med revisitation, fortæller kommunerne, at revisitation kommer på tale, når en borger mistrives på botilbuddet. I sagsgennemgangen af de sager, hvor borgeren er visiteret til et andet botilbud, ser vi, at kommunen ofte bliver opmærksom på en borgers mistrivsel på et opfølgningsmøde eller ved, at botilbuddet kontakter kommunen.

Årsager til revisitation kan skyldes, at botilbuddet ikke kan løfte opgaven. Det kan også skyldes ændringer i borgerens behov og ønsker. Interviewkommunerne vil dog helst løse problemerne, hvor borgeren er, fremfor at visiterer borgeren til et andet botilbud. Nogle interviewkommuner har et politisk fokus på, om borgeren kan visiteres til et tilbud i egen kommune. Det er dog ikke altid, at hjemtagning er en mulighed, hvis kommunen ikke har et tilbud, der kan varetage borgerens behov.

Udfordringer med at visiterer borgere fra ABL § 105

Nogle interviewkommuner beskriver, at det kan være svært at flytte en borger fra et længerevarende botilbud efter ABL § 105 til et andet botilbud, selvom borgeren ikke længere er i målgruppen til botilbuddet. Det skyldes, at borgerne har egen lejekontrakt i botilbud efter ABL § 105. Desuden er der udfordringer ved at flytte borgere, der ikke kan eller vil give samtykke til flytningen. Derudover oplever interviewkommunerne ikke et reelt mønster i, hvilke typer af botilbud de visiterer fra og til. Dog beskriver kommunerne, at borgere, der er visiteret til et midlertidigt botilbud, ofte kommer ud i egen bolig.

LÆSEVEJLEDNING

Rapporten er struktureret kronologisk ud fra en borgers sagsforløb – fra den første kontakt til kommunen, over udredning og valg af et botilbud til opfølgning og eventuelt revisitation.



I kapitlerne præsenterer vi otte sagsforløb. Sagsforløbene er udarbejdet på baggrund af sagsgennemgangen og er anonymiserede. Sagsforløbene indgår som eksempler på kommunernes forskellige arbejdsgange, når de visiterer en borger til et botilbud. De illustrerer desuden, hvor forskellige sagsforløbene kan være. Sagsforløbene indgår i rapporten i deres helhed første gang, de anvendes. Derefter referer vi løbende op til sagsforløbene, når de eksemplificerer en pointe i et andet kapitel.

Ud over dette første kapitel består rapporten af yderligere fem kapitler:

Kapitel 2 – Udredning og valg af indsats: Kapitlet belyser kommunernes arbejdsgange, fra de bliver opmærksomme på en borger, til de udreder borgeren og vurderer, at borgeren skal visiteres til et botilbud.

Kapitel 3 – Matchning mellem borger og botilbud: Kapitlet belyser kommunernes arbejdsgange og overvejelser, når de skal vælge, hvilket konkret botilbud en borger skal tilbydes plads på. Det handler også om, de konkrete hensyn kommunerne tager, når de skal vælge et botilbud til en borger, og hvordan de vægter disse hensyn, når ikke alle kan imødekommes.

Kapitel 4 – Afgørelse om botilbud: Kapitlet belyser kommunernes arbejdsgange, når de skal bevilge et botilbud til en borger. Det indebærer, at kommunen personkredsvurderer borgeren, og at det konkrete botilbud godkendes af et visitationsudvalg. Kapitlet belyser også, hvordan kommunerne sikrer overlevering af borgeren til botilbuddet.

Kapitel 5 – Opfølgning og personrettet tilsyn: Kapitlet belyser kommunernes arbejdsgange og overvejelser, når de skal følge op på en borger på et botilbud og gennemføre det personrettede tilsyn.

Kapitel 6 – Revisitation: Kapitlet belyser kommunernes arbejdsgange og overvejelser ved revisitation af borgere fra et botilbud til et andet. Det handler om årsager til, at kommunen vurderer, at borgeren skal revisiteres, og udfordringer knyttet til revisitationen.

KAPITEL 2



Udredning og valg af indsats

Dette kapitel belyser interviewkommunernes arbejdsgange og overvejelser, når de udreder en borgers støttebehov, og når de vurderer, om en borger skal visiteres til et botilbud. Kapitlet belyser:

- Hvordan kommunerne bliver opmærksomme på borgere, der kan have behov for at blive visiteret til et botilbud.
- Hvilken metode kommunerne bruger og hvilke oplysninger, de indhenter i udredningen af borgerens funktionsniveau og støttebehov.
- Hvad der har betydning for, om kommunerne vælger at visiterer til et botilbud eller tilbyde anden støtte.
- Hvad der har betydning for, om kommunerne visiterer til et midlertidigt eller længerevarende botilbud.

I boksen herunder opsummerer vi kapitlets hovedpointer.

HOVEDPUNKTER I KAPITEL 2:

- Kommunerne bliver blandt andet opmærksomme på borgerne gennem igangværende indsatser og gennem henvendelser fra borgeren selv eller en pårørende.
- Alle interviewkommuner anvender Voksenudredningsmetoden (VUM) til at afdække borgerens funktionsniveau og støttebehov. Oplysningerne i udredningen stammer blandt andet fra tidligere indsatser og udredninger, samt samtaler med borgeren.
- Flere af interviewkommunerne arbejder ud fra, at indsatsen skal være mindst muligt indgribende i borgerens liv. Derfor ser flere kommuner, om borgeren kan bo hjemme med § 85 socialpædagogisk støtte, hvis de vurderer, at indsatsen er tilstrækkelig.
- Når kommunerne peger på, at borgeren skal på et botilbud, skyldes det grundlæggende, at borgerens støttebehov er omfattende. Det er omfattende, når borgeren har udfordringer forbundet med flere af VUM temaerne.
- Kommunerne anvender midlertidige botilbud, når borgeren har et udviklingspotentiale eller har behov for at få afklaret den videre indsats. Borgere med socialpsykiatriske udfordringer visiteres primært til midlertidige

VUM TEMAER:

- Fysisk funktionsnedsættelse
- Psykisk funktionsnedsættelse
- Socialt problem
- Mobilitet
- Egenomsorg
- Kommunikation
- Praktiske opgaver i hjemmet
- Samfundsliv
- Socialt liv
- Sundhed
- Omgivelser

botilbud. Borgeren visiteres til et længerevarende botilbud, når støttebehovet er varigt.

DEN FØRSTE OPMÆRKSOMHED

Dette afsnit handler om, hvordan kommunerne bliver opmærksomme på borgere, der eventuelt skal tilbydes en plads på et botilbud.

Kommunerne bliver opmærksomme på borgerne på forskellige måder

Interviewkommunerne fortæller, at de kan blive opmærksomme på en borgers behov for støtte på flere måder. Det kan være gennem henvendelser fra borgeren selv, pårørende, borgerens læge, behandlingspsykiatrien, retspsykiatrien, sygehuset, forsorgshjem, eller når en borger tilflytter fra anden kommune. Derudover nævner kommunerne, at beboere i borgers ejendom, deres vicevært eller ejendomsselskab også kan gøre kommunen opmærksom på, at en borger behøver støtte.

Det kan også være, at kommunen i forvejen har kendskab til borgeren, og at henvendelsen kommer fra børne- og familieafdelingen, Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) eller jobcenteret. Flere kommuner fortæller også, at der kan være igangværende indsatser for borgeren. I de tilfælde vil sagsbehandlerne samarbejde med de relevante udførere eller afdelinger i kommunen. Det kan eksempelvis være en støttekontakt-person eller indsatser på børne- og familieområdet, hvor der skal skabes overgang til voksenområdet.

SAGSFORLØB OM EMMA



Det konstruerede sagsforløb⁴ om Emma, der præsenteres herunder, er et eksempel på, at kommunen bliver opmærksom på hende, da psykiatrisk afdeling henvender sig til kommunen. De varsler, at hun snart er færdigbehandlet, og at kommunen skal vurdere hendes sag.

EMMA – VISITATION TIL MIDLERTIDIGT SOCIAL-PSYKIATRISK BOTILBUD

Emma på 19 år er diagnosticeret med skizofreni og har depressive symptomer. Hun er indlagt i psykiatrien, og sagsbehandleren skal hurtigt finde et tilbud til hende i

⁴ Læs mere om udarbejdelsen af sagsforløbene i bilag 1.

forbindelse med, at Emma varsles færdigbehandlet. Emmas forældre ytrer ønske om et konkret socialpsykiatrisk botilbud. Fire måneder efter, at Emma bliver udskrevet, får hun en plads på det socialpsykiatriske botilbud efter SEL § 107, som forældrene ønsker.



Forhistorie

Kommunen har tidligere kendskab til Emma, da hun i ungdomsårene har haft det svært. Kommunen har i den forbindelse udarbejdet en børnefaglig undersøgelse, og familien har tidligere modtaget støtte i form af psykologhjælp og familiebehandling. Emma har desuden været indlagt på børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling i forbindelse med svære perioder. Inden Emmas seneste indlæggelse har hun boet i sin egen lejlighed.



Grundlaget for, at kommunen vælger at visitere til botilbud efter SEL § 107

Kommunen bliver opmærksom på Emma, da psykiatrisk afdeling henvender sig til kommunen. Emma er på det tidspunkt indlagt i forbindelse med en psykotisk episode. Emma får kort efter tildelt en sagsbehandler. På baggrund af en indledende dialog med psykiatrien noterer sagsbehandleren, at Emma har brug for at blive støttet i den medicinske behandling, have en struktureret hverdag og have personale omkring sig størstedelen af tiden. Emmas forældre vil desuden gerne have, at Emma får mere professionel hjælp, da de vurderer, at hun har fået det værre efter, at hun før indlæggelsen flyttede i egen lejlighed. Kommunen begynder at udarbejde en VUM på baggrund af den tidligere børnefaglige undersøgelse og den psykiatriske udredning. Sagsbehandleren afholder i den forbindelse en samtale med Emma og hendes forældre.



Match mellem borger og botilbud

Sagsbehandleren skriver, efter samtykke fra Emma, til forskellige socialpsykiatriske botilbud. I mailen beder sagsbehandleren om pris og en vurdering af, om Emma kan passe ind i botilbuddets målgruppe. Sagsbehandleren vedhæfter Emmas VUM i mailen.

Emmas forældre har en fuldmagt og partsrepræsenterer hende i forbindelse med valget af botilbud. Forældrene undersøger selv forskellige socialpsykiatriske botilbud, som de søger frem gennem Tilbudsportalen. De ønsker et sted med nattevagt, da det særligt er om natten, at Emma kan have det svært. Forældrene finder et botilbud, og sagsbehandleren tager med forældrene ud og besøger det. De botilbud, som sagsbehandleren har kontaktet, har ikke plads inden for de næste mange måneder. Imidlertid bliver Emma udskrevet og kommer hjem i egen lejlighed. Der går fire måneder, fra Emma udskrives til, at hun får en plads på et socialpsykiatrisk botilbud. I mellemtiden har hun fået omfattende socialpædagogisk støtte i sin lejlighed. Sagsbehandleren vælger det socialpsykiatriske botilbud, som forældrene har peget på. Det er et botilbud uden for kommunen, hvis målgruppe er unge med psykiske lidelser og kognitive udfordringer. Sagsbehandleren aftaler med botilbuddet, at der i en opstartsperiode på to måneder vil være en til en støtte til Emma, herunder nattevagt.



Bevilling af botilbud efter SEL § 107

Efter udredningen gik sagsbehandleren straks i gang med at lede efter konkrete tilbud til Emma, da psykiatrien varslede, at Emma snart var færdigbehandlet. Sagsbehandleren fik hurtigt godkendt af sin leder, at Emma var i personkredsen for at blive visiteret til et § 107 tilbud. Sagsbehandleren vurderede, at Emma inden for nogle måneder med bedre medicinering ville kunne klare sig i egen bolig.

Det fremgår ikke af sagen, at der, i forbindelse med bevillingen af botilbud efter § 107, at der blev sendt en skriftlig afgørelse til Emma. Først da Emma er flyttet ind, sender sagsbehandleren en afgørelse om visitation til § 107 og bevilling af det konkrete botilbud til Emma. I

samarbejde med Emma udarbejder botilbuddet en hand-
leplan med konkrete mål for opholdet på botilbuddet.
Dette sker efter, at Emma er flyttet ind.



Opfølgning og personrettet tilsyn

Sagsbehandleren holder opfølgningsmøde på botilbuddet to måneder efter indflytning, hvor Emma ikke vil deltage. En medarbejder fra botilbuddet, sagsbehandleren og Emmas mor deltager i mødet. Det fremgår ikke af sagen, om der er foretaget personrettet tilsyn. Botilbuddet vurderer, at Emma er faldet godt til, ligesom Emma viser fremskridt i forhold til stabilisering af medicinen.

VIDEN FRA SAGSGENNEM- GANGEN

Der er i sagsgennemgangen flere eksempler på, at det er en anden myndighed, der kontakter kommunen om en borger, der senere bliver visiteret til et botilbud.

I det konstruerede sagsforløb om Emma henvender psykiatrisk afdeling sig til kommunen. Emma er indlagt i forbindelse med en psykotisk episode, og får kort efter tildelt en sagsbehandler. I sagsgennemgangen er der også flere eksempler på, at det er anden myndighed fx psykiatrien, der kontakter kommunen om en borger, der senere visiteres til botilbud. En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune, der er blevet præsenteret for sagsforløbet om Emma, fortæller:

"Det er en meget genkendelig case (...) Jeg er meget opmærksom på samarbejdet med psykiatrien." (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune fortæller også, at sagsforløbet om Emma er genkendeligt i forhold til de arbejds-
gange, som de har i kommunen:

"Altså selve processen ligner meget dem, som vi kan genkende inde i ungeteamet vil jeg sige." (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Forskelligt, hvornår kommunerne sætter fokus på overgang fra barn til voksen

En af de måder, kommunerne bliver opmærksomme på borgere, der eventuelt skal visiteres til et botilbud, er, når borgere overgår fra børne- til voksenområdet. Der er forskellig praksis i interviewkommunerne for, hvornår de sætter fokus på denne overgang.

Fokus ved 16,5 eller 17,5 år

I to af kommunerne sætter de fokus på overgangen, når den unge fylder 16,5 år. Her begynder de at lave en fælles plan og forberede forældrene på overgangen. En sagsbehandler fra Frederiksberg Kommune fortæller:

”Der er sådan et helt formaliseret samarbejde, og borgerne kommer på nogle helt særlige møder, hvor der sidder repræsentanter fra Børn og Unge, fra jobcentret og vores ledelse. Det er også i forhold til at kunne planlægge budgetter. Hvis der er nogen på vej, som koster enormt mange penge, så kan man prøve at tage lidt højde for det og allerede lang tid før begynde at se på nogle andre tilbud, fordi det kan kræve enormt meget forberedelse.” (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

”Hvis der er nogen på vej, som koster enormt mange penge, så kan man prøve at tage lidt højde for det”

I Varde Kommune har de et såkaldt ”16,5 års-udvalg”, hvor sagerne kommer på et koordineringsmøde, når den unge er 16,5 år. Det betyder, at sagsbehandlerne har kendskab til den unge og et eventuelt behov for botilbud.

I to andre kommuner fortæller de, at de sætter fokus på overgangen, inden den unge fylder 17,5 år. En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune forklarer, at det sker i forbindelse med, at der skal tages stilling til, om indsatser på børneområdet skal forlænges som efterværn, eller om borgeren eventuelt skal visiteres til et botilbud. Der er altså forskel på, hvornår og hvordan sagerne overgår fra børne- til voksenområdet.

Eksempler på sen opmærksomhed på overgangen til voksenområdet

I sagsgennemgangen er der flere eksempler på, at kommunen først meget sent bliver opmærksom på en borger, der overgår fra børneområdet. Det fremgår blandt andet af det konstruerede sagsforløb⁵ om Mikkel, som præsenteres herunder.

SAGSFORLØB OM MIKKEL



MIKKEL - VISITATION TIL MIDLERTIDIGT BOTILBUD

Mikkel er 18 år, han er udviklingshæmmet og anbragt på en døgninstitution. Kommunens voksenområde bliver først opmærksom på Mikkel to måneder efter, at han er fyldt 18 år. Det gør de ved, at døgninstitutionen og moren kontakter dem. Mikkels mor ytrer ønske om et hel-

⁵ Læs mere om udarbejdelsen af sagsforløbene i bilag 1.

hedstilbud, hvor STU (særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse) og botilbud ligger på samme matrikel. Kommunen har ikke udarbejdet en VUM (voksenudredningsmetode) forud for, at Mikkel godkendes til det nye helhedstilbud efter SEL § 107.



Forhistorie

Mikkels mor har, siden Mikkel var 8 år gammel, haft brug for hjælp til at varetage hans behov for støtte. I den forbindelse udarbejdede kommunen en børnefaglig undersøgelse, og Mikkel bliver frivilligt anbragt, da han er 8 år gammel.



Grundlaget for, at kommunen vælger at visitere til SEL § 107

To måneder efter, at Mikkel er fyldt 18 år, kontakter både Mikkels døgninstitution og hans mor kommunens voksenområde. Mikkel har endnu ikke fået tildelt en sagsbehandler, men de aftaler med kommunen, at døgninstitutionen sender en statusudtalelse om Mikkel. I denne skriver anbringelsesstedet, at Mikkel har vanskeligt ved at håndtere praktiske opgaver på sit værelse og forstå penges værdi. Døgninstitutionen vurderer dog, at Mikkel med botræning potentielt kan blive i stand til at bo i egen bolig med støtte. Mikkels mor ønsker desuden, at Mikkel kommer på et helhedstilbud med STU og botilbud. En måned efter henvendelsen får Mikkel tildelt en sagsbehandler. Det fremgår ikke af sagen, at sagsbehandleren udarbejder en VUM.



Match mellem borger og botilbud

Sagsbehandleren skriver, som moren ønsker, en mail til lederen af et helhedstilbud med både STU og botilbud i en anden kommune med henblik på at undersøge, om

der er plads til Mikkel. I mailen beskriver sagsbehandleren Mikkels behov på baggrund af oplysninger fra den børnefaglige undersøgelse. Der er plads på tilbuddet.



Bevilling af botilbud efter SEL § 107

Sagsbehandleren indstiller sagen til visitationsudvalget. Hun indstiller Mikkel til botilbuddet efter SEL § 107 kombineret med STU. Sagsbehandleren angiver, at formålet er, at Mikkel kan opnå personlige og faglige kompetencer og på sigt få mulighed for større selvstændighed i tilværelsen. Sagen kommer efterfølgende på et visitationsudvalgsmøde. Her vurderer udvalget, at Mikkel er i personkredsen for et botilbud efter SEL § 107, og at han grundet sin kognitive funktionsnedsættelse kunne profitere af et helhedstilbud.

To uger efter, at der er truffet afgørelse om botilbud, besøger Mikkel botilbuddet sammen med sine forældre. De er alle positive over tilbuddet, da både tilbuddets målgruppe og geografiske placering passer til Mikkels behov. Mikkel flytter ind på botilbuddet. Botilbuddet efterspørger en handleplan fra kommunen, der omhandler konkrete mål for indsatsen på SEL § 107 botilbuddet.



Opfølgning og personrettet tilsyn

Sagsbehandleren besøger Mikkel på botilbuddet efter tre måneder, hvor de holder et opfølgningsmøde. På mødet deltager også personale fra botilbuddet samt STU uddannelsen. Deltagerne drøfter mål for Mikkels handleplan. Sagsbehandleren udarbejder efter mødet en handleplan.

I dette konstruerede sagsforløb kontakter Mikkels døgninstitution og mor kommunen to måneder efter, at Mikkel er blevet 18 år. Mikkel får først senere i forløbet en sagsbehandler. Da sagsforløbet bliver præsenteret i Varde Kommune, siger en sagsbehandler:

”Det første jeg hæftede mig ved er, at kommunens voksenområde først bliver opmærksom på ham i forbindelse med

OPLYSNING OM HJÆLPENS OMFANG

Kommunerne skal være opmærksomme på kravet i SEL § 89. Det indebærer, at borgeren skal have skriftlig oplysning om hjælpens omfang efter SEL § 83 eller SEL § 85.

ÅRSAGER TIL, AT EN BORGER IKKE FÅR TILDELT SAGSBEHANDLER

hans 18-års fødselsdag. Det ville jeg i hvert fald være rigtig ked af.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Sagsbehandlerne i Varde Kommune forklarer, at formålet med deres ”16,5 års-udvalg” netop er, at det ikke skal ske. De fortæller videre, at hvis det sker, kan det eksempelvis skyldes forglemmelse, kommunikationsfejl, sygdom i familieafdelingen eller rådgiverskift.

UDREDNING AF BORGERNE

Dette afsnit handler om, hvordan kommunerne udreder de borgere, der eventuelt skal visiteres til et botilbud.

Alle seks kommuner bruger VUM

Alle seks interviewkommuner anvender Voksenudredningsmetoden (VUM), når de skal udrede en borger. Udredningsmetoden består af en række temaer, som bidrager til at oplyse sagen og afklare borgerens støttebehov.⁶



UDREDNING

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 10, at: Kommunen har ansvaret for, at sager er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at kommunen kan træffe afgørelse.

Voksenudredningsmetoden (VUM) er en måde at sikre oplysning af sagen. I VUM er der følgende temaer:

- Fysisk funktionsnedsættelse
- Psykisk funktionsnedsættelse
- Socialt problem
- Mobilitet
- Egenomsorg
- Kommunikation
- Praktiske opgaver i hjemmet
- Samfundsliv
- Socialt liv
- Sundhed
- Omgivelser⁷

Alle interviewkommuner fortæller, at de starter med at indhente oplysninger til VUM'en, når de bliver opmærksomme på en borger.

⁶ For yderligere informationer om Voksenudredningsmetoden (VUM), henviser vi til Socialstyrelsens hjemmeside: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/vum>

⁷ Kilde: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/vum>

FUNKTIONS- NIVEAU OG STØTTEBEHOV

En sagsbehandler i Hvidovre Kommune beskriver, at VUM'en er noget af det første, de går i gang med, når der kommer en henvendelse om en ny sag, som ikke har været i voksenrådgivningen før. Der kan altså være forskel på, om sagen er ny, eller om borgeren tidligere har været tilknyttet voksenrådgivningen i forhold til at begynde en udredning.

I udredningen beskriver sagsbehandlerne borgernes funktionsniveau og vurderer på den baggrund borgerens støttebehov. En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune forklarer, at de i udredningen ser på, hvad borgeren har behov for hjælp til. Det er eksempelvis forskelligt, om borgeren har behov for hjælp til igangsættelse af praktiske gøremål, eller om borgeren skal guides gennem hele gøremålet.

Viden stammer blandt andet fra igangværende indsatser

Flere af interviewkommunerne beskriver, at de som led i udredningen indhenter oplysninger fra igangværende indsatser. Det kan eksempelvis være en statusudtalelse fra tidligere botilbud eller samarbejdspartnere. For unge, hvis sag overdrages fra en indsats på børne- og familieområdet, kan der være oplysninger fra en børnefaglig undersøgelse, rapporter fra børnepsykiatriske afdelinger eller pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR). En sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune fortæller:

”Det logiske er, at hvis der kommer en sag oppe fra børne- og familieafdelingen, så får vi sagsakterne deroppe fra i form af handleplan, eventuelle lægeakter, hvad har der været sat i værk tidligere.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

På samme måde forklarer en sagsbehandler fra Varde Kommune, at sagsbehandlerne også kan få udtalelser fra hospital eller psykiatri, hvis borgeren har været indlagt.

SAGSFORLØB OM EMMA

Som det fremgår af [sagsforløbet om Emma](#), der blev præsenteret tidligere i kapitlet, udarbejder kommunen en VUM, hvor de tager udgangspunkt i oplysninger fra den tidligere børnefaglige undersøgelse og udredning fra psykiatrien. Dette er et eksempel på, at kommunen tager udgangspunkt i udredninger, der allerede er foretaget. I oversigten nedenfor er eksempler på, hvor oplysningerne, som kommunerne inddrager i udredningen, kan komme fra.

EKSEMPLER PÅ OPLYSNINGER OG HVOR DE KOMMER FRA

- Børneområdet: Børnefaglig undersøgelse, handleplan, oplysninger om barnets handicap, rapport fra børnepsykiatrisk afdeling, PPR, og øvrige oplysninger om igangværende indsatser.
- Sundhedsområdet: Journaloplysninger fra praktiserende læge, speciallægeerklæringer, sygehuset, behandlings- og udskrivningsplaner, hjemmeplejen.
- Psykiatriområdet: Psykolog, psykologiske test eller udredninger, psykiater, øvrige oplysninger fra psykiatrisk afdeling – eksempelvis dokumentation om funktionsniveau, behandling og prognose.
- Arbejdsmarkedsområdet: Sagsakter fra jobcenter og UU-vejledning, indstillingsskema til Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse, hvor øvrige informationer indgår.
- Øvrige steder: Andre kommuner, hvis borgeren er tilflyttet kommunen og statusbeskrivelser fra øvrige indsatser.

Lægeattester kan have stor betydning

Alle informationer kan bidrage til at vurdere borgerens funktionsniveau. En sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune lægger dog vægt på, hvor væsentligt det er at have oplysninger fra lægeattester med i udredningen:

”Og det er egentlig noget fis, fordi vi burde jo se på folk, som de er, men det betyder altså rigtig meget, om man har lægelig dokumentation”

”I forhold til lægeattester, specielt inden for psykiatrien, er det rigtig vigtigt at have en streg under, at der altså er en læge, der har sagt, at det er sådan. For ellers så kan vi heller ikke sige, at vedkommende er så syg og dårlig, at de skal i et botilbud, hvis ikke vi har noget lægelig dokumentation. Og det er egentlig noget fis, fordi vi burde jo se på folk, som de er, men det betyder altså rigtig meget, om man har lægelig dokumentation.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune).

Sagsbehandleren fortæller videre, at oplysningerne fra lægeattester kan have stor betydning for kommunens vurdering af, hvornår en borger er i målgruppen for et botilbud. Oplysningerne kan derudover pege i retning af, hvilken indsats borgeren har behov for på botilbuddet.

VISO INDDRAGES SENERE I FORLØBET

VISO kan inddrages i udredningen

En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune forklarer, at de af og til inddrager VISO⁸ i udredningen, hvis borgerens udfordringer er meget komplekse. VISOs specialister kan hjælpe med at give sagen en retning, samt tydeliggøre borgerens problemstillinger – og hvordan de kan afhjælpes. I flere kommuner beskriver sagsbehandlerne, at de enkelte gange har gjort brug af VISO i den indledende udredning. De øvrige kommuner fortæller, at når de gør brug af VISO, er det som oftest først senere i forløbet. Det er enten ved valg af det konkrete botilbud eller i forhold til at vejlede botilbuddet om borgerens udfordringer og behov, når borgeren flytter ind. Det vil vi beskrive yderligere i kapitel 3 om matchning mellem borger og botilbud og kapitel 6 om revisitation til et andet botilbud.

Samtale med borgeren som udgangspunkt for udredning

Udover at kommunerne indhenter oplysninger, som de vurderer kan være relevante i udredningen af borgeren, fortæller de alle, at de holder en samtale med borgeren. Det gør de for at få borgerens eget perspektiv på de forskellige VUM temaer. Samtalen indgår derudover i den samlede vurdering af, hvilken indsats borgeren skal have.

Ikke alle borgere kan udtrykke sig verbalt

En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune forklarer, at borgeren deltager i en samtale i forbindelse med VUM udredningen, hvis borgeren er i stand til det. Det er dog ikke alle borgere, der kan udtrykke sig verbalt:

”Hvis man har en borger til en VUM samtale, der ikke har noget verbalt sprog, så synes jeg også, det er vigtigt at beskrive borgerens kropssprog. Er det muligt at holde øjenkontakt med borgeren, kan vedkommende sidde og lytte og forstå, eller sker der alt muligt andet.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

I de situationer, hvor borgeren ikke kan udtrykke sig, fortæller sagsbehandleren fra Hvidovre Kommune, at en værge, pårørende, en tidligere psykolog eller andre personer ofte vil deltage i samtalen.

VUM SAMTALEN ER VIGTIG

En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune fortæller også, at VUM samtalen med borgeren er et vigtigt supplement til de øvrige oplysninger i forhold til at opnå et samlet indtryk af borgerens funktionsniveau og støttebehov:

⁸ Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) leverer rådgivning og udredningen i komplicerede sager på det sociale område. Kilde: <https://socialstyrelsen.dk/viso/om-viso>

"(...) når man så kommer ud og møder borgeren, så giver det også hurtigt et meget klart billede af, hvad borgeren er for en." (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Sagsbehandleren fortæller videre, at de beskrivelser, der fremgår af borgerens sagsakter, kan blive genkendelige i samtalen med borgeren. Det kan eksempelvis være, hvis borgeren har en lav IQ. På baggrund af voksenudredningen og samtalen med borgeren afklares det konkrete støttebehov, og om borgeren er i målgruppen for botilbud eller bostøtte i eget hjem.

Nogle gange skal det gå stærkt

Flere kommuner beskriver, at de gerne vil have flere samtaler med borgeren. Der kan dog være tilfælde, hvor udarbejdelsen af VUM'en skal gå stærkt. En sagsbehandler fra Varde Kommune beskriver om sager, hvor der er tidspres:

"Så kan det godt være, at der bliver lavet en VUM, hvor vi tænker, at til næste opfølgning skal vi lave en ny VUM eller en mere udførlig VUM, eller nu ved vi noget mere, som vi opdaterer med, men der ligger én med al den viden, vi har." (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Som det fremgår fortæller sagsbehandleren, at de i sådanne tilfælde vil opdatere VUM'en på et efterfølgende møde.

Flere kommuner beskriver, at samtalen ofte vil foregå på psykiatrisk afdeling, hvis en borger er indlagt der. Hvis en borger varsles færdigbehandlet i psykiatrien, skal det også ofte gå stærkt med samtalen. En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune fortæller, at ideelt set vil de gerne sammenholde funktionsbeskrivelserne fra psykiatrien med flere besøg på de psykiatriske afdelinger, men nogle gange er det ikke muligt. Eksempelvis hvis en borger skal væk fra vold i hjemmet. I et sådan tilfælde vil det hurtigt blive afdækket, om borgeren er i målgruppen til et socialpsykiatrisk botilbud:

"Så rykker vi ud og snakker med borgeren, og så får vi selvfølgelig noget samtykke og henter det, vi nu kan nå at hente baggrundsmæssigt, men så må vi tage en vurdering på det grundlag, vi nu engang har." (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

VIDEN FRA SAGSGENNEMGANGEN

I sagsgennemgangen er der i flere sager ikke foretaget en udredning af borgeren inden, at borgeren visiteres til et botilbud.

SAGSFORLØB OM MIKKEL

Der er også eksempler på, at der ikke er foretaget en udredning af borgeren i de gennemgåede sager. Det er [sagsforløbet om Mikkel](#) et eksempel på. I sagsforløbet tager kommunen udgangspunkt i døgninstitutionens vurdering af Mikkel. Da sagsbehandlere fra Varde Kommune bliver præsenteret for det konstruerede sagsforløb, fortæller de, at det ikke er en arbejdsdag, de kan genkende – i hvert fald ikke i kommunens praksis de seneste år. Sagsbehandlerne beskriver eksempelvis,

SOCIAL- PÆDAGOGISK STØTTE

§

at de ikke kan få en sag på visitationsmøde og bevilge et botilbud, uden at der ligger en VUM.

BOTILBUD ELLER ANDEN STØTTE

På baggrund af udredningen vurderer kommunen, hvilken indsats borgeren har behov for. Dette afsnit handler om, hvornår og hvorfor de typisk vurderer, at en borger skal visiteres til et botilbud.

Kommuner vurderer, om borgerens behov kan dækkes af støtte i eget hjem

Interviewkommuner beskriver, at de foretager en konkret vurdering ud fra udredningen. Hvis borgerens funktionsniveau i udredningen peger på, at socialpædagogisk støtte efter SEL § 85 i egen lejlighed kunne være tilstrækkeligt i forhold til borgerens støttebehov, vil kommunen prøve det først.

ANKESTYRELSENS PRINCIPMEDDELELSE 51-18

Kommunen skal foretage en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for hjælp og støtte som følge af borgerens funktionsnedsættelse. Kommunerne skal være opmærksomme på, at i sager om handicapkompenserende ydelser er det ikke muligt at henvise til princippet om mindre indgribende foranstaltninger. Princippet kan ikke bruges til at tilbyde borgeren et andet tilbud end det, som bedst muligt kompenserer for følgerne af funktionsnedsættelsen.⁹

Kommunen skal desuden sikre, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, jf. retssikkerhedslovens § 10.¹⁰

Flere kommuner fortæller, at de ud fra en konkret og individuel vurdering har fokus på at vælge en mindre indgribende foranstaltning for borgeren. De undersøger dermed om borgerens behov kan dækkes af støtte i eget hjem. En sagsbehandler fra Varde Kommune fortæller her om deres brug af socialpædagogisk støtte i sager, hvor en borger bliver overdraget fra børne- og familieafdelingen:

⁹ Kilde: <https://ast.dk/social/artikler/hjaelp-til-handicappede-og-aeldre/artikel-princip-et-om-201dmindst-indgribende-foranstaltning201d-gaelder-kun-i-sager-om-magt-og-tvang>. Principmeddelelse 51-18, kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/accn/W20180982325>

¹⁰ Bekendtgørelse af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1555>

"Når den unge stadig bor hjemme og aldrig har prøvet at være ude selv, og vi reelt set ikke ved, om vedkommende kan finde ud af at varetage praktiske opgaver i hjemmet: rengøring, alt det her, økonomi og alle de her ting, som de lidt er skærmet af fra, når de bor hjemme. Så vil man nok også kigge på det som en mulighed, at man skulle prøve det af, før man kigger på et reelt botilbud." (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Sagsbehandleren forklarer videre, at det giver mulighed for at finde ud af, hvilke kompetencer den unge har. Sagsbehandleren forklarer, at borgeren skal have et omfattende støttebehov, for at botilbud er den rette indsats for borgeren:

"Der skal være ret massivt støttebehov"

"Der skal være ret massivt støttebehov, og det skal være noget, hvor vi vurderer, at vi ikke ville kunne dække det med § 85-støtte i eget hjem." (Sagsbehandler, Varde Kommune)

I Norddjurs Kommune forklarer en sagsbehandler, at det i sager om unge dog altid er vigtigt at have en dialog med forældrene først, da de kan have en anden vurdering af den unges funktionsniveau end kommunen.

Når behovet i alle VUM temaer peger på botilbud

Flere interviewkommuner fortæller, at en borger kommer på botilbud, når støttebehovet i alle VUM temaer er omfattende. En sagsbehandler fra Frederiksberg Kommune fortæller eksempelvis:

"Det skal i hvert fald være nogle omfattende problemstillinger – noget, der er udslagsgivende i betydelig grad. Typisk har de brug for hjælp på flere områder af deres liv og også ret meget hjælp." (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

En sagsbehandler fra Varde Kommune fortæller på samme vis:

"I de fleste tilfælde, når vi bevilger til botilbud, så er det inden for næsten alle VUM-temaer"

"Jeg tænker, at i de fleste tilfælde, når vi bevilger til botilbud, så er det inden for næsten alle VUM-temaer, at der er, måske ikke mærkbare, men der er i hvert fald noter på nogle støttebehov af socialt liv, praktiske opgaver i hjemmet, egenomsorg, samfundsliv, omgivelser og så videre. Det er sjældent, det er i hvert fald min oplevelse, at vi har nogen, der har, lad os sige to støttebehov, men som så er massive støttebehov, men så er det kun de to. Det har jeg i hvert fald ikke oplevet." (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Flere interviewkommuner beskriver altså, at borgeren skal have omfattende støttebehov og behov inden for alle eller mange af temaerne i VUM.

EVNEN TIL BEHOVSUDSKYDELSE

Konkrete eksempler på udslagsgivende støttebehov

En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune fortæller, at borgernes manglende evne til eksempelvis at klare egenomsorg kan pege på et behov for botilbud. Det kan eksempelvis indebære at sørge for at komme i bad selv og få børstet tænder. Det kan også handle om praktiske opgaver i hjemmet. Det kan være at få mad på bordet, og om borgeren ser nødvendigheden i at gøre rent en gang i mellem. Borgeren kan også have behov for støtte til at indgå i sociale sammenhænge.

En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune beskriver, at borgernes evne til at behovsudskyde er vigtigt i forhold til, hvornår en borger skal på botilbud:

”Så det handler meget om behovsudskydelse. (...) Det viser lidt om deres støttebehov. Kan de klare sig ved, at der bare er en der ringer og taler med dem, og kan de være alene om natten, og klare sig uden nattevagt. Så det er noget med, hvor hurtigt er det påkrævet, at der kan være nogen omkring dem. Det viser mig, om det kan lade sig gøre at yde støtten i eget hjem, og hvor meget støtte, der så skal på.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Det har dermed betydning om borgerens behov er forudsigelige, når kommunen skal vurdere, om en borger skal på botilbud.

Botilbud anvendes, når borgerens behov er omfattende

Flere af interviewkommunerne beskriver, at de visiterer borgere med et omfattende støttebehov til botilbud. I forlængelse heraf beskriver en kommune en ændring i, hvornår de vurderer, at en borger har behov for at være på et botilbud. Den forebyggende indsats foregår i hjemmet, og ikke på midlertidige botilbud efter SEL § 107, som kommunen oplever, de gjorde tidligere:

”Det forebyggende i forhold til § 107 er lige så langsomt forsvundet. Man er ikke villig til at investere penge for at sikre, at borgeren på længere sigt har fået de fornødne færdigheder under ophold på § 107 – det tror jeg ikke, at man gør længere.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Sagsbehandleren forklarer om ændringen, at den forebyggende indsats, for de borgere, der ikke har et omfattende støttebehov, foregår i hjemmet i stedet for et midlertidigt botilbud efter SEL § 107. Først derefter ser kommunen på botilbud som indsats.

FORSKELLIG RETSSTILLING

§

MIDLERTIDIGE ELLER LÆNGEREVARENDE BOTILBUD

Dette afsnit handler om, hvornår og hvorfor interviewkommunerne vælger at visitere til enten et midlertidigt eller et længerevarende botilbud.

Det er værd at bemærke, at borgerens retsstilling er forskellig i de to overordnede typer af botilbud. Når en borger visiteres til et længerevarende botilbud, har borgeren frit valg til at vælge et andet tilsvarende botilbud, end det kommunen har besluttet – i modsætning til, når de visiteres til et midlertidigt botilbud. Retten til at vælge frit gælder både for længerevarende botilbud efter SEL § 108 og ABL § 105. Det er dog et krav, at tilbuddet kan varetage borgerens behov, være på Tilbudsportalen og ikke være væsentligt dyrere end det, kommunen har tilbudt.¹¹

FRIT VALG

Reglerne om frit valg fremgår af servicelovens § 108, stk. 2, og almenboliglovens § 58 a, stk. 1 og 2.

En borger, som har behov for et længerevarende botilbud, har frit valg mellem botilbud efter servicelovens § 108 og almenboliglovens § 105, hvis betingelserne for frit valg er til stede, herunder at det af borgeren ønskede botilbud kan tilgodese borgerens behov.¹² Det vil sige, at botilbuddet både skal være generelt og konkret egnet.

En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune forklarer om den lovmæssige forskel på midlertidige og længerevarende botilbud:

“§ 107 er et midlertidigt botilbud, hvor der ikke er frit valg, da det er kommunen som vurderer, hvilket botilbud der matcher borgerens udfordringer. På længerevarende botilbud efter § 108 og § 105 er der frit valg, og borgerne kan selv bestemme, hvor de vil bo. Vi vil dog altid have fokus på

“Vi vil dog altid have fokus på målgruppen og matchning af botilbudet.”

¹¹ Det fremgår af Ankestyrelsens principmeddelelse 178-11, at der ved begrebet “tilsvarende tilbud” må forudsættes, at der skal være tale om et tilbud som både fagligt og økonomisk er tilsvarende. Tilbuddet må derfor ikke være væsentligt dyrere end det tilbud, kommunen er kommet med. Kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/accn/W20111021425>

¹² Principmeddelelse 41-15, kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/accn/W20150989025>

målgruppen og matchning af botilbuddet.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune).

Som sagsbehandleren også beskriver, er der altså lovgivningsmæssige forskelle på midlertidige og længerevarende botilbud, som har betydning for borgerens rettigheder i valget af botilbud. Derudover er der også forskel på, hvordan indsatserne anvendes i praksis. Det beskriver vi i de kommende afsnit.

Midlertidige botilbud anvendes ved udviklingspotentiale eller afklaring af indsats

Når kommunen vurderer, at borgeren er i personkredsen for botilbud, vurderer kommunen samtidig, om der er behov for en midlertidig eller længerevarende indsats. Interviewkommunerne fortæller, at de her ofte vælger et midlertidigt botilbud, hvis de kan se et udviklingspotentiale hos borgeren, som kan føre til, at borgeren flytter i egen bolig. Kommunerne anvender også midlertidige botilbud, hvis der er behov for at afklare, hvilken indsats der er den rigtige.

To sagsbehandlere fra henholdsvis Norddjurs og Hvidovre Kommuner fortæller, at de i deres team sjældent visiterer til længerevarende botilbud. Det skyldes netop, at der hos de borgere, de arbejder med, ofte er en form for udviklingspotentiale. En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune fortæller eksempelvis, at den primære målgruppe i hendes team er unge eller borgere, der modtager kontanthjælp eller uddannelseshjælp, er selvforsørgende eller på SU. I dette team anvender de sjældent SEL § 108, da det kun er i de tilfælde, hvor indsatsmålene peger på varig hjælp.

I forhold til at bruge botilbud efter SEL § 107 til at afklare støttebehovet, fortæller en anden sagsbehandler fra Hvidovre Kommune, der arbejder med borgere, der er tilkendt førtidspension, følgende:

”Hvis vi får en ny henvendelse om en borger, der skal på botilbud, så plejer vi at starte på et § 107 for at afdække, hvad er det præcist for noget hjælp borgeren skal have. hvor meget eller hvor lidt støtte skal borgeren have, og hvilken type af § 107 eller § 108 skal vi ud og finde.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Flere kommuner beskriver dermed, at det midlertidige botilbud skal bruges til enten udvikling eller afklaring af borgerens videre forløb.

SAGSFORLØB OM MIKKEL

[Sagsforløbet om Mikkel](#), der blev præsenteret tidligere i kapitlet, er et eksempel på, at et midlertidigt botilbud anvendes til at udvikle hans færdigheder. Det kan betyde, at han muligvis bliver i stand til at flytte i egen bolig med socialpædagogisk

støtte. En sagsbehandler fra Frederiksberg Kommune beskriver om valget af et midlertidigt botilbud i sagsforløbet om Mikkel:

"(...) hvis der er udviklingspotentiale i den her borger, kan man jo godt prøve et § 107 og se, om man kan arbejde og videreudvikle nogle ting hos den her borger, der kan gøre, at han kan visiteres efter et år i egen bolig med noget socialpædagogisk støtte. Så jeg ville ikke umiddelbart bare med det samme sige, at det der er en § 108, fordi han er udviklingshæmmet - på ingen måde." (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune).

SAGSFORLØB OM LISE



Herunder præsenterer vi det konstruerede sagsforløb¹³ om Lise. Sagsforløbet er et eksempel på, at kommunen vil visitere hende til et midlertidigt botilbud for at afklare hendes støttebehov.

LISE – VISITATION TIL MIDLERTIDIGT BOTILBUD

Lise på 61 år har en fysisk og kognitiv funktionsnedsættelse som følge af en nylig blodprop. Lises mand har tidligere været syg, og han kan derfor ikke tage sig af Lise. Kommunen bevilger et afklarende forløb på et SEL § 107 botilbud i forhold til, om Lise på sigt kan komme hjem at bo med støtte. Kommunen har svært ved at finde et tilbud, der matcher alle hensyn i Lises sag.



Forhistorie

Lise har inden blodproppen boet med sin mand i eget hus. I forbindelse med blodproppen bliver hun lam i det ene ben, og sygehuset vurderer, at hun ikke kan blive udskrevet til hjemmet. Lise er påvirket psykisk og hendes kognitive funktionsnedsættelse gør, at hun ikke forstår situationen og sine begrænsninger.



¹³ Læs mere om udarbejdelsen af sagsforløbene i bilag 1.

Grundlaget for, at kommunen vælger at visitere til botilbud efter SEL § 107

Sygehuset kontakter kommunen, da de vurderer, at Lise ikke kan udskrives til hjemmet. Kommunen holder et møde med personale fra sygehuset og Lises mand. Lise er ikke i stand til at deltage i mødet. Lises mand deltager derfor i stedet.

Efter henvendelsen begynder sagsbehandleren at udrede Lise ved brug af VUM. Sagsbehandleren vurderer, at Lise har behov for et afklarende forløb. Forløbet skal afklare, om hun kan klare sig i egen bolig med støtte, eller har behov for et længerevarende botilbud.



Match mellem borger og botilbud

Sagsbehandleren leder efter et botilbud, hvor personalet kender målgruppen og de kognitive problemstillinger, som Lise har. Personalet skal derudover have sundhedsfaglige kompetencer. Sagsbehandleren vurderer, at botilbuddet helst skal ligge tæt på ægteparrets bopæl, så Lises mand har mulighed for at besøge hende. Kommunen har dog svært ved at finde et tilbud, hvor alle kriterierne opfyldes. Tre måneder efter mødet med sygehuset finder sagsbehandleren en ledig plads på et botilbud inden for kommunen, der lever op til alle kriterierne. Dialogen med det konkrete botilbud fremgår ikke af Lises sag.



Bevilling om botilbud efter SEL § 107

Inden sagsbehandleren begyndte at lede efter det konkrete botilbud, indstillede sagsbehandleren Lise til et udredningsforløb på et botilbud efter SEL § 107, med det formål at afklare hendes kompetencer og muligheder for at varetage egne behov. Indstillingen godkendes på et visitationsudvalg. Da sagsbehandleren indstillede sagen, var der endnu ikke fundet nogle mulige botilbud, og derfor var det kun personkredsvurderingen, som udvalget tog stilling til. Sagsbehandleren udarbejdede en handleplan, der angav det overordnede formål med indsatsen. Sagsbehandleren finder efterfølgende et konkret tilbud, som godkendes på et visitationsudvalgsmøde.

Sagsbehandleren holder et indflytningsmøde med Lise, hendes mand og personalet på det nye botilbud. Manden er i mellemtiden blevet beskikket som personlig og økonomisk værge. Sagsbehandleren koordinerer med botilbuddet, at de gør værelset klar til indflytning. Lise flytter ind.



Opfølgning og personrettet tilsyn

Sagsbehandleren følger op efter to måneder og vurderer, at Lise har fået det dårligere. Sagsbehandleren drøfter sammen med manden og botilbuddet det videre forløb. De taler om mulighederne for, at Lise på sigt kan komme på et længerevarende botilbud efter SEL § 108 eller ABL § 105. Sagsbehandleren vejleder i denne forbindelse Lises mand om brug af frit valg efter SEL § 108, stk. 2.

PERSONKREDS FOR MIDLERTIDIGT BOTILBUD

Hvis der er udviklingspotentiale til, at borgeren kan vende tilbage til egen bolig, er det ikke muligt at anvende et længerevarende botilbud, jf. principmeddelelse 71-14.

Som det fremgår af det konstruerede sagsforløb om Lise, vurderer sagsbehandleren, at Lise har behov for et afklarende forløb som følge af blodproppen. Forløbet skal afklare, om hun kan være i egen bolig eller har behov for et længerevarende botilbud.

En sagsbehandler fra Vesthimmerland Kommune fortæller i forlængelse af sagsforløbet om borgere, der pludselig får en blodprop:

”Det kan være en udfordring, at de her borgere jo ofte kan udvikle sig lige pludseligt. Den her type skade, der kan man se bedring i hvert fald op til et år efter, så det skal man være opmærksom på, når man placerer folk. At de reelt kan opnå bedre funktionsmål, end det de har, når de bliver udskrevet.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Sagsbehandleren forklarer, at det derfor kunne være oplagt med et midlertidigt tilbud efter SEL § 107 i en sag som Lises, men at de i Vesthimmerlands Kommune ville anvende deres tilbud for personer med hjerneskade, som er et ABL § 105/SEL § 85 tilbud. Sagsbehandleren fortæller, at de borgere ofte gerne vil hjem at bo, hvis de udvikler sig tilstrækkeligt til at bo i eget hjem:

”Det er jo ikke folk, der ønsker at bo i et botilbud, det er jo kun fordi, at det er det omstændighederne kræver.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

VIDEN FRA SAGSGENNEM- GANGEN

I de gennemgåede sager, hvor borgeren visiteres til et socialpsykiatrisk botilbud, er borgerne mellem 20-32 år.

EGEN BOLIG PÅ SIGT

Ved midlertidige botilbud skal kommunerne være opmærksomme på, at den stationære psykiske lidelse, ikke er så omfattende, at borgeren ikke kan bo i egen bolig, jf. principmeddelelse 71-14.

Kommunerne bruger primært socialpsykiatriske botilbud efter SEL § 107

Socialpsykiatriske botilbud kan både være midlertidige SEL § 107 tilbud og længerevarende SEL § 108 eller ABL § 105 tilbud. Blandt de seks interviewkommuner fortæller fem kommuner, at de primært visiterer borgere med socialpsykiatriske udfordringer til midlertidige botilbud. I sagsgennemgangen er de borgere, der visiteres til socialpsykiatriske botilbud mellem 20 og 32 år.

En sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune fortæller, at de her ofte bruger midlertidige botilbud, fordi der som regel er et udviklingspotentiale hos borgeren. Det samme går igen i Varde Kommune, hvor en sagsbehandler forklarer, at de oftest anvender midlertidige botilbud til borgere med socialpsykiatriske støttebehov. Sagsbehandleren fortæller, at en borger med angst og personlighedsforstyrrelse ikke ville blive visiteret til et længerevarende botilbud, men et midlertidigt efter SEL § 107. Sagsbehandleren uddyber:

”Det ville også være med udgangspunkt i hans diagnoser. Personlighedsforstyrrelse ved jeg godt, at han vil have med sig hele livet, men i forhold til angsten ville man vurdere, at det er noget, man kan arbejde på, så man kunne sikre, at han blev mere selvstændig til at komme ud og bo selv i egen lejlighed med støtte.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

I modsætning til de øvrige kommuner fortæller en sagsbehandler fra Norddjurs Kommune, at de ikke anvender mange socialpsykiatriske botilbud efter SEL § 107, og beskriver om praksis i andre kommuner:

”Der ved jeg jo, at i samme øjeblik man siger, at det er en psykisk lidelse, så siger man, så er det ikke er længerevarende, fordi der har man altid en eller anden mulighed for at arbejde sig ud af det. Der vælger vi at sige, jamen altså en psykisk lidelse kan godt være til et længerevarende botilbud. Så vi har oftest § 105 og § 108 i spil også og faktisk ikke ret meget § 107.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Længerevarende botilbud vælges, når støttebehovet er omfattende og varigt

Interviewkommunerne beskriver, at de visiterer til et længerevarende botilbud, når borgerens støttebehov er omfattende og varigt, og når borgeren ikke har et udviklingspotentiale til at komme ud i egen bolig:

”Hvis de er i målgruppen, hvor man vil sige, altså de kommer aldrig videre til at kunne klare sig i egen bolig med

VIDEN FRA SAGSGENNEM- GANGEN

Sagsgennemgangen viser, at der i de gennemgåede sager er flere borgere i længerevarende botilbud, der har en fysisk funktionsnedsættelse end borgere i midlertidige botilbud.

"Så jeg synes, at det giver nogle forviklinger, som ikke altid er hensigtsmæssige"

støtte (...) Så mener jeg, at man skal begynde at kigge efter § 105 og § 85 eller § 108." (Sagsbehandler, Stevn's Kommune)

Sagsbehandleren påpeger, at alle udvikler sig, men at det handler om, hvor stor udviklingen kan blive, og om det kan betyde, at borgeren på sigt kan komme i egen bolig. I de gennemgåede sager er borgere, der har en fysisk funktionsnedsættelse overvejende visiteret til længerevarende botilbud.

Forskellige længerevarende botilbud

Når kommunerne visiterer til et længerevarende botilbud, skal de samtidig forholde sig til de forskelle, der er på disse botilbud. Det er forskelligt, om kommunerne sidestiller de to typer af længerevarende botilbud, eller om de aktivt tager stilling til, om botilbuddet skal være et SEL § 108 eller ABL § 105. Når kommunerne aktivt tager stilling til det, drejer sig blandt andet om, hvorvidt de er døgnbemandede, og om borgeren har en lejekontrakt, som de har i tilbud efter ABL § 105.

Sagsbehandlere fra Frederiksberg og Vesthimmerlands Kommuner beskriver, at døgnbemanding på stedet har betydning, når de skal vælge mellem forskellige længerevarende botilbud:

"De borgere, der visiteres til § 105 med § 85 støttekontaktperson, er ikke nødvendigvis den målgruppe, der har behov for døgn dækning. Der vil det være muligt at supplere med anden støtte om natten." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

En sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune fortæller, at de oftere anvender botilbud efter ABL § 105 end SEL § 108, blandt andet fordi der af forskellige årsager ikke længere er ret mange SEL § 108 tilbud.¹⁴ De ville dog hellere bruge tilbud efter SEL § 108, hvor borgeren ikke har en lejekontrakt. Sagsbehandleren forklarer:

"Fordi jeg synes, det giver nogle vanskeligheder for borgeren, at de lige pludselig skal stå med egen lejekontrakt. Det giver nogle forviklinger, også fordi det for kommunen er vanskeligt at følge op på nogle mål og sige "nu skal du så noget andet", hvis man har sin selvstændige lejekontrakt. Så jeg synes, at det giver nogle forviklinger, som ikke altid er hensigtsmæssige." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

¹⁴ Ankestyrelsen har tidligere belyst dette i en undersøgelse om visitation til længerevarende botilbud. Kilde: <https://ast.dk/nyheder/nyheder/nyheder-2017/visitation-til-laengerevarende-botilbud-2013-en-undersogelse>

En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune forklarer på samme måde:

“Vi ville som regel aldrig placere dem i et § 105 som det første, fordi der har borgeren sin egen lejekontrakt, og så er det også borgeren der selv skal opsige lejemålet, og der har vi ikke så meget at skulle have sagt.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Når kommunerne visiterer en borger til et længerevarende botilbud, har borgeren frit valg til at vælge et andet ABL § 105 eller SEL § 108 botilbud. Ankestyrelsens principmeddelelse 72-14 angiver, at personkredsen for ABL § 105 tilbud og SEL § 108 tilbud umiddelbart er den samme. Begge tilbud er til borgere med varige støttebehov. Nogle borgere kan dog have så specielle behov, at de kun kan opfyldes i et længerevarende botilbud efter SEL § 108.¹⁵

§

UDDRAG AF PRINCIPMEDDELELSE 72-14 OG 71-14

Når en borger har omfattende behov for hjælp til almindelige, daglige funktioner samt pleje, omsorg og behandling, kan det ikke dækkes på anden vis end i et botilbud efter servicelovens § 108.

En borger med meget betydelig nedsat funktionsevne, som ikke kan handle på deres forpligtelser og rettigheder i lejekontrakten, kan ikke anvise et botilbud efter almenboliglovens § 105 om almene ældreboliger.¹⁶

Når en borger har egen lejekontrakt, kan kommunen ikke bringe lejemålet til ophør.¹⁷

De forviklinger, som lejekontrakten indebærer, betyder, at kommunen ikke kan ændre borgerens indsats på botilbuddet. Det gælder også, hvis botilbuddet ikke længere matcher borgers behov. Det kan give udfordringer i forhold til at flytte borgeren. Det vil vi belyse nærmere i kapitel 6 om revisitation.

¹⁵ Kilde: <https://ast.dk/social/artikler/hjaelp-til-handicappede-og-aeldre/botilbud-skal-matche-borgerens-behov>

¹⁶ Principmeddelelse 72-14, kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/accn/W20140995025>

¹⁷ Principmeddelelse 71-14, kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/accn/W20140994925>

KAPITEL 3



Matchning mellem borger og botilbud

I dette kapitel belyser vi interviewkommunernes arbejdsgange og overvejelser, når de skal vælge et konkret botilbud til en borger. Det handler om arbejdet inden sagsbehandlerne indstiller et eller flere botilbud til visitationsudvalget. Kapitlet belyser:

- Om kommunerne anvender egne eller eksterne tilbud, og hvordan de finder relevante tilbud.
- Hvilke forhold kommunerne tager højde for, når de skal vælge et botilbud – herunder hvilke konkrete hensyn de tager, og hvordan disse hensyn vægtes.
- Hvilke udfordringer kommunerne oplever i forhold til at finde det rigtige botilbud til en borger.

I boksen herunder opsummerer vi kapitlets hovedpointer.

HOVEDPUNKTER I KAPITEL 3:

- De interviewkommuner, der driver egne tilbud, anvender disse, hvis de kan rumme borgeren. Derudover anvender de Tilbudsportalen til at søge botilbud frem og trække på egne og kollegiale erfaringer med botilbud.
- Når kommunerne skal undersøge, om et botilbud matcher en borger, ser de først på botilbuddets målgruppe, beboersammensætning og pris.
- Alle kommuner tager hensyn til borgeres og pårørendes ønsker eksempelvis i forhold til geografi, men målgruppematchet vægtes højest. Målgruppematchet betyder, at botilbuddet er godkendt og har kompetencer til at arbejde med borgerens målgruppe.
- Kommunerne tager ofte hensyn til fysiske rammer og muligheden for, at beskæftigelse eller uddannelse ligger på samme matrikel som botilbuddet.
- Der er forskellige holdninger blandt de interviewede sagsbehandlere til, hvornår det er hensigtsmæssigt, at borgeren og de pårørende inddrages ved valg af det konkrete botilbud.
- Kommunerne oplever det som en udfordring, at der generelt er mangel på ledige botilbudspladser. Det gælder

især SEL § 108 pladser samt pladser til borgere med flere og komplekse udfordringer.

- Botilbud, der kan rumme mange forskellige målgrupper, bliver ofte sorteret fra, da flere interviewkommuner vurderer, at de derfor er mindre specialiserede. Flere af interviewkommunerne ønsker, at botilbuddene er mere specialiserede.
- Kommunerne oplever, at det er udfordrende, når de hurtigt skal finde et botilbud til borgere, der med kort varsel bliver udskrevet fra psykiatrien.

ARBEJDET MED AT SØGE EFTER BOTILBUD

Dette afsnit handler om, hvordan kommunerne finder konkrete botilbud. I sagsgennemgangen er der begrænset viden om, hvordan sagsbehandlerne finder frem til det konkrete botilbud. Det er altså arbejdsgange, der ikke er dokumenteret i sagerne. Derfor er dette afsnit hovedsagligt baseret på viden fra interviewene.

I undersøgelsen indgår der både kommuner, som anvender egne kommunale botilbud, og kommuner der køber pladser på eksterne botilbud. Det kan både være andre kommuners botilbud, regionale botilbud eller private og selvejende botilbud.

Kommunerne overvejer først egne tilbud

Det er kendetegnende for de kommuner, der driver egne tilbud, at de først ser på, om deres egne tilbud kan rumme borgeren, og om der er ledige pladser. En kommune beskriver det som god kutyme af hensyn til borgeren og borgerens netværk:

”Rigtig mange af dem, vi anbringer, har jo et netværk i kommunen. Så i forhold til den der geografiske placering, så giver det rigtig god mening ikke at flytte folk 100 kilometer væk.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Der indgår altså et hensyn til geografi, når kommunerne vælger deres egne botilbud. At se på egne tilbud først kan også være mere formaliseret i form af en overordnet retningslinje fra ledelsen:

”Det er en ledelsesmæssig udmelding. Jeg ved ikke, om det står nogen steder, men hvis man arbejder her, så ved man det godt. Det er noget, man bliver skolet med, det er bare

VIDEN FRA SAGSGENNEMGANGEN

Der er i sagsgennemgangen begrænset viden om, hvordan sagsbehandlerne finder frem til konkrete botilbud.

”Det er noget, man bliver skolet med, det er bare en helt naturlig del at tænke det først”

en helt naturlig del at tænke det først.” (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Selvom det er en ledelsesmæssig udmelding, beskriver sagsbehandleren også, at det bliver en naturlig del af deres arbejdsgang at overveje deres egne tilbud først. En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune fortæller, at botilbuddene imellem gerne rykker rundt på ressourcerne, eksempelvis personale, for at få en borger placeret på et af kommunens egne tilbud. I de tilfælde, hvor kommunens egne tilbud ikke matcher borgerens målgruppe, findes eksterne tilbud, som kan opfylde borgerens behov for hjælp.

Bedre kendskab til egne tilbud

Sagsbehandlerne beskriver, at en af fordelene ved at anvende egne tilbud, er, at de kender dem. Blandt andet udtaler en sagsbehandler fra Varde Kommune:

“ (...) vi har et helt andet kendskab til de her botilbud. Fordi det er jo svært, hvis det er et botilbud, hvor du har snakket med en forstander i telefon og set den på tilbudsportalen, at få en fornemmelse af det. Det er jo også derfor, vi bruger hinanden så meget og bruger de botilbud, vi kender, fordi det giver en anden tryghed, og vi kan meget bedre snakke med borgeren og de pårørende om, hvad det egentlig er for et sted, og hvad de egentlig siger ja til.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

FORDELE VED BRUG AF EGNE BOTILBUD

Frederiksberg Kommune beskriver også, at der er fordele ved at anvende egne tilbud. Det handler om, at de har fortrinsret til pladserne på botilbuddene. Det er sagsbehandlerens oplevelse, at det primært er kommunen selv, der anvender deres tilbud. Der kan være fordele ved at kende til botilbuddene, og det giver en tryghed for sagsbehandlerne

Kommunerne bruger primært Tilbudsportalen samt egne og kollegaers erfaringer

Alle interviewkommunerne anvender Tilbudsportalen til at finde konkrete botilbud. Det gør de, hvis kommunen ikke selv driver egne tilbud, hvis deres egne tilbud ikke kan rumme borgers støttebehov, eller hvis der ikke er ledige pladser på egne tilbud.

Tilbudsportalen fungerer ikke optimalt

Flere af interviewkommunerne beskriver, at Tilbudsportalen ikke fungerer optimalt. Der kan blandt andet være udfordringer med, at informationerne på Tilbudsportalen ikke er opdaterede. Det kan eksempelvis være manglende opdatering af, om der er ledige pladser, eller takster der ikke er opdaterede. Det kan resultere i en del spildt arbejde for sagsbehandlerne. En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune fortæller:

“Så man bruger bare rigtig meget tid på at ringe til nogen, som faktisk i virkeligheden slet ikke kan det, der står på Tilbudsportalen”

“I forhold til Tilbudsportalen er det ofte, at det der står derinde overhovedet ikke er opdateret. Den kontaktperson, der står derinde, arbejder ikke længere i botilbuddet. Eller taksten er fra fem år siden, eller der står, at der er ledige pladser, men der er ikke nogen ledige pladser. Det kan også være, at de kan rumme en målgruppe, og så når man ringer, så kan de ikke alligevel. Så man bruger bare rigtig meget tid på at ringe til nogen, som faktisk i virkeligheden slet ikke kan det, der står på Tilbudsportalen, og det er rigtig irriterende, når det er det redskab, vi bliver bedt om at bruge.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Flere kommuner beskriver, at de bruger meget tid på at afsøge mulige botilbud og tjekke, om oplysningerne på Tilbudsportalen er korrekte. Derfor ringer de også ofte til botilbuddene, selvom der står på Tilbudsportalen, at der ikke er ledige pladser, hvis de vurderer, at botilbuddet er et godt match.

Desuden fortæller en sagsbehandler fra Varde Kommune, at de oplever søgning af tilbud som tilfældig:

“Tilbudsportalen opleves rigtig tit som ren lotto.”

“Tilbudsportalen opleves rigtig tit som ren lotto. Du kan søge på nøjagtigt de samme søgekriterier med én dags mellemrum, og der kommer vidt forskellige tilbud op.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Nogle kommuner fortæller også, at der er flere gode informationer på Tilbudsportalen, men det kan være vanskeligt at finde frem til informationerne:

“Det står der jo, man skal bare vide, hvor man skal se det. Så på den måde, så er vi ikke udlærte i at bruge den.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

BRUG AF KOLLEGIALE ERFARINGER

Egne og kollegiale erfaringer har stor betydning

Alle de interviewede sagsbehandlere fortæller, at de bruger egne erfaringer, når de skal finde et botilbud. Det kan handle om, at sagsbehandleren tidligere har haft et godt samarbejde med et botilbud, og de derfor har gode erfaringer med deres resultater i forhold til borgeren. Sagsbehandlerne fortæller også, at de gør brug af kollegiale erfaringer. Det kan både være forslag til, hvilke botilbud de skal kigge nærmere på, og drøftelse af kollegaers erfaringer med nogle botilbud, sagsbehandleren allerede har fundet. Tidligere erfaringer med et botilbud kan være afgørende for, om sagsbehandleren vælger at gå videre med det eller ej.

En sagsbehandler fra Stevn Kommune fortæller, hvordan de kan drøfte konkrete botilbud på fagmøder:

MATCHNINGS- KONSULENT KAN HJÆLPE



BEBOERSAMMEN- SÆTNINGEN HAR BETYDNING

"Vi bruger jo hinanden rigtig meget, når vi sidder på vores fagmøder (...) men vi bruger også rigtig meget hinanden og siger "nu har jeg den her borger, med de og de udfordringer og jeg tænker, at den her borger skal det og det. Er der nogen af jer, der har nogle ideer?" Det er nogle af de bedste anbefalinger, man kan få, hvis en kollega siger, "jeg har arbejdet med dem, og de var super gode."" (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Ud over Tilbudsportalen samt egne og kollegaers erfaringer er der blandt andet i Region Midtjylland og i nogle kommuner en matchningskonsulent, der kan hjælpe med at finde det rette tilbud til borgeren. Det fortæller sagsbehandlere fra Norddjurs og Vesthimmerland Kommuner, at de har gjort brug af. Det kan være aktuelt, hvis borgeren har meget komplekse behov, som et specialiseret regionalt tilbud kan varetage, eller hvis borgeren har et ønske om at være i en bestemt kommune, som anvender en matchningskonsulent.

ARBEJDET MED AT FINDE DET RETTE BOTILBUD

Dette afsnit handler om, hvilke hensyn kommunerne tager, når de skal finde det rette botilbud til en borger, og hvordan disse hensyn vægtes.

Målgruppe, beboersammensætning og pris er vigtigt

Alle interviewkommuner fortæller, at det første, de undersøger om botilbuddet, er, om det kan varetage borgerens behov. Det bliver beskrevet som det primære, når sagsbehandlerne skal finde et botilbud:

"Primært for mig og alfa og omega er varetagelse af støttebehov, det er det første." (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Dette afklarer de ofte ved søge konkret efter målgrupper på Tilbudsportalen. Herefter ringer de til potentielle botilbud og taler med dem. Hvis det bliver relevant, sender de dokumenter som VUM og andre informationer om borgeren med borgerens samtykke. Det gør de for, at botilbuddet kan vurdere, om borgeren passer ind i botilbuddets målgruppe.

Beboerne kan både være for ens og for forskellige

Kommunerne lægger ikke kun vægt på, at det er det rette målgruppematch mellem borger og botilbud. Borgeren skal også passe ind i botilbuddets øvrige beboersammensætning. De beskriver derfor, at dialog med botilbuddene er vigtig. Når botilbuddet i samarbejde med kommunen skal vurdere, om borgeren passer ind blandt de øvrige beboere, kan der være eksempler på, at borgernes udfordringer kan være for ens. Når

borgerne er for ens, oplever sagsbehandlerne i kommunerne, at en uhensigtsmæssig adfærd kan forstærkes:

”Det kan jo sagtens være, at vi kommer med en borger, hvor vi tænker ”ham her, han passer perfekt ind i den målgruppe, de har beskrevet på Tilbudsportalen”, men at de lige nu har to andre, der er rigtig udadreagerende, så det vil være fatalt at få en ind fra os, som også er udadreagerende.” (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Omvendt kan en årsag til, at en borger ikke kan passe ind i et botilbuds beboersammensætning, også være, at borgeren er for forskellig for de øvrige beboere:

”Jeg synes også, at plejehovene er afgørende for placeringen. For at placere én, der er super plejekrævende sammen med nogen, som absolut ikke har plejehov, så sker der på en eller anden måde en ulighed.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Kommuner med egne botilbud beskriver, at det er en fordel, at de ofte kender beboersammensætningen på deres egne tilbud. De kan derfor vurdere, om borgeren vil passe ind på det pågældende botilbud.

SAGSFORLØB OM WILLIAM



Det konstruerede sagsforløb¹⁸ om William er et eksempel på, at det kan være vigtigt for borgeren at have andre beboere at spejle sig i. Sagsforløbet om William præsenteres herunder.

WILLIAM – VISITATION TIL LÆNGEREVARENDE BOTILBUD

William er 18 år og har multiple funktionsnedsættelser blandt andet Cerebral Parese. Han har derfor behov for specialiseret støtte. Da William bliver 18 år, ønsker forældrene, at han skal bo på et botilbud. Forældrene har ønsker til botilbuddets beliggenhed og beboersammensætning. Forældrene besøger flere botilbud og udvælger et tilbud efter ABL § 105 til William.

William har indtil nu boet hjemme hos sine forældre med aflastning og omfattende støtte i hjemmet.



¹⁸ Læs mere om udarbejdelsen af sagsforløbene i bilag 1.

Grundlaget for, at kommunen visiterer til et botilbud efter ABL § 105

Da William fylder 18 år, overgår han fra børne- til voksenområdet. I den forbindelse kontakter familieafdelingen kommunens handicapafdeling. Williams forældre vil gerne have, at han kommer på et botilbud, da han nu også er startet i aktivitets- og samværstilbud efter SEL § 104. I den forbindelse holder sagsbehandleren et møde med forældrene og kommunens familieafdeling. Sagsbehandleren vurderer, at William skal have en væрге. Hans mor søger om værgemål, hvilket Familieretshuset godkender.

Sagsbehandleren udarbejder ikke en VUM inden, at sagsbehandleren begynder at søge efter botilbud, men kommunen sender en afgørelse om, at William er i personkredsen for et længerevarende botilbud. Hvordan denne vurdering er lavet, fremgår ikke af sagen.



Match mellem borger og botilbud

Forældrene har forskellige ønsker til botilbuddet. Blandt andet skal det være geografisk tæt på Williams dagbeskæftigelse og hans familie. Desuden ønsker de en ung beboersammensætning, og at der er andre kørestolsbrugere. Forældrene foreslår selv det sted, hvor William er i aflastning. Aflastningstilbuddet har kun pladser efter SEL § 107, så der kan William ikke komme hen. Sagsbehandleren giver forældrene to forskellige tilbud, som de kan kigge på. Forældrene besøger de to botilbud. De vælger et ABL § 105 botilbud i kommunen tæt på både dem og Williams dagbeskæftigelse. Sagsbehandleren vurderer, at personalet på botilbuddet er specialiserede nok til at varetage Williams plejebehov for blandt andet medicin.



Bevilling af botilbud efter ABL § 105

Botilbuddet bevilges i samråd med sagsbehandlerens leder. Kommunen indstiller til Familieretshuset, at William kan flytte ind i dette botilbud. Familieretshuset godkender flytningen.



Opfølgning

På et opfølgningsmøde tre måneder efter, at William er flyttet ind, udtrykker forældrene, at de ikke er tilfredse med, at der er udskiftning af personale på botilbuddet. Det er forældrenes oplevelse, at personalet udelukkende foretager konkret pleje og ikke pædagogiske aktiviteter med William. Sagsbehandleren bliver først opmærksom på forældrenes utilfredshed på opfølgningsmødet. Botilbudslederen beklager, at forældrene har denne oplevelse. Det bliver aftalt på mødet, at de konkrete pædagogiske aktiviteter skrives ned i en bog, som ligger på Williams værelse. Dermed kan forældrene læse, hvad William laver hver dag. Efter mødet foretager sagsbehandleren det personrettede tilsyn, hvor sagsbehandleren ser Williams værelse. Sagsbehandleren noterer i sagen, at værelset er hyggeligt indrettet med Williams bamser. Efter opfølgningsmødet, vurderer sagsbehandleren, at botilbuddet fortsat er egnet til William.

Som det fremgår af det konstruerede sagsforløb om William, kan det i nogle tilfælde være en fordel, hvis beboersammensætningen er ens. Det kommer konkret til udtryk i forældrenes ønske om, at botilbuddet skal have en ung beboersammensætning og andre kørestolsbrugere.

Forhandling om prisen på eksterne botilbud

Alle kommuner fortæller, at økonomi i en eller anden grad har indflydelse på valget af det konkrete botilbud. Nogle af de interviewede sagsbehandlere oplever hensynet til økonomi som indskrænkende i forhold til at vælge et tilbud, mens andre ikke oplever, at de er begrænsede af økonomi. Der er forskellige eksempler på, hvordan det kan spille en rolle i valg af botilbud. Nogle sagsbehandlere giver eksempler på, at de forsøger at forhandle prisen på botilbuddet, når det er eksterne tilbud:

"Vi har jo en idé om, at denne her slags borger plejer at koste det her. Det kan godt være, at når man ringer til botilbuddet, at de siger, at det koster x antal kroner, men vi siger jo ikke bare ja. Vi forhandler jo også på prisen (...) vi godkender ikke den første pris, som de siger overhovedet."
(Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Sagsbehandleren fortæller dog, at det primært er med de private botilbud, at de kan forhandle om prisen, da de kommunale tilbud har faste takster.

HENSYN TIL ØKONOMI

For flere kommuner er det udgangspunktet at forsøge med forhandling, men det er ikke altid muligt:

"(...) Sagerne er så komplekse, så de fleste botilbud siger: "Det er prisen, ellers så er det farvel og tak." Og så kan man sige, at så er der ikke meget forhandlingsgrundlag. Men vi skal forsøge, og det lykkes også en gang imellem." (Sagsbehandler, Varde Kommune)

En anden sagsbehandler fra Varde Kommune fortæller, at forhandling ikke er noget, der har været tradition for, så det er forholdsvis nyt for dem. Selvom forhandlinger ikke er deres kernekompetence, så følger det med opgaven. Sagsbehandlerne fortæller videre, at botilbuddets pris er med i deres overvejelser, når de står i valget mellem flere forskellige botilbud:

"Man går efter kompensationsprincippet: At det man finder, de kan lige løse det, men de kan ikke mere end lige at løse det."

"Jeg tænker, at man aldrig går efter at finde det dyreste tilbud i hele verden. Man går efter kompensationsprincippet: At det man finder, de kan lige løse det, men de kan ikke mere end lige at løse det. Men dem herovre de var guld-pakken, men vi vælger bronze-pakken, fordi det kan trods alt lade sig gøre." (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Alle kommunerne tager hensyn til økonomi. Samtidig vil de gerne vælge det bedste botilbud til deres borgere, uanset prisen. Som sagsbehandleren fra Varde Kommune forklarer, vægter det faglige hensyn højest, så de kompenserer for borgerens funktionsnedsættelse. De tager dog fortsat hensyn til, at prisen for botilbudspladsen ikke er højere end, hvad de vurderer, at borgerne har behov for.

Borgerens ønsker indgår, men målgruppematch vægtes højest

Alle interviewkommuner lægger vægt på at tage højde for borgerens eller de pårørendes ønsker til botilbuddet. Der er dog situationer, hvor det ikke kan lade sig gøre, og i de tilfælde vægter kommunerne målgruppematch højest.

Borgere og pårørende har ofte ønsker til beliggenhed og fysiske rammer

Alle kommuner fortæller, at de, i det omfang det er muligt, tager højde for borgerens og de pårørendes ønsker. I de gennemgåede sager er der flere eksempler på, at borgeren eller pårørende har ønsker til faciliteter på botilbuddet, eller ønsker til konkrete botilbud. Det er ofte ønsker til beliggenhed i forhold til geografi og fysiske rammer på botilbuddet, der fylder meget for borgerne:

"Jeg tænker, at det er vigtigt at have med, hvor borgeren gerne vil bo henne geografisk. Kan det være alle steder, eller kan det kun være tæt på deres pårørende. Hvis det ikke

HENSYN TIL BELIGGENHED

VIDEN FRA SAGSGENNEM- GANGEN

Sagsgennemgangen viser, at der i flere sager er ønsker fra borgeren eller de pårørende til faciliteter eller konkrete botilbud.

SAGSFORLØB OM WILLIAM

kan lade sig gøre, altså hvis der nu er et tilbud, der matcher borgerens behov, og man ikke kan finde noget tæt på, så må man jo kigge udenfor. Sådan er det. Det skal jo passe til borgerens behov, men så vidt muligt, hvis det findes, så ville jeg vælge det geografisk tæt på, hvor borgeren ønsker det.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

En kommune beskriver også, at det i nogle tilfælde kan være muligt at vente, til der er plads på det tilbud, som borgeren ønsker. Særligt i sager, hvor borgeren overgår fra at bo hos sine forældre til et botilbud, kan det være en mulighed, at de unge bor hjemme lidt længere. Alternativt kan der gives ekstra støtte i en periode:

”Det handler også nogle gange om, hvis borgeren gerne vil blive i sit nærmiljø og have sin familie tæt på, jamen så prøver vi jo, om vi kan fastholde borgeren i den bolig, de måske bor i nu, og så give noget ekstra støtte på.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

I [sagsforløbet om William](#), som blev præsenteret ovenfor, fremgår det, at forældrene har ønsker til, at hans botilbud geografisk skal ligge tæt på hans dagbeskæftigelse. En sagsbehandler fra Stevns Kommune beskriver om sagsforløbet, at hun vurderer, det er helt rimeligt hensyn at imødekomme i Williams tilfælde. I sagsforløbet imødekommer sagsbehandleren også forældrenes ønske. Det sker, da kommunen vurderer, at botilbuddet er specialiserede nok til at varetage mandens plejebehov for blandt andet medicin. Der er dog derfor først og fremmest taget stilling til, at botilbuddet kan varetage Williams behov.

Selvom alle interviewkommunerne vil strække sig langt for at imødekomme borgerens og pårørendes ønsker, kan der være tilfælde, hvor det ikke er muligt. Det kan være, at der ikke er nogle ledige pladser tæt på, eller at det tilbud, borgeren og de pårørende ønsker, ikke passer til borgerens behov. Det er gennemgående for alle interviewkommunerne, at det er målgruppematchet, der vægtes højest:

”Det der vægtes højest i forhold til valg af botilbud, er borgens funktionsniveau og målgruppe.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

SAGSFORLØB OM DAVID

Et eksempel på dette er det konstruerede sagsforløb¹⁹ om David, der præsenteres herunder. I sagsforløbet om David frem-

¹⁹ Læs mere om udarbejdelsen af sagsforløbene i bilag 1.

går det, at han har ønsker til botilbuddets geografiske beliggenhed og faciliteter som eget bad og toilet. Sagsbehandleren kan ikke finde et botilbud, der imødekommer hans ønsker og samtidig kan varetage hans støttebehov. I dette eksempel vægtes målgruppematchet højest.



DAVID – VISITATION TIL MIDLERTIDIGT SOCIAL-PSYKIATRISK BOTILBUD

David på 24 år har psykiske og kognitive udfordringer samt en selvskadende adfærd. Det er svært at finde det rette botilbud til David, da der er usikkerhed om hans diagnose. Kommunen iværksætter en udredning af Davids støttebehov og inddrager i den forbindelse VISO. David får det til sidst så dårligt, at han får en akutplads på et botilbud efter SEL § 107.



Forhistorie

David bor sammen med sin mor og er flyttet til kommunen efter forældrenes skilsmisse. Han er tidligere udredt i psykiatrien, men har ikke fået en konkret diagnose. Davids adfærd er blevet mere voldsom siden skilsmissen, og hans selvskadende adfærd har taget til.



Grundlaget for, at kommunen vælger at visitere til SEL § 107

Kommunen bliver opmærksom på David, da hans mor henvender sig til kommunen og beder om hjælp. Hun har ikke længere mulighed for at støtte ham i det omfang, som han har brug for, da hans psykiske tilstand er forværret.

Sagsbehandleren begynder at udarbejde en udredning af Davids støttebehov og vælger at inddrage VISO, da der er stor usikkerhed om, hvordan Davids udfordringer bedst imødekommes. Det skyldes, at der er usikkerhed om hans diagnose og udviklingen i hans adfærd. I mellemtiden kontakter moren kommunen igen. Hun fortæller, at der snart skal ske noget i Davids sag. Moren får bevilget aflastning, og forløbet med VISO starter op.



Valg af botilbud

Sagsbehandleren kigger på mulige socialpsykiatriske botilbud, men usikkerheden om Davids diagnose gør det vanskeligt at finde det rette match. Sagsbehandleren henvender sig alligevel til flere botilbud med en kort beskrivelse af Davids funktionsnedsættelser og adfærd. Det er ikke let at finde en ledig plads, og David kommer derfor på venteliste til flere socialpsykiatriske botilbud. Et halvt år efter, at VISO forløbet er begyndt, modtager sagsbehandleren udredningsrapporten fra VISO. På baggrund af VISOs rapport færdiggør sagsbehandleren Davids VUM. Den peger på et stort støttebehov med særligt fokus på den psykiske funktionsnedsættelse og Davids udadreagerende adfærd.

David får det tiltagende dårligere og får derfor en akutplads, da den aktuelle aflastning ikke længere er en holdbar løsning for moren. Et privat socialpsykiatrisk botilbud uden for kommunen melder tilbage, at de har fået en ledig akutplads og derfor kan tage imod David. David udtaler, at han ønsker et sted med eget bad og toilet. Det har det pågældende botilbud ikke, men sagsbehandleren vurderer, at det vigtigste er, at David kommer væk hjemmefra og hen på et botilbud, der kan varetage hans støttebehov og adfærd.



Bevilling af botilbud efter SEL § 107

Både personkredsvurderingen og det konkrete socialpsykiatriske botilbud indstilles samtidig til kommunens visitationsudvalg. Sagsbehandleren indstiller, på baggrund af den færdiggjorte VUM, at David under den første tid på botilbuddet skal modtage 1:1 støtte og have en kontaktperson tilknyttet. Sagsbehandleren vurderer, at det er nødvendigt for at skærme David fra de øvrige beboere på botilbuddet på grund af hans udadreagerende adfærd. Formålet med opholdet på botilbuddet er at udrede David og finde ud af, hvilket længerevarende støttebehov han har. Visitationsudvalget godkender indstillingen, og David bevilges en akutplads efter SEL § 107 på det socialpsykiatriske botilbud.



Opfølgning og personrettet tilsyn

Sagsbehandleren holder et opfølgningsmøde med botilbuddet, David og Davids mor to måneder efter, at han er flyttet ind på det socialpsykiatriske botilbud. Det fremgår af sagen, at der er ført personrettet tilsyn, og sagsbehandleren vurderer, at David er faldet godt til på botilbuddet. Sagsbehandleren indstiller derfor David til en fast plads på stedet, når der bliver en ledig plads.

Det konstruerede sagsforløb om David er et eksempel på, at selvom David har konkrete ønsker til botilbuddet, er det væsentligt for varetagelsen af hans støttebehov, at botilbuddet kan arbejde med Davids målgruppe. Målgruppematchet vægtes derfor højest, når sagsbehandleren skal finde et botilbud.

Det varierer, hvor ofte borgeren gør brug af frit valg

I de tilfælde, hvor borgeren er i personkredsen til et SEL § 108 eller ABL § 105 tilbud, kan borgeren gøre brug af frit valg (se også kapitel 2). Det varierer interviewkommunerne imellem, hvor ofte de oplever, at borgeren gør brug af frit valg.

Flere kommuner beskriver, at det er sjældent, at deres borgere gør brug af frit valg. Sagsbehandlerne mener, at det skyldes, at de har borgere og pårørende med i processen fra start, og de derfor har afstemt, hvilke ønsker og behov borgeren og pårørende har:

”Vi har jo også borgere og pårørende med i det samarbejde, som måske også gør, at vi pejler os på, hvad er det, der er muligt rent målgruppemæssigt, men også hvad er det, ønsket er geografisk. Så måske er det derfor, at man ikke gør brug af det, i det omfang som man kunne.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

MÅLGRUPPEN HAR BETYDNING FOR BRUG AF FRIT VALG

I Varde og Hvidovre Kommuner oplever de, at nogle målgrupper bruger muligheden for frit valg mere end andre. I Hvidovre Kommune oplever de eksempelvis, at pårørende til borgere med handicap ofte er opmærksomme på muligheden for frit valg:

”Min oplevelse er, at pårørende til borgere med handicap er voldsomt på (...) I hvert fald på handicapområdet, der kender man meget til frit valg.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Der tages hensyn til fysiske rammer og hverdagsliv på botilbuddet

Alle kommuner beskriver, at de i matchningen mellem borger og botilbud ofte tager hensyn til de fysiske rammer på botilbuddet og borgerens mulighed for uddannelse/beskæftigelse.

Fysiske rammer kan være en vigtig del af matchningen

Alle kommuner beskriver, at hensyn til botilbuddets fysiske rammer kan være vigtigt i forhold til at finde det rette botilbud til en borger. Det hænger sammen med, at borgerne kan have nogle konkrete behov, der er afgørende for, om de vil trives i botilbuddet. Det kan eksempelvis være af hensyn til en psykisk funktionsnedsættelse:

"I forhold til de borgere, som dårligt tåler de her store fællesarealer og uroen omkring det, og som kan blive voldsomt udadreagerende. Der vægter det meget tungt, at man kan skærme." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Det kan også være af hensyn til en fysisk funktionsnedsættelse. En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune beskriver, at det kan have stor betydning for borgere i kørestol, at de kan komme rundt på botilbuddet og selv køre til deres beskæftigelse, hvis det ligger på samme matrikel.

Flere kommuner fortæller også, at botilbuddets størrelse kan have en betydning. Det handler om, hvor mange forskellige mennesker borgeren kan forholde sig til:

"Så kan det også være noget med størrelse. Der kan være nogen, hvor det er rigtig hensigtsmæssigt, at det er et stort sted med mange afdelinger og meget personale, og andre ville det være bedst, hvis det er et lille sted." (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Fordele og ulemper ved et helhedstilbud

Flere kommuner beskriver, at de i matchningen tager hensyn til, om botilbuddet har beskæftigelses- eller uddannelsesstilbud placeret sammen med, eller væk fra botilbuddet. Det kan både være SEL § 103 beskyttet beskæftigelse, SEL § 104 samværs- og aktivitetstilbud og særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU). Der er også i de gennemgåede sager flere eksempler på, at borgeren får bevilliget beskæftigelses- eller uddannelsesmæssige tilbud samtidig med, at de får bevilget et botilbud.

Når kommunerne beskriver deres overvejelser om at anvende helhedstilbud, kan det for nogle målgrupper være en fordel, at beskæftigelse er placeret sammen med botilbuddet:

"Jeg synes, det afhænger meget af, hvad det er for en type borger. Med autister, så synes de for eksempel, at sådan

"Der vægter det meget tungt, at man kan skærme."

VIDEN FRA SAGSGENNEMGANGEN

I flere gennemgåede sager fremgår det, at borgeren har fået bevilget SEL § 103 beskyttet beskæftigelse, SEL § 104 samværs- og aktivitetstilbud eller særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU).

nogle helhedstilbud, der både har dagtilbud og bodel på samme matrikel, det synes de, er det fedeste. For så skal de kun forholde sig til det.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

For andre målgrupper kan det være en fordel, at beskæftigelses- eller uddannelses tilbuddet er placeret væk fra botilbudet:

”Det er alt efter målgruppen, i forhold til, hvad er det for en borger vi snakker om. Snakker vi om unge mennesker, som gerne skal videre i livet, så er det ikke nødvendigvis en fordel med intern beskæftigelse.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Overvejelserne om, hvorvidt det er en fordel eller ulempe, at botilbud og beskæftigelse eller uddannelse er placeret sammen, er altså meget afhængig af målgruppen og borgerens konkrete udfordringer. Det gælder både for de midlertidige og de længerevarende botilbud.

En del af de unge, der bor på botilbud, går samtidig på STU. Stevns Kommune gør sig overvejelser om, hvordan det kan være relevant at tage hensyn til transporttid frem og tilbage mellem botilbud og STU, når botilbud og STU ikke ligger tæt på hinanden:

”Det er jo en tre årig uddannelse og hvis de også skal have et botilbud samtidig, så nytter det ikke noget, for så ved man, at borgeren går død, hvis de skal bruge to timer den ene vej og to timer den anden vej.” (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

TRANSPORT TIL OG FRA BOTILBUDET

Frederiksberg Kommune ser omvendt, at det kan være en udfordring at placere borgeren i et botilbud med tilhørende STU, da det kan være svært at få borgeren tilbage til et botilbud i kommunen efter endt STU:

” (...) hvis man nu havde tænkt, at den her borger kan godt rummes på Frederiksberg i eget tilbud, så skal man i hvert fald tænke på, at det så ville være bedre at give borgeren et tilbud på Frederiksberg, selvom man faktisk skal betale kørslen til STU'en hver dag, fordi det giver mindre problemer efter de tre år.” (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Forskelligt hvornår borgeren og pårørende inddrages i valget af botilbud

Når sagsbehandlerne i interviewkommunerne skal inddrage borgeren eller de pårørende i valg af botilbud, har de forskellige arbejdsgange. Desuden har de grundlæggende forskellige

holdninger til, hvornår i arbejdsgangen det er meningsfuldt at inddrage borgeren eller de pårørende.

Eksempler på, at borgeren og pårørende får valget mellem flere botilbud

Blandt sagsbehandlerne i alle seks interviewkommuner er der forskellige tilgange til, hvordan borgeren eller den pårørende inddrages, når sagsbehandlerne skal vælge et konkret botilbud til en borger. En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune beskriver om visitation til midlertidige botilbud, at inddragelse af borgeren fra start kan minimere risikoen for, at borgeren skal revisiteres:

"Jeg har en idé om, at det giver god mening at stille op med et par tilbud, hvis man kan"

"Jeg har en idé om, at det giver god mening at stille op med et par tilbud, hvis man kan. Man kan jo godt lade være med det, og så sige, "jamen vi har det her tilbud, og det er så bare det du skal tage imod". Men jeg har en idé om, at hvis vi gør det andet, så er borgeren jo også motiveret for og mere parat til at tage imod denne her behandling. Det er vigtigt, at de føler sig tilpas, ellers skal du ud i at flytte borgeren. Den risiko minimerer man lidt." (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Samme overvejelser gør en sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune:

"Jeg plejer gerne at lave en aftale på det pågældende sted, gerne inden, at den har været til visitation, så borgeren har været ude og se det, og har sagt god for at "her kunne jeg godt tænke mig at være". I stedet for at få noget godkendt, som de så ikke har den mindste interesse i." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Denne sagsbehandler beskriver også, at de har borgeren og/eller de pårørende med ude at besøge stedet inden afgørelsen om det konkrete botilbud.

SAGSFORLØB OM WILLIAM

I [sagsforløbet om William](#), der blev præsenteret tidligere i kapitlet, fremgår det, at forældrene har fået valget mellem to forskellige tilbud, som de besøger. En sagsbehandler fra Stevns Kommune beskriver, at deres praksis er, at de i højere grad vil guide forældrene mellem de forskellige tilbud:

"Det virker bare som om, at hun har givet dem sådan nogle pjecer, og så kan I selv, vælge hvad I har lyst til. Jeg ved godt, at det er et længerevarende botilbud, og der er frit valg og alt muligt, men det er ikke måden, som det skal foregå på." (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Nogle borgere er ikke i stand til at tage stilling

Der er også tilfælde, hvor borgeren ikke er i stand til at tage stilling til valget af botilbud. I disse tilfælde skal kommunen være opmærksom på, om der skal søges værgemål til borgeren.²⁰

§

VÆRGEMÅL

Hvis en borger ikke kan give et habilt samtykke, så skal kommunen overveje, om der er behov for værgemål. Det fremgår af servicelovens § 82, stk. 2:

Kommunen kan vurdere, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Kommunen skal være opmærksom på, om der er behov for at bede Familieretshuset om at beskikke en personlig værge efter værgemålsloven.

En værge kan enten træffe beslutninger på borgerens vegne om økonomiske eller personlige forhold.²¹

Vesthimmerlands Kommune beskriver, at borgere der visiteres til botilbud fra handicapområdet, ikke altid er i stand til at tage stilling:

”Tit er det jo enten værger, forældre eller hvem der nu ellers kan have interesse i det, der lige-som er med i opløbet i forhold til at finde botilbuddet og er måske ude og besøge det.”

”Der synes jeg nogle gange godt, at det kan være anderledes på handicapområdet, fordi mange af vores borgere jo har værge eller ikke selv kan, de ikke kognitivt er i stand til at tage stilling til ”her har jeg lyst til at bo.” Så det er sådan lidt, hvordan gør vi det. Tit er det jo enten værger, forældre eller hvem der nu ellers kan have interesse i det, der lige-som er med i opløbet i forhold til at finde botilbuddet og er måske ude og besøge det.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

En sagsbehandler fra Stevns Kommune beskriver også, at det kan være svært for borgerne at tage stilling til flere forskellige midlertidige botilbud:

”Det er meget forskelligt (...) Vi har jo med nogle borgere at gøre, som er nogle af de svageste borgere, og det der med

²⁰ Kommunerne skal være opmærksomme på, at hvis borgeren ikke kan tage stilling til det frie valg, så skal der udpeges en personlig værge, som kan overtage borgerens partsrettighed, jf. principmeddelelse 57-17. Kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/accn/W20170972725>

²¹ For yderligere informationer om værgemål, henviser vi til Familieretshusets hjemmeside: <https://familieretshuset.dk/vaergemaal/vaergemaal/generelt-om-vaergemaal>

at sige, "nå men der er tre forskellige botilbud, og så skal vi alle sammen ud at se dem, og så kan du vælge". Det bliver sådan en bolsjefabrik, hvor de bliver totalt forvirrede oppe i hovedet (...)" (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Det kan derfor være en udfordring for borgerne, at skulle tage stilling til de forskellige valgmuligheder. Der er altså tilgange til inddragelse af borgeren og pårørende i forbindelse med valg af botilbud, særligt i forhold til de forskellige målgrupper.

UDFORDRINGER I FORHOLD TIL AT SIKRE DET BEDSTE MATCH

FORSYNLINGSFORPLIGTIGELSE

Kommunerne skal være opmærksomme på, at de har forsyningspligten, og skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud, jf. SEL § 4.

I dette afsnit præsenterer vi en række udfordringer, som kommunerne oplever, når de forsøger at finde det rigtige botilbud til en borger. Det drejer sig blandt andet om mangel på bestemte typer af botilbudspladser, udfordringer med botilbud, der kan rumme mange målgrupper og om samarbejdet med psykiatrien.

Mangel på ledige pladser, især SEL § 108

Alle interviewkommuner fortæller, at der generelt er mangel på ledige botilbudspladser. Det gælder særligt for nogle målgrupper, og navnlig dem, der skal visiteres til et tilbud efter SEL § 108.

Generelle udfordringer med mangel på ledige pladser

Alle kommuner oplever, at der kan være mangel på ledige pladser på botilbuddene. Det kan både være i deres egne tilbud og eksterne tilbud:

"Ikke nødvendigvis fordi vi synes, at det er det fedeste eller det rette tilbud, men fordi det tilbud siger ja og har en plads. Så det er måske ikke altid det helt rigtige."

"Det der er udfordringen her, der er udbud og efterspørgsel. Nogen gange, så er vi jo nødt til at placere borgeren i et tilbud, bare fordi de har en plads. Ikke nødvendigvis fordi vi synes, at det er det fedeste eller det rette tilbud, men fordi det tilbud siger "ja" og har en plads. Så det er måske ikke altid det helt rigtige. Og effekten af det er jo også nogle gange, at det går galt, eller de beder om ekstratakster, hvilket er en udgift for kommunen." (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Som sagsbehandleren forklarer, kan konsekvensen i Hvidovre Kommune være, at de bliver nødt til at vælge et tilbud, hvor der er plads, selvom de ikke nødvendigvis vurderer, at det er det helt rigtige. Varde Kommune oplever også, at det kan være svært at finde botilbud, der vil tage mod borgeren, da det ofte er borgere med komplekse problemstillinger:

"Nogle gange vi bliver bare så glade, hvis der var nogen, der ville tage borgeren, for det er jo også noget med, hvad for en målgruppe, der kommer i botilbud. Dem, hvor man

kan løse det selv, kommer vi jo ikke i botilbud, så det er tit nogle ret komplekse sager, hvor vi har kontakt til rigtig mange botilbud, inden der er nogen, der siger: "Okay, den opgave vil vi godt løse."" (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Det fremgår af interviewene, at kommunerne, der køber eksterne botilbud, ofte bruger lang tid på at finde et botilbud. Det handler ikke kun om at finde et tilbud, der matcher borgeren og borgerens behov, men også om at finde en ledig plads.

SAGSFORLØB OM DAVID

Sagsforløbet om David er et eksempel på netop det. Udover at det er svært at finde et konkret botilbud, der matcher David, da der er usikkerhed om årsagerne til hans adfærd, er der flere botilbud, der melder tilbage til sagsbehandleren, at de ikke har plads. David bliver i dette tilfælde sat på en venteliste til det private socialpsykiatriske botilbud.

Udfordringer med at finde pladser til domfældte

Flere kommuner beskriver en særskilt udfordring med at finde SEL § 108 tilbud. SEL § 108 botilbud bliver af flere kommuner beskrevet som en "uddøende race" (Sagsbehandlere, Hvidovre Kommune og Stevns Kommune). Ifølge kommunerne er en af grundene, at flere kommuner bygger nye botilbud og opfører dem som ABL § 105 tilbud.²²

§

DOMFÆLDTE

Det fremgår af servicelovens § 108, stk. 7, at: En region eller kommune har pligt til at modtage personer i botilbud, der er omfattet af stk. 1, når disse personer:

- 1) efter retskendelse skal underkastes mentalundersøgelse,
- 2) i henhold til dom eller kendelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse, eller
- 3) som vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse.

Det gør, at det kan være udfordrende at finde tilbud til de målgrupper, der har behov for et SEL § 108 tilbud, og ikke kan

²² Ankestyrelsen har tidligere belyst dette i en undersøgelse om visitation til længerevarende botilbud: <https://ast.dk/nyheder/nyheder/nyheder-2017/visitation-til-laengerevarende-botilbud-2013-en-undersogelse>.

rummes i et ABL § 105 tilbud. Det gælder især SEL § 108 tilbud til domfældte:

”Problemet er jo bare, at der er rigtig mange, der bygger § 105/85, og laver deres § 108 om til et §105/85, fordi det er væsentlig billigere, og det er en anden kasse, der betaler. Det er rigtig udfordrende, fordi vi jo har nogle af de her domsfælde, der skal anbringes på et § 108, så de muligheder, vi har for at finde det rigtige tilbud, de er begrænsede.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

De begrænsede muligheder til domfældte gør det både nemmere og sværere at finde et botilbud. Der er ikke så mange botilbud at vælge imellem, til gengæld indskrænker det arbejdet med selve matchningen:

”Det gør det jo både nemmere og sværere at finde det rigtige tilbud der. Det er jo så nogle helt andre overvejelser og hensyn, der skal gøres der [i forhold til domfældte]. Mulighederne er jo begrænsede, fordi det skal være godkendt til den type.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

SAGSFORLØB OM PATRICK

Det konstruerede sagsforløb²³ om Patrick, der præsenteres nedenfor, er et eksempel på, at det kan være udfordrende at finde en ledig plads på et botilbud, der kan varetage domfældte. Der er nogle konkrete krav til botilbuddet. Blandt andet at tilbuddet har døgn dækning, vågen nattevagt, og der er mulighed for ledsagelse uden for botilbuddet.

PATRICK – VISITATION TIL LÆNGEREVARENDE BOTILBUD FOR DOMFÆLDTE

Patrick er 23 år og er diagnosticeret med ADHD, autisme og lettere mental retardering. Desuden har han psykiske udfordringer som nedsat hensyntagen til andre menneskers tanker og følelser. Patrick bor på et SEL § 108 botilbud, men da han udøver vold mod en anden beboer, skal han revisiteres til et andet botilbud, hvor han kan afsone sin dom. Sagsbehandleren har i sagen svært ved at finde et botilbud, der kan rumme domfældte borgere. Patrick ender med at blive revisiteret fra SEL § 108, stk. 7, nr. 3, til SEL § 108, stk. 7, nr. 2.

²³ Læs mere om udarbejdelsen af sagsforløbene i bilag 1.



Forhistorie

Patrick bor på et SEL § 108 botilbud, og det har han gjort, siden han var 18 år. Patrick blev som 15 årig anbragt, da hans forældre ikke kunne håndtere hans udfordringer og affektudbrud. Gennem ungdomsårene har Patrick begået kriminalitet flere gange.



Grundlaget for, at kommunen vælger at revisitere til et SEL § 108 tilbud

I VUM udredningen fremgår det, at det er vigtigt, at Patrick har faste rammer og struktur i forhold til praktiske gøremål som eksempelvis tøjvask, hygiejne og rengøring. Desuden kan Patrick hurtigt blive frustreret og aggressiv, når der stilles krav til ham. Han profiterer af enekontakt med personalet. Patrick har også en handleplan for sit nuværende ophold på SEL § 108 botilbuddet. I forbindelse med moderens død, får Patrick det værre og begår vold mod en anden beboer på botilbuddet. Patrick bliver sigtet for vold, hvilket kommunen får besked om. Der igangsættes en metalundersøgelse, der skal afgøre, om Patrick kan afsone sin eventuelle dom i et almindeligt fængsel. I mellemtiden er han i varetægtssurrogat på en institution. Patrick nuværende botilbud beskriver, at de ikke kan have ham længere, hvis han får en dom. Det skyldes, at personalet er specialiseret i autismespektrum – men botilbuddet ikke er godkendt til at have domfældte borgere.



Match mellem borger og botilbud

Sagsbehandleren begynder at afsøge botilbud efter SEL § 108, der kan varetage en borger med dom. Det kræver, at tilbuddet har døgn dækning, vågen nattevagt, og at der skal være mulighed for ledsagelse uden for botilbuddet.

Det er svært at finde en ledig plads. Sagsbehandleren får dog tilbagemeldinger fra nogle botilbud. Ét tilbud vurde-

rer, at Patrick ikke er inden for deres målgruppe. Et andet botilbud uden for kommunen giver et konkret tilbud med pris beregnet ud fra 1:1 normering 24 timer pr. døgn. Desuden kan Patrick få beskyttet beskæftigelse, efter SEL § 103, samme sted som botilbuddet. Sagsbehandleren vælger det tilbud, der giver en pris. Patrick udtrykker et ønske om geografisk placering af botilbuddet, men det fremgår af sagen, at sagsbehandleren først og fremmest har lagt vægt på, at botilbuddet skal kunne rumme domfældte borgere.



Bevilling af nyt botilbud efter SEL § 108

Valget af det konkrete tilbud samt prisen for botilbudspladsen indstilles til visitationsudvalget, der godkender tilbuddet. Patrick ender med at få en dom til anbringelse på et botilbud. Det betyder, at han ikke kan afsone sin straf i et almindeligt fængsel. Patrick bliver derfor revisiteret fra SEL § 108, stk. 7, nr. 3, til SEL § 108, stk. 7, nr. 2.



Efter afgørelsen og opfølgning

Sagsbehandleren følger op på sagen tre måneder efter, at Patrick er revisiteret. På mødet taler sagsbehandleren, botilbuddet og Patrick blandt andet om mål i Patricks handleplan i forhold til opholdet på botilbuddet.

VISITATION TIL SEL § 108, STK. 7, NR. 2

I det konstruerede sagsforløb bliver Patrick revisiteret til et SEL § 108 botilbud, der kan varetage domfældte borgere. Vi henviser her til lovboksen ovenfor, hvor han revisiteres til SEL § 108, stk. 7, nr. 2. Bestemmelsen er til personer, der som følge af en dom skal anbringes i et botilbud for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn. En sagsbehandler beskriver, hvad hun genkender i forløbet:

"Jamen hans udfordringer, hele det her forløb med surrogats varetægtsfængsling, og processen i det. Og de krav der bliver stillet til botilbuddet i forhold til at måtte modtage borgere med tilsynsdom." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

På trods af at der er flere genkendelige elementer i sagsforløbet, beskriver både sagsbehandlere fra Varde og Vesthimmerlands Kommuner, at det ikke er særlig ofte, at de ser sager, hvor borgere skal afsone dom på et botilbud.

Udover at det kan være svært at finde botilbud til domfældte, kan det også være en udfordring, at tilbuddene er rigtig dyre:

“Altså jeg trøster mig ved, at det her jo er sager, hvor altså vi har jo ikke besluttet, at de skal i så dyr en foranstaltning, det er der jo nogle andre, der har truffet beslutning om. Så det kan vi godt forsvare overfor, altså længere op i systemet, at det her, det er ikke noget vi har truffet beslutning om.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune).

Når der er færre tilbud at vælge mellem efter SEL § 108, kan det altså betyde, at sagsbehandlerne må vægte, at borgeren kommer på et tilbud, der kan rumme domfældte borgere. Det kan derfor være sværere at imødekomme konkrete ønsker fra borgere eller pårørende. Desuden vil de botilbud, der kan rumme domfældte, også være dyrere end andre.

Botilbud, der kan rumme mange målgrupper, bliver ofte sorteret fra

Der er blandt interviewkommunerne forskellige holdninger til, hvor specialiserede botilbuddene skal være. Flere kommuner foretrækker dog botilbud, der i en eller anden grad er specialiserede.

Samme funktionsnedsættelse, men forskellige pædagogiske tilgange

Flere kommuner fortæller, at det har en betydning for deres valg af botilbud, om botilbuddet kan rumme mange målgrupper, eller om det er specialiseret i forhold til få målgrupper. Ofte kan sagsbehandlerne være i tvivl om, hvorvidt mange forskellige målgrupper kan rummes på ét og samme tilbud:

“Jeg tænker ikke, at man i et enkelt tilbud kan spænde mellem at have med spiseforstyrrelser at gøre, til at have med skizofreni at gøre.”

“(…) I den ideelle verden, ville jeg ønske, at der var flere pladser, og de var mere specialiserede, for i mange af dem, kan du jo næsten placere hvilken som helst borger. Jeg tænker ikke, at man i et enkelt tilbud kan spænde mellem at have med spiseforstyrrelser at gøre, til at have med skizofreni at gøre. Det er for forskelligt til at kunne rummes i det samme tilbud, og til at det pædagogiske personale kan være kvalificeret til at løfte opgaven.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Derudover kan det handle om, at borgere kan have samme funktionsnedsættelse, men brug for forskellige pædagogiske

tilgange, da årsagerne til deres funktionsnedsættelse er forskellige:

”Den pædagogiske tilgang er jo total forskellig i forhold til, om det er nogle der er udadreagerende, eller nogle som er stille. Og autister og psykisk sårbare, altså det kan jo være meget forskelligt, selvom de kan have nogle af de samme symptomer. Hvis det er psykisk sårbare, der er stille, så kan der være nogle symptomer, der er forenelige med autisme, men det gør jo ikke, at det er den samme pædagogiske tilgang, du skal have til de mennesker. Så jeg har svært ved at forstå, hvordan man kan brede sig så meget rundt. Det er jeg meget skeptisk over for.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

DEN PÆDAGOGISKE TILGANG

Norddjurs Kommune har et konkret eksempel på, hvordan den rette pædagogiske tilgang kan påvirke borgerens funktionsniveau:

”(...) Jeg har også haft en borger, hvor det var skizofreni, men hvor det viste sig, at det var autisme, der var det primære, og da tilgangen til vedkommende blev ændret, så har det faktisk givet et helt andet funktionsniveau.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Flere af kommunerne beskriver altså, at der kan være stor forskel på, hvilken tilgang borgeren vil profitere af, og det ikke nødvendigvis hænger sammen med deres funktionsnedsættelse, men årsagen til funktionsnedsættelsen.

To kommune oplever ikke, at brede målgrupper er en udfordring

I Frederiksberg Kommunes egne botilbud har de samlet flere forskellige målgrupper. En sagsbehandler beskriver, at borgerens diagnose kan være forskellig, men funktionsnedsættelsen kan være den samme, hvilket kan være årsagen til, at de kan rummes i samme tilbud:

”Nogle af dem kan jo godt minde om hinanden i funktionsnedsættelse, selvom det kommer af noget forskelligt.” (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Sagsbehandleren fortæller videre, at hun i udgangspunktet ikke oplever, at det er en udfordring, at der er mange målgrupper samlet et sted:

”De botilbud vi visiterer til, er ret brede, fordi det er noget, man har besluttet her i kommunen, at sådan er det. Da jeg startede var der nogle af dem, der var mere med nogle specifikke målgrupper. Nu er det ret flydende. Vi har et sted, hvor størstedelen er autister, hvor der er nogle pædagoger,

”Vi har et sted, hvor størstedelen er autister, hvor der er nogle pædagoger, der er rigtig gode lige præcis til det, men vi kan også visitere alle mulige andre derned, så det er meget bredt”

der er rigtig gode lige præcis til det, men vi kan også visitere alle mulige andre derned, så det er meget bredt – det er alt fra skizofreni til personlighedsforstyrrelser til autisme og misbrug, alt muligt blandt (...) som regel er det ikke en særlig stor udfordring, synes jeg.” (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

En sagsbehandler fra Varde Kommune beskriver, at det også kan afhænge af målgruppen:

”Jeg sidder meget med hjerneskade, og det er specialiseret det hele, det er kun specialiseret på hjerneskade og genoptræning ift. den del. Men så vil der være nogle psykiatri, hvor det måske er lidt bredere. Det behøver jo ikke at være én diagnose eller én ting, de kan dér, så er det måske bredere psykiatri, også det samme med handicap.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Der er altså forskellige erfaringer med og holdning til, hvor specialiserede botilbuddene skal være.

Svært at finde tilbud til borgere med komplekse problemer

Ud over, at det kan være svært at finde ledige pladser på botilbuddene, kan det samtidig være svært at finde det rette match mellem borger og botilbud. Flere af interviewkommunerne fortæller, at de prioriterer botilbud, der i en eller anden grad er specialiserede. Det gør også, at det kan være svært at finde et botilbud til en borger, der har flere komplekse støttebehov.

Kommunerne må prioritere de mest akutte behov

Flere kommuner beskriver, at det kan være svært at prioritere borgerens støttebehov, hvis der er flere komplekse problemstillinger. Det kan resultere i, at de ikke kan finde et botilbud, der kan rumme alle borgerens behov på én gang:

”Og så har jeg sagt, at så er vi nødt til at tage psykiatrien og selvskaden lige nu og have fokus på den del først, og så det andet bagefter. For vi har ikke kunnet finde noget, der matcher det hele.”

”Jeg har en konkret borger, hvor vi har fundet botilbud. Hun har et sammensurium af mange ting, der er både nogle rent fysisk og noget hjerneskade og en masse hensyn der, men så er der også noget psykiatri, og der har det bare været supersvært at finde et botilbud, der kan det hele. Og så har jeg sagt, at så er vi nødt til at tage psykiatrien og selvskaden lige nu og have fokus på den del først, og så det andet bagefter. For vi har ikke kunnet finde noget, der matcher det hele.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Sagsbehandleren beskriver, at hun har måtte prioritere, hvad der skal være fokus på at behandle først i borgerens indsats. Samme pointe har en sagsbehandler fra Stevns Kommune:

"Jeg tror, at man tager udgangspunkt i, hvad er det der fungerer bedst for dem, og hvad er det vigtigste, jeg skal tage højde for nu." (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Der er også eksempler på, at kommunerne tilkøber indsatser til borgeren, hvis botilbuddet kan levere det.

VISO kan hjælpe med at udstikke en retning

Alle seks kommuner har erfaring med at inddrage VISO i sager, der er meget komplekse. Det kan både være i forhold til udredningen af borgeren, men i særdeleshed i forhold til valg af det konkrete botilbud. VISO peger ikke på specifikke tilbud, men kan hjælpe med at udstikke en retning for, hvilke pædagogiske tilgange de vurderer, at borgeren kan profitere af. Brugen af VISO er også noget, som vi har set i sagsgangen. Der er flere eksempler på, at VISO anvendes til at afklare, hvilke kompetencer og retning botilbuddet skal have i arbejdet med borgeren.

SAGSFORLØB OM DAVID

I [sagsforløbet om David](#), der er præsenteret ovenfor, benytter kommunens sig af VISO, da der er stor usikkerhed om årsagen til Davids adfærd. I sagsforløbet modtager sagsbehandleren udredningsrapporten fra VISO et halvt år efter, at VISO forløbet er begyndt. På baggrund af VISOs rapport færdiggør sagsbehandleren Davids VUM. Den peger på et stort støttebehov med særligt fokus på den psykiske funktionsnedsættelse og Davids udadreagerende adfærd.

VISO kan hjælpe sagsbehandlerne med at finde det rette botilbud i denne type meget komplekse sager. En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune fortæller:

"Jeg har tidligere benyttet mig af VISO, og det gør jeg som regel i forbindelse med, at jeg skal placere borgeren, og sagen har en vis kompleksitet, og jeg ikke føler, at jeg er kompetent til at udrede den bare ved en VUM. Fordi borgerens udfordringer er så komplekse, at jeg har behov for, at der er nogle specialister, der hjælper mig i forhold til en retning." (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

En anden sagsbehandler fra Hvidovre Kommune forklarer, at VISO kan bidrage med specialiseret viden og desuden hjælpe med at se på, hvilke af borgerens udfordringer der skal afhjælpes først, og give sagen struktur:

"Den sag jeg har i VISO, der er så mange ting, så man kan ikke finde ud af, hvad man skal prioritere først. Hvad kommer først, og hvordan får man sikret, at man arbejder i den rigtige rækkefølge. Det håber jeg på, at der kan komme noget mere styr på i denne her sag. Noget mere struktur på, hvad man gør." (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

VIDEN FRA SAGSGENNEMGANGEN

Der er i sagsgangen flere eksempler på, at VISO er inddraget i forhold til at afklare, hvilke kompetencer og retning botilbuddet skal have i arbejdet med borgeren.

En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune beskriver også, at VISO kan hjælpe med se andre perspektiver i sagen. Sagsbehandleren fortæller om en borger med flere komplekse udfordringer:

"Jeg har en sag, hvor det har været svært at finde et passende botilbud, så derfor har jeg bedt VISO om at komme med deres faglige vurdering som supplement til at vælge et kvalificeret botilbud. I sagen udarbejdede VISO en rapport, hvor de hjalp til at se andre perspektiver i sagen." (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

VISO kan derfor også være med til at sikre, at botilbuddet placerer borgeren rigtigt første gang. I kapitel 6 om revisitation belyser vi mulige årsager til, når borgeren og botilbuddet ikke matcher.

Udfordringer, når borgeren kommer direkte fra psykiatrien

Alle kommuner beskriver, at der kan opstå forskellige udfordringer, når borgeren kommer direkte fra psykiatrien. Eksempelvis, hvis kommunen først får kendskab til borgeren kort tid før, at borgeren skal udskrives. Det kan blandt andet skyldes, at borgeren ikke vil give psykiatrien samtykke til at dele oplysninger med kommunen:

"Der er jo også noget med, hvis borgeren ikke har villet det, så kan det jo godt komme i sidste øjeblik, hvis det først er der, de giver samtykke. Der kan være tusind grunde til, at det er lidt svært." (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Flere kommuner beskriver, at de i sådanne situationer godt kan blive presset på tid i forhold til at skulle finde det rette tilbud til borgeren. Hvis kommunerne ikke kan nå at finde en ledig plads på et botilbud, kan der være tilfælde, hvor borgeren bliver udskrevet til et forsorgshjem:

"Hvis de i psykiatrien siger, at han er færdigbehandlet, og de udskriver ham, og vi ikke har fundet et tilbud til ham, så kan han være i § 110, indtil vi finder et tilbud. Et forsorgshjem plejer også at presse sig rimelig hurtigt på, for man kan sige, at dem, der er så dårlige, hvor de egentlig er målgruppe for et botilbud, de bliver også ret dårlige på et forsorgshjem. Så de vil også gerne have dem hurtigt videre." (Sagsbehandler, Varde Kommune)

UDSKRIVELSE TIL FORSORGSHJEM

Som sagsbehandleren fra Varde Kommune beskriver, bliver kommunerne hurtigt pressede igen, hvis borgeren kommer videre på et forsorgshjem, da borgeren grundet sine udfordringer ofte ikke er i stand til at være på et forsorgshjem.

Fordi overleveringen fra psykiatri til botilbud ofte skal gå hurtigt, når borgeren desuden ikke altid at se botilbuddet inden indflytning. Kommunerne fortæller også, at de ikke altid når at foretage en grundig udredning af borgeren inden indflytning på botilbuddet. Det kan derfor være svært for botilbuddet at arbejde med borgeren.

Ønsker styrket samarbejde med psykiatrien

Fordi der ofte er udfordringer, når borgere skal visiteres til et botilbud direkte efter udskrivning fra psykiatrien, har flere af de interviewede kommuner en opmærksomhed på samarbejdet med psykiatrien. Hvidovre Kommune beskriver, at de ønsker et styrket samarbejde med psykiatrien, hvor ansvarsdelingen i forhold til overgangen mellem psykiatri og botilbud er mere klar:

”Så det her med, at de gerne må tænke lidt forebyggende. Ville det hjælpe borgeren at blive udskrevet til et herberg? Højest sandsynligt ikke.”

”(...) så synes jeg også, at psykiatrien har et ansvar i forhold til at sige, at de så ikke færdigmelder personen til den dato, fordi sagsbehandler ikke har et tilbud endnu. Så det her med, at de gerne må tænke lidt forebyggende. Ville det hjælpe borgeren at blive udskrevet til et herberg? Højest sandsynligt ikke. Der skal være en overgang, som både jeg og psykiatrisk afdeling er ansvarlige for.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Desuden beskriver nogle sagsbehandlere også, at botilbuddet melder tilbage til dem, at borgeren stadig er dårlig og har behov for psykiatrisk behandling. Det gør, at botilbuddene kan have svært ved at arbejde med borgeren.

KAPITEL 4



Bevilling af botilbud

Dette kapitel belyser interviewkommunernes arbejdsgange, når de skal afgøre borgerens personkreds og bevilge et botilbud til borgeren. Derudover handler kapitlet om kommunernes praksis ved overlevering af borgeren til botilbuddet. Kapitlet belyser:

- Hvem der laver personkredsvurderingen og træffer den endelige afgørelse og på hvilket grundlag.
- Brugen af visitationsudvalg og indstilling af konkrete botilbud
- Hvordan økonomi indgår ved indstilling af botilbud til visitationsudvalget
- Hvordan kommunerne overleverer borgeren til botilbuddet og hjælper til ved borgerens indflytning.

I boksen herunder opsummerer vi kapitlets hovedpointer.

HOVEDPUNKTER I KAPITEL 4:

- Alle interviewkommuner har et visitationsudvalg. Organiseringen betyder, at visitationsudvalget godkender endeligt bevillingen af et konkret botilbud. Det kan enten foregå på et samlet eller flere møder i visitationsudvalget. Vurderingen af, om en borger er i personkredsen for et botilbud, kan enten foretages af sagsbehandlere eller fagkoordinatorer, hvilket godkendes af visitationsudvalget.
- I alle interviewkommuner præsenteres visitationsudvalget som udgangspunkt for flere forskellige tilbud. Botilbuddene har på forhånd tilkendegivet, at de kan varetage borgerens behov, og at de har en ledig plads. Det er dog ikke altid muligt at finde flere egnede tilbud at indstille.
- Interviewkommunerne beskriver, at prisen for botilbudspladsen er en del af indstillingen til visitationsudvalget. De dyre tilbudspladser vil ofte være til borgere med komplekse problemstillinger. Når visitationsudvalget godkender visitation til disse pladser vejer faglige argumenter tungt.
- Efter afgørelsen om bevilling af botilbud skal kommunerne sørge for at få overleveret alle relevante informationer om borgeren til botilbuddet. Nogle borgere besø-

ger botilbuddet efter godkendelsen på visitationsudvalget. Det kan afhænge af borgerens funktionsniveau, om det er muligt.

- Det varierer, hvor involveret kommunen er i indskrivning og borgerens flytning. Det afhænger blandt andet af borgerens netværk.

BEVILLING PÅ VISITATIONSUDVALG

Alle interviewkommuner anvender visitationsudvalg, der endeligt bevilger en plads på et botilbud. Dette afsnit handler om visitationsudvalgenes rolle, og hvordan sagsbehandlerne indstiller til udvalgene.

Forskellig praksis for personkredsvurdering og indstilling

Personkredsvurderingen er afgørelsen om, at borgeren er i målgruppen for et botilbud. Det er forskelligt i de seks interviewkommuner, hvornår og hvordan personkredsvurderingen sker. Det er blandt andet forskelligt, hvornår visitationsudvalget inddrages, og hvor mange møder i visitationsudvalget, der går forud for en endelig bevilling.

Personkredsvurdering og konkret botilbud kan ske på samme visitationsmøde

Fire kommuner fortæller, at personkredsvurderingen og indstillingen til et konkret botilbud som udgangspunkt foregår på det samme visitationsmøde. En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune fortæller om deres arbejdsgange:

”Helt lavpraktisk, når vi har lavet en VUM, så sender vi den i partshøring ud til borgeren, og så indstiller vi til visitationsudvalg, som mødes hver 14. dag. Der kan man både få borgeren godkendt til en specifik paragraf, og du kan også indstille både til målgruppen og til et specifikt tilbud, hvis du er nået så langt i din sagsbehandling, at du har et til to tilbud på hånden, som kunne være en mulighed.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

SAGSFORLØB OM DAVID

Sagsforløbet om David, der blev præsenteret i kapitel 3, er et eksempel på, at personkredsvurderingen og det konkrete botilbud indstilles til kommunens visitationsudvalg på samme møde. Sagsbehandleren har, på baggrund af Davids VUM, indstillet til, at David har brug for et midlertidigt botilbud med intensiv støtte i starten af opholdet. Visitationsudvalget godkender indstillingen, og David bevilges en plads efter SEL § 107 på det socialpsykiatriske botilbud, hvor han har fået en akutplads.

En sagsbehandler fra Frederiksberg Kommune fortæller, at de også forsøger at samle personkredsvurdering og det konkrete botilbud på samme visitationsmøde. Der er dog undtagelser:

”Så nogle gange kan man ikke tage beslutningen om det der, fordi man måske skal ud og se, hvad der er, og så kan man så komme tilbage, og skulle have godkendt en pris hos en leder eller deroppe. Men det jeg synes da, at man plejer.” (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Typisk laver de først udredningen og derefter en indstilling til visitationsudvalget:

”Når det hele er klar, så indmelder man det på et visitationsmøde, hvor beslutningen så bliver taget – både personkredsvurdering og hvilket botilbud, der vil blive anvist.” (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Flere møder på visitationsudvalget

I nogle kommuner er der også praksis for, at personkredsvurderingen og bevilling af det konkrete botilbud sker på to forskellige møder. I Varde Kommune foregår personkredsvurderingen og valget af det konkrete botilbud på visitationsudvalget af to omgange. Først afklarer visitationsudvalget, om borgeren er i personkredsen til et botilbud. Derefter kommer sagen igen på visitationsmøde, når der skal træffes afgørelse om valg af det konkrete botilbud. Det er arbejdsgangene i et nyt visitationskommissorium, som blev indført i kommunen et halvt år inden interviewet. Om den nye måde at arbejde på siger en af sagsbehandlerne fra Varde Kommune, at det store forarbejde med at finde relevante botilbud går tabt, hvis visitationsudvalget ikke godkender, at borgeren er i personkredsen til et botilbud. Sagsbehandleren fortæller, hvilken betydning arbejdsgangen har:

”Men det gør selvfølgelig også, at vores egen kompetence på det område er ret lille.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Sagsbehandleren fortæller videre, at beslutningen om, hvilket botilbud borgeren skal have, tages på baggrund af vurderingen af borgeren funktionsniveau og behov for hjælp. Det indebærer, hvad borgernes udfordringer er, som er belyst gennem VUM-temaerne i udredningen. Der indgår også beslutninger om, hvilken støtte borgeren vil få i tilbuddet og prisen for tilbudspladsen.

”det gør selvfølgelig også, at vores egen kompetence på det område er ret lille”

SAGSFORLØB OM SØREN



I Stevns Kommune foregår personkredsvurderingen og valget af det konkrete botilbud også på to forskellige møder. Arbejdsgangen her er meget lig arbejdsgangen i Varde Kommune. En sagsbehandler fra Stevns Kommune forklarer, at den faglige vurdering af, om borgeren er inden for personkredsen og om, hvilket konkret tilbud de skal have, foregår på to forskellige visitationsmøder, hvor sagsbehandlerne også deltager. Sagsbehandleren har dog gjort sig nogle tanker om den faglige vurdering inden møderne i udvalget.

Det konstruerede sagsforløb²⁴ om Søren er et eksempel på, at sagsbehandleren indstiller sagen til visitationsudvalget af to omgange. Sagsforløbet præsenteres herunder.

SØREN – VISITATION FRA MIDLERTIDIGT TIL LÆNGEREVARENDE BOTILBUD

Søren er 58 år og har fået en blødning i hjernen efter en cykelulykke. Søren har fået psykiske og kognitive mén i en sådan grad, at han er blevet visiteret til et midlertidigt botilbud efter SEL § 107. Socialtilsynet gør botilbuddet opmærksom på, at de ikke er godkendt til at varetage Sørens udadreagerende adfærd, og derfor skal han revisiteres. VISO inddrages til at hjælpe med at klæde det nye tilbud på til at varetage Sørens støttebehov. Søren revisiteres fra SEL § 107 til SEL § 108.



Forhistorie

Kommunens hjerneskadekoordinator har taget kontakt til handicapafdelingen efter at have været i tæt samarbejde med familien gennem flere måneder. Sørens kone kan ikke længere varetage plejen og støtten af ham i hjemmet. Søren kommer på et botilbud efter SEL § 107. Søren bliver tiltagende dårligere og mere forvirret. Der er episoder, hvor han slår ud efter personalet og hans familie, hvilket sagsbehandleren noterer i sagen. Desuden er der flere episoder, hvor Søren forlader botilbuddet om natten.

²⁴ Læs mere om udarbejdelsen af sagsforløbene i bilag 1.



Grundlaget for at kommunen vælger at revidere

I forbindelse med tilsynet på botilbuddet, bliver Socialtilsynet gjort opmærksom på Søren's mange episoder med udadreagerende adfærd. Botilbuddet er ikke godkendt til udadreagerende borgere. Socialtilsynet gør botilbuddet og kommunen opmærksom på dette, og der skal findes et nyt tilbud til Søren. Der er både udarbejdet en VUM og en handleplan.



Match mellem borger og botilbud

Søren vil ikke flytte til nyt botilbud og forstår ikke, hvorfor han ikke kan komme hjem. Sagsbehandleren undersøger kommunens egne tilbud, men da der ikke er nogle, der kan rumme Søren's udadreagerende adfærd, søger sagsbehandleren efter botilbud uden for kommunen. Søren's situation stiller krav til botilbuddet blandet andet om omfattende støtte i den første periode. Sagsbehandleren sender VUM, handleplan og sundhedsfaglig udredning til et botilbud uden for kommunen, der melder tilbage, at de gerne vil møde Søren for at vurdere, om han kan passe ind i deres målgruppe.



Bevilling af botilbud efter SEL § 108

Sagsbehandleren indstiller sagen til visitationsudvalget af to omgange. Først bliver det godkendt, at Søren er i personkredsen til et længerevarende botilbud efter SEL § 108 / ABL § 105. Sagsbehandleren kan derefter gå i gang med at lede efter et konkret botilbud og finder et SEL § 108 tilbud uden for kommunen. Dette indstiller sagsbehandleren på et andet visitationsmøde. Botilbuddet godkendes af visitationsudvalget.

Kommunen vurderer, at Søren kan give et habilt samtykke, men da Søren skal flytte, bliver han udadreage-

rende og modsætter sig flytningen. Kommunen må midlertidigt aflyse flytningen på dagen og indstille til Familieretshuset, at han skal optages på et botilbud uden samtykke. Søren's kone søger om værgemål hos Familieretshuset i forbindelse med flytning uden samtykke. Der er ventetid på dette. I mellemtiden beslutter sagsbehandleren i samråd med sin leder og kommunens hjerneskademedarbejder at kontakte VISO. Det gør de for at få hjælp til, hvordan de kan lette Søren's overgang til det nye botilbud efter SEL § 108. Desuden skal VISO give bistand til det nye botilbud i forhold til Søren's udfordringer. Kommunen, VISO, det nuværende botilbud og det nye botilbud samarbejder tæt om Søren. Medarbejdere fra det nye botilbud besøger Søren flere gange, hvor hans kone også er til stede. På selve dagen, hvor Søren skal flytte, tager to medarbejdere fra det nye botilbud samt konen med i transporten. Det fremgår af sagen, at den koordinerede indsats resulterer i, at Søren flytter uden at modsætte sig.



Opfølgning og personrettet tilsyn

Sagsbehandleren, botilbuddet, Søren og hans kone afholder flere opfølgningsmøder i løbet af de næste måneder. Sagsbehandleren udfører personrettet tilsyn og vurderer, at Søren trives på botilbuddet.

VIDEN FRA SAGSGENNEMGANGEN

I flere af sagerne i sagsgennemgangen fremgår det ikke, hvordan den konkrete afgørelse om personkreds-vurdering og bevilling af botilbud er truffet.

I det konstruerede sagsforløb om Søren er arbejdsgangen i kommunen, at sagsbehandleren først får godkendt af visitationsudvalget, at Søren er i personkredsen til et længerevarende botilbud. Derefter er det muligt for sagsbehandleren at lede efter et botilbud, der kan varetage Søren's behov. Sagsbehandleren kan så efterfølgende indstille det konkrete botilbud på et nyt visitationsmøde.

I flere af sagerne i sagsgennemgangen fremgår det ikke, hvordan den konkrete afgørelse om personkredsvurdering og bevilling af botilbud er truffet, og af hvem. Det er arbejdsgange, der ikke altid fremgår klart af sagerne.

Fagkoordinatorer eller sagsbehandlere kan personkredsvurdere

En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune fortæller, at det er fagkoordinatorerne, der udarbejder personkredsvurderingerne, inden sagerne fordeles til sagsbehandlerne. Når sagsbehandlerne har lavet en VUM og den samlede faglige vurdering, skal

sagen forbi et teammøde. På mødet bliver borgerens sag drøftet, og indstillingen til visitationsudvalget kvalificeret. På den baggrund indstiller de sagen til visitationsudvalget.

I Vesthimmerlands Kommune er praksis for indstilling til visitationsudvalget en anden. Sagsbehandleren udarbejder en VUM og vurderer ud fra de faglige oplysninger, om borgeren er i personkredsen til et botilbud. Derefter laver sagsbehandleren en indstilling til visitationsudvalget. En sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune beskriver arbejdsgangen:

“Vi tager sagen op og drøfter på et sagsbehandlermøde, hvor vi kan sige, hvad det peger i retning af. Så gør jeg i hvert fald det, at jeg går ud og kigger på, hvad botilbud kunne der være tale om, er der overhovedet nogen der matcher den her borger, og indhenter så nogle tilbud, som jeg skriver med i indstillingen.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

DRØFTELSE PÅ TEAMMØDE FØR INDSTILLING

Sagsbehandlerne fra Vesthimmerlands Kommune forklarer, at der på mødet med visitationsudvalget også er en mulighed at drøfte personkredsvurderingen, og dermed hvilken indsats sagsbehandleren tænker, at kommunen skal tilbyde borgeren. Det kan være, at der er andre muligheder end botilbud, som sagsbehandleren vurderer, kan afprøves først. Alle sager vil være drøftet på et eller flere teammøder, hvor deres faglige leder også deltager, inden sagen kommer på visitationsmødet.

En rammebevilling kan give mulighed for inddragelse af borgeren

En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune fortæller, at hvis borgeren ikke er parat til at modtage hjælp, men at der er behov for at handle hurtigt, kan sagsbehandleren lave en indstilling til visitationsudvalget om en rammebevilling. Det giver sagsbehandleren muligheden for at finde et konkret botilbud inden for en økonomisk ramme.

Sagsbehandleren forklarer, at det kan give muligheden for at have borgeren med i udvælgelsen. Borgeren kan eksempelvis have en holdning til størrelsen på botilbuddet, eller ønsker om egen lejlighed, eller værelse med mange fælles arealer. Derfor kan det give mening at besøge forskellige steder, som borgeren ytrer sin mening om. I sidste ende er det dog stadig visitationsudvalget, der skal godkende tilbuddet, fortæller sagsbehandleren:

“(...) jeg er jo selvfølgelig forpligtet til at vise prisen, så i sidste ende er det jo visitationsudvalget, der skal vælge mellem de her midlertidige botilbud. Men så kan jeg sige til visitationsudvalget, at vi har været ude og kigge på de her

“i sidste ende er det jo visitationsudvalget, der skal vælge mellem de her tilbud”

tilbud, borgeren foretrækker det her, og jeg anbefaler det her, hvad synes I så.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

En rammebevilling kan derfor give sagsbehandleren mulighed for at inddrage borgerne i valget af det konkrete botilbud.

SAGSFORLØB OM LISE

[Sagsforløbet om Lise](#), der blev præsenteret i kapitel 2, er et eksempel på, at sagsbehandleren modtager en rammebevilling, inden det konkrete botilbud er fundet. Visitationsudvalget tog kun stilling til personkredsvurderingen og det overordnede formål med indsatsen, nemlig Lises behov for et afklarende forløb på et midlertidigt botilbud.

Visitationsudvalg præsenteres for konkrete botilbud, som har sagt ”ja” til at tage imod borgeren

På selve visitationsmødet vil sagsbehandlerne som udgangspunkt have et forslag til et konkret tilbud med.

En sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune fortæller også, at de sørger for at have kontakt til et eller flere botilbud, som skal tilkendegive, at de kan tage imod borgeren, inden sagen kommer på visitationsudvalg:

”Så botilbuddet er også en del af det, de skal sige god for det inden, at man går videre med det. Det giver ikke mening, at tage det med på visitationsudvalg, og så få et ja derfra, men botilbuddet er egentlig ikke interesserede i at få borgeren ind. Så kan man starte forfra”. (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

FLERE BOTILBUD MED TIL VISITA- TIONSMØDET

En sagsbehandler fra Varde Kommune beskriver, at de helst skal have flere mulige konkrete botilbud med til visitationsudvalget:

”Så skal vi finde et tilbud til borgeren, og så skal vi gerne finde et alternativ også, så der ligesom er to muligheder, vi kan fremlægge til visitationsmødet. Og så bliver det ledelsesmæssigt besluttet, hvad for et af tilbuddene vi skal tage.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Sagsbehandleren fortæller videre, at hvis der er tale om to tilbud, vil begge botilbud have haft sagsakterne til gennemlæsning forinden og have tilkendegivet, at de godt kan tage sig af opgaven. Visitationsudvalget vil derefter vælge mellem tilbudene.

Som beskrevet i kapitel 3 er det dog af og til en udfordring for sagsbehandlerne at finde relevante eller ledige botilbudspladser, særligt til borgere med komplekse problemstillinger. Det er derfor heller ikke altid muligt at have to egnede tilbud med

IKKE ALTID MULIGT AT IND- STILLE FLERE TILBUD

“Så jeg plejer selv at skrive, hvilket et af vores tilbud, der kunne være en god idé.”

på møde i visitationsudvalget. Det kan afhænge af målgruppen, men det gør også en forskel, i hvilket omfang kommunen er villig til at tage tilbud uden for kommunen i betragtning.

En sagsbehandler fra Varde Kommune fortæller om vanskelighederne ved at finde flere tilbud, der er egnede til at varetage borgerens behov:

“Men vi er også nødt til at sige, at lige nu står der i vores kommissorium, at vi skal have to forskellige tilbud, men i mange tilfælde er det bare ikke altid realistisk at finde (Sagsbehandler, Varde Kommune)

En sagsbehandler fra Frederiksberg Kommune, som arbejder med midlertidige indsatser, fortæller, at hun som regel kun indstiller ét tilbud til visitationsudvalget. Det er, som oftest, et af kommunens egne tilbud, da de som regel kan varetage behovene hos de borgere, som sagsbehandleren arbejder med:

“(…) fordi vi kan næsten altid placere dem i et botilbud, vi har her på Frederiksberg. Vi har nogle stykker, som plejer at matche den målgruppe, jeg ligesom sidder med. Så det er meget sjældent, så skulle det være, hvis det var én, der var ud over det sædvanlige, eller hvad man skulle sige – havde et meget voldsomt misbrug eller havde en adfærd, der gjorde, at man skulle kigge på noget særligt. Så jeg plejer selv at skrive, hvilket et af vores tilbud, der kunne være en god idé.” (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Flere sagsbehandlere fortæller, at visitationsudvalget som oftest vælger det konkrete botilbud, som de peger på.

PRISEN ER EN DEL AF INDSTILLINGEN

Dette afsnit handler om, hvordan prisen for botilbudspladsen spiller en rolle i bevilling af botilbud. Alle kommuner beskriver, at prisen for botilbudspladsen er en del af indstillingen til visitationsudvalget. Desuden fortæller alle kommuner, som vi beskrev i kapitel 3, at de forsøger at forhandle om prisen på botilbudspladsen. Det er ofte en forventning fra visitationsudvalget:

“Ledelsen ved godt, når vi kommer og siger det koster x antal kroner, så ved de jo godt vi har prøvet at være ude og prøve og skrue på den her pris.” (Sagsbehandler, Stevn Kommune)

Sammenligning med priser i egne tilbud

I flere kommuner sammenligner de eksterne botilbudspladser med priserne for egne kommunale botilbud. En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune fortæller:

"Vi sammenligner priser og taksterne for eksterne tilbud i forhold til interne tilbud. På visitationsmødet fremlægger vi sammenligningen, og derefter træffer visitationsudvalget afgørelse om valg af botilbud." (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Sagsbehandleren fortæller, at prisen på botilbudspladsen og indsatsen på tilbuddet udenfor kommunen, skal være nogenlunde tilsvarende med kommunens egne botilbud.

Visitationsudvalgene anerkender, at specialiserede tilbud er dyrere

Flere kommuner fortæller, at når der er særlige behov som svære epileptiske lidelser, behandlingsdomme eller andre hensyn, som kræver særlig håndtering, er visitationsudvalgene som regel villige til at acceptere et dyrere tilbud. Det kræver dog, at sagsbehandlerne har de faglige argumenter på plads for, hvorfor det netop skal være dette tilbud. En sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune fortæller:

"Vi har oplevet sager, hvor udvalget synes, at det måske er lidt for dyrt, hvis man sammenligner med vores egne tilbud, eller hvad man ellers kunne sammenligne med. Men hvor jeg som sagsbehandler siger "det her, det er lige det tilbud borgeren har brug for, for at vi ser den udvikling, der skal ske." Og så har udvalget godkendt tilbuddet. Det er heller ikke sådan, at hvis det er det rette tilbud, og det er de par hundrede kroner dyrere, så er det ikke sådan, så man nægter borgeren at få det, selvfølgelig skal de have det tilbud, der passer dem." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

ARGUMENTERNE FOR DYRE TILBUD SKAL VÆRE PÅ PLADS

En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune fortæller, at når hun vælger et meget dyrt tilbud, så skal der være indikation for, at det er noget, der giver mening for præcis denne borger, som ikke kan findes andre steder. En sagsbehandler fra Frederiksberg Kommune forklarer om godkendelsen af prisen på tilbuddet:

"Jeg lægger det jo op, og jeg må jo så beskrive, hvis jeg vælger et specialiseret autismetilbud, så må jeg jo i min beskrivelse beskrive, hvorfor jeg vælger det kontra et andet, som måske er billigere. Det er jo mig som sagsbehandler, der skal beskrive det bedst muligt for visitationen, og så er det visitationen, der har den endelige afgørelse." (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Prisen for botilbudspladsen vægter altså ikke højest, når kommunen skal vælge et botilbud, men den har en betydning. Nogle tilbud er meget dyre sammenlignet med andre, og den

SÆRTAKSTER KAN VÆRE VÅGEN NATTEVAGT

Økonomiske ansvarlighed i forhold til kommunens økonomi er et hensyn, som sagsbehandlerne har med sig i arbejdet. De lægger dog vægt på, at individuelle hensyn og den faglige vurdering af borgerens behov vægter højere og er afgørende for, hvilket botilbud bliver godkendt.

Særtakster indstilles også til visitationsudvalget

Nogle kommuner beskriver, at særtakster indstilles til visitationsudvalget. En særtakst kan være en ekstra støtte eller indsats, som ydes til en borger i en hel eller begrænset periode. Kommunen betaler særtaksten, som en del af prisen for botilbudspladsen. Eksempler på den ekstra støtte kan være vågen nattevagt eller ekstra timer på botilbuddet. Det kan betyde, at botilbuddet må ansætte en ekstra medarbejder. Det kan også være, hvis sagsbehandlerne stiller krav om psykolog, som vil betyde, at prisen for tilbudspladsen bliver dyrere.

En sagsbehandler fra Frederiksberg Kommune fortæller, at de indstiller særtakster til visitationsudvalget, men det er forskelligt fra borger til borger, hvor ofte det anvendes. En sagsbehandler forklarer:

"Vi har det også nogle gange, men det er sjældent, så er det et eller andet, der er ud over det sædvanlige eller i en periode, fordi man så skal have ekstra støtte de første tre måneder for at lande, det kan man også gøre." (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

BEHOVET FOR SÆRTAKSTER SKAL VÆRE TYDELIGT

Særtaksterne kan også bevilges efter, at borgeren er flyttet ind på et botilbud, men borgerens behov skal være der:

"Så der skal også være noget oveni, der indikerer noget ekstra, for at man bevilger noget ekstra fra kommunens side af, end det man har købt fra starten af." (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

En sagsbehandler fra Stevns Kommune fortæller også, at særtakster til en borger skal forhandles. Derudover skal behovet for særtakster være tydeligt.

OVERLEVERING AF BORGEREN TIL BOTILBUDDET

Dette afsnit handler om overlevering af informationer om borgeren til botilbuddet. Når afgørelsen om, at borgeren skal på botilbud, og det konkrete botilbud er godkendt, er kommunernes næste arbejdsgang indskrivning af borgeren og indflytning på botilbuddet.



Overlevering til botilbuddet er tilpasset borgeren

Overleveringen af borgeren til botilbuddet afhænger blandt andet af borgerens kendskab til stedet og stedets kendskab til borgeren. I de tilfælde, hvor borgeren kender botilbuddet godt, inden borgeren flytter ind, fortæller interviewkommunerne, at overleveringen kan være formalia:

“Så har vi haft nogle borgere som enten har gået i beskæftigelse sammen med nogen der bor på botilbuddet, eller de har været i aflastning på botilbuddet, så kender de jo omstændighederne. Så er det formalia at få dem skrevet ind, så er det ikke så meget det med at undersøge stedet. Så er det mere det praktiske omkring det.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Alle interviewkommuner beskriver, at der er brug for en løbende dialog mellem dem og botilbuddene. Det er vigtigt med telefonisk kontakt og mailkorrespondance, og kommunerne anser den løbende kontakt, inden borgeren flytter ind, som en essentiel del af overleveringen. Varde Kommune forklarer om overleveringen:

“Vi vægter det højt, at der bliver en god overlevering”

“Vi vægter det højt, at der bliver en god overlevering – både af info, men også af tryghed og viden, som ikke er dokumenteret.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Sagsbehandleren beskriver, at viden om borgeren, der ikke nødvendigvis fremgår af en udredning, er vigtig. Det er også viden, som botilbuddet ikke nødvendigvis kan læse sig til, men i højere grad kan få af mundtlig overlevering fra sagsbehandleren eller i mødet med borgeren selv.

Bestilling eller handleplan til botilbuddet

Flere af interviewkommunerne sender en bestilling til botilbuddet ved indskrivningen af en borger. Bestillingen kan blandt andet indeholde sagsbehandlerens faglige vurdering, formålet med indsatsen og borgerens mål for indsatsen.

Hvidovre Kommune beskriver, at de i bestillingen fokuserer på de mål, som botilbuddet skal arbejde med at opfylde. I Frederiksberg Kommune sker bestillingen gennem et internt IT-system, hvis botilbuddet er internt. Kommunerne sender, ud over bestillingen, også VUM, øvrige beskrivelser af borgeren samt en eventuel handleplan i forbindelse med overlevering.

Varde og Stevns Kommuner sender en handleplan til botilbuddet, frem for en konkret bestilling, når der er valgt et botilbud. Reglerne om handleplaner fremgår af lovboksen nedenfor.

§

HANDLEPLAN

Serviceovens § 141. Kommunen skal tage hensyn til borgerens ønske om en handleplan samt karakteren og omfanget af indsatsen.

Stk. 2. Kommunen skal tilbyde at udarbejde en handleplan, når hjælpen ydes til

- 1) personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller
- 2) personer med alvorlige sociale problemer, der ikke eller kun med betydelig støtte kan opholde sig i egen bolig, eller som i øvrigt har behov for betydelig støtte for at forbedre de personlige udviklingsmuligheder.

Stk. 3. Handleplanen skal angive

- 1) formålet med indsatsen,
- 2) hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet,
- 3) den forventede varighed af indsatsen og
- 4) andre særlige forhold vedrørende boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler m.v.

Stk. 4. Handleplanen bør udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Stk. 5. Når en person visiteres til et socialt døgntilbud efter §§ 107-110, skal relevante dele af handleplanen eller den helhedsorienterede plan udleveres til tilbuddet.

En sagsbehandler fra Stevns Kommune forklarer om brugen af handleplaner til at overlevere informationer til botilbuddet:

“Vi har ikke bestillinger endnu, som nogle kommuner kører med. (...) Så har det være handleplaner, som har været styringsinstrumentet, hvor vi så beskriver konkret, hvad det er de skal arbejde med, hvor borgeren jo så også har været med inde over, for det er jo VUM-elementerne man omsætter i praksis.” (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Borgerens funktionsniveau er afgørende for eventuelt forbesøg på botilbuddet

Som vi har beskrevet i kapitel 3 om inddragelse af borger og/eller pårørende i valg af botilbud, er inddragelsen afhængig af borgerens funktionsniveau og målgruppe. Funktionsniveauet er derfor også afgørende for, om borgeren kommer på et besøg på botilbuddet inden indflytning. Når det kan lade sig gøre at holde et forbesøg, kan det være med til at sikre en god overgang:

FORDELE OG ULEMPER VED, AT SAGSBEHANDLER ER MED PÅ FORBESØG

"Jeg plejer at have en snak med dem om det, om hvad de forestiller sig, og så plejer jeg at fortælle lidt om det, vi har. (...) Så plejer de som regel at tage på et besøg, hvor de kan møde nogle af pædagogerne og se rammerne osv." (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Det er forskelligt, om sagsbehandlerne tager med på forbesøg. En sagsbehandler fra psykiatriområdet i Vesthimmerlands Kommune beskriver, at det kan være en hindring for borgeren, hvis sagsbehandleren er med ude på botilbuddet. Det kan betyde, at borgerne ikke får spurgt ind til alle de personlige ting, som de gerne vil vide. Omvendt kan det være en fordel, hvis rådgiverne er med til at hjælpe med at få stillet spørgsmålene, som en anden sagsbehandler beskriver:

"Der kan være nogle sager, hvor det giver rigtig god mening, at vi er med, for egentlig at høre alt hvad der bliver sagt, og kunne følge op på hvilke spørgsmål der måtte være." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Det vil altså afhænge af borgerens funktionsniveau og situationen, om det er en fordel eller ulempe, at sagsbehandleren deltager i et forbesøg.

Forskelligt, hvor involveret kommunen er i indskrivning og flytning

Det er forskelligt fra borger til borger, hvor involveret kommunen er i indskrivningen og indflytningen. Flere kommuner beskriver dog, at et indskrivningsmøde med botilbuddet og borgeren er en afgørende del af overleveringen.


SAGSFORLØB OM LISE

[Sagsforløbet om Lise](#), der blev præsenteret i kapitel 2, er et eksempel på, at sagsbehandleren afholder et indskrivningsmøde med Lise, hendes mand og personalet på det nye botilbud. Kommunen er desuden meget involveret i indflytningen, da Lises mand tidligere har været syg og derfor har begrænsede muligheder for at hjælpe sin kone. Sagsbehandleren koordinerer med botilbuddet, at de står for indkøb af møbler og gør værelset klar til indflytning. Lise flytter herefter ind, og kommer godt på plads på botilbuddet.

I forhold til indflytningen fortæller interviewkommunerne, at der kan være eksempler på, at borgerens netværk ikke har ressourcer til at støtte borgeren. Her er det nødvendigt, at kommunen er involveret, som en sagsbehandler fra Varde Kommune fortæller:

"Jeg har både arrangeret flyttefirma til at pakke et hjem ned og flytte, og vi har fået transporteret en bil fra Nordjylland over til Nykøbing Sjælland og alt sådan noget. Og det bliver så myndighedsrådgiverne, hvis der ikke er andre på

"Og det bliver så myndighedsrådgiverne, hvis der ikke er andre på den måde til at hjælpe borgeren med det praktiske"



den måde til at hjælpe borgeren med det praktiske.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune beskriver på samme vis, at de agerer tovholder på flytningen – og nogle gange kan trække på pårørende i forhold til det praktiske.

KAPITEL 5



Opfølgning og personrettet tilsyn

I dette kapitel belyser vi kommunernes arbejdsgange og overvejelser, når de skal følge op på en borger på et botilbud og gennemføre det personrettede tilsyn. Kapitlet belyser:

- Hvilken viden kommunerne indhenter i forbindelse med opfølgningen.
- Hvor ofte og hvordan kommunerne foretager opfølgning og personrettet tilsyn.
- Hvordan kommunerne bruger handleplaner i forbindelse med opfølgningen.

I boksen herunder opsummerer vi kapitlets hovedpointer.

HOVEDPUNKTER I KAPITEL 5:

- Interviewkommunerne påpeger, at det er vigtigt at få en skriftlig statusudtalelse fra botilbuddet forud for opfølgningsmødet. Den fungerer som dokumentation på, hvordan borgeren har udviklet sig, og giver sagsbehandlere mulighed for at drøfte sagen med kollegaer.
- Kommunerne foretager hyppigere opfølgning på borgere på midlertidige botilbud end på længerevarende botilbud. Det skyldes, at der her i højere grad kan ske en udvikling i borgerens situation og behov.
- Opfølgningen kan ske hyppigere end ellers, hvis borgeren har komplekse udfordringer.
- Hvis borgerne har en handleplan, anvendes den som styringsværktøj i opfølgningen, og kommunerne lægger vægt på at følge op på borgerens konkrete mål.
- Flere af de interviewede sagsbehandlere skelner ikke skarpt mellem opfølgningen og det personrettede tilsyn. Det foretages på samme besøg. Ved det personrettede tilsyn gør kommunerne meget ud af at se borgeren og borgerens bolig.

PRAKSIS FOR OPFØLGNING VARIERER

Dette afsnit handler om kommunernes praksis, når de skal følge op på indsatsen for en borger, som er indskrevet på et botilbud.

§

OPFØLGNING

Serviceovens § 148. Kommunen, der har handleforpligtelsen, har pligt til at yde hjælp efter denne lov, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, derfor skal kommunen:

Stk. 1. Føre tilsyn med de tilbud, som kommunen i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om, jf. § 3, stk. 1. Dette gælder ikke driftsorienteret tilsyn.

Stk. 2. Løbende følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Vigtigt med skriftlig status fra botilbuddet inden opfølgningsmødet

Alle interviewkommunerne fortæller, at de anmoder om en statusudtalelse fra botilbuddet inden der afholdes opfølgningsmøde. Det er dog ikke altid, at botilbuddet får sendt en statusudtalelse:

"Vi vil gerne have en statusudtalelse forud for de her opfølgningsmøder på § 107. Nogle botilbud er bedre til at komme med statusudtalelser, andre tilbud er ikke så gode til det."
(Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

I Stevns Kommune beskriver de også, at det ikke er altid, at botilbuddet sender en status. Dog har de, ligesom Norddjurs Kommune, omvendt også oplevet, at botilbuddet nogle gange kommer kommunen i forkøbet og selv sender status. En sagsbehandler fra Varde Kommune fortæller om at få sendt en status forud for opfølgningsmødet:

"Det er det, vi ønsker, og det er det, vi forventer, men det er ikke altid, at det bliver imødekommet. Men så løfter vi en pegefinger og håber på, at de husker det næste gang."
(Sagsbehandler, Varde Kommune)

I de sager, hvor kommunerne har borgere på interne botilbud, har de samme IT system som botilbuddet. Det gør det muligt at dele informationer i forbindelse med opfølgningen. I Frederiksberg Kommune og Varde Kommune foregår kommunikationen om opfølgning for borgere på de interne botilbud gennem deres fælles IT-system. En sagsbehandler fra Frederiksberg Kommune beskriver dog, at botilbuddene ikke altid får udfyldt

en status, og det kan gøre det nødvendigt at rykke botilbuddet.

Alle kommuner påpeger, at den skriftlige status er meget vigtig forud for et opfølgingsmøde. En sagsbehandler fra Varde Kommune lægger vægt på, at det er en vigtig del af den skriftlige dokumentation af opfølgningen i sagen. Den skriftlige status bruges også af sagsbehandlerne til at få dokumentation på, hvordan borgeren har udviklet sig. En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune forklarer, at det er afgørende, at botilbuddet har sendt en statusudtalelse inden mødet, for at sagsbehandleren kan forberede sig. Det er vigtigt for sagsbehandleren at vide, hvordan botilbuddet vurderer, at det går med borgeren forud for mødet, og om der er progression i forhold til de mål, der er sat for borgeren. Sagsbehandleren forklarer, at det handler om at vurdere, om borgeren stadig er i personkredsen for botilbuddet. Sagsbehandleren fortæller om at læse status inden mødet:

”Så har jeg en idé omkring, om der er en progression, og hvordan det egentligt går. Nogen gange har jeg taget den på teammøde, inden jeg skal ud på et opfølgingsmøde for at få opkvalificeret den faglige vurdering ud fra statusudtalelsen.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Som det fremgår, giver statusudtalelsen fra botilbuddet også sagsbehandleren mulighed for at drøfte sagen med kollegaer inden opfølgingsmødet.

Hyppigere opfølgning på midlertidige botilbud end på længerevarende botilbud

Flere kommuner beskriver, at de laver opfølgning omkring tre måneder efter, at borgeren er flyttet ind på botilbuddet. Det gør de uanset, om det er midlertidige eller længerevarende indsatser. I Varde Kommune beskriver de, at de følger op efter tre måneder:

”Første gang som udgangspunkt er senest 3 måneder efter indflytning, der følger vi op.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Efter den første opfølgning er der forskelle på, hvor ofte kommunen følger op, alt efter om det er et midlertidigt eller længerevarende botilbud. Flere fortæller, at de følger hyppigere op på borgere, der er visiteret til midlertidige botilbud efter SEL § 107. Det skyldes, at der her i højere grad kan ske en udvikling i borgerens situation og behov:

”Nogle af dem der har boet på botilbud de sidste 25 år eller 50 år, der behøver jeg ikke at komme lige så hyppigt, hvor tingene de kører, det ser fornuftigt ud. Så er det vigtigere at

VIDEN FRA SAGSGENNEMGANG

Sagsgennemgangen viser, at der i langt de fleste sager er foretaget opfølgning. Der er dog enkelte sager, hvor opfølgningen ikke fremgår i året efter, at der er truffet afgørelse om botilbud.

bruge min tid på § 107'eren, fordi de skal videre i livet, der skal ske nogle ting, hvis man sådan skal prioritere sin tid.”
(Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Flere kommuner fortæller, at de efter den første opfølgning i udgangspunktet følger op hvert halve år eller årligt. Der følges ikke ligeså hyppigt op på borgere, der er i et længerevarende botilbud. Vesthimmerlands Kommune fortæller eksempelvis, at de en gang årligt følger op på botilbud efter SEL § 108/ABL § 105, og at det nogle gange kan foregå som en skriftlig opfølgning.

SAGSFORLØB OM SUSANNE



Sagsgennemgangen viser, at der i langt de fleste sager er foretaget opfølgning. Der er dog enkelte sager, hvor opfølgningen ikke fremgår. Det er det konstruerede sagsforløb²⁵ om Susanne, som præsenteres herunder, et eksempel på.

SUSANNE – VISITATION FRA ET LÆNGEREVARENDE BOTILBUD TIL ET ANDET

Susanne på 38 år er diagnosticeret med angst og personlighedsforstyrrelse og bor på et længerevarende botilbud efter ABL § 105. Susanne vil gerne flytte, da beboersammensætningen ændrer sig på hendes nuværende botilbud. Der kommer flere beboere med udadreagerende adfærd på botilbuddet, og Susanne trives ikke længere blandt de øvrige beboere. Med hjælp fra sin søster benytter Susanne sig af muligheden for frit valg. Susanne bliver revisiteret fra et botilbud efter ABL § 105 til et andet ABL § 105 tilbud.



Forhistorie

Susanne bor på et længerevarende botilbud efter ABL § 105 tilbud med socialpædagogisk støtte efter SEL § 85. Hun flyttede ind for to år siden, da hendes tidligere botilbud lukkede. Botilbuddet er valgt, da der ikke er beboere, der har en udadreagerende adfærd. Der går flere år, hvor Susanne er glad, og på opfølgningsmøderne vurderer sagsbehandleren, at hun er velplaceret.

²⁵ Læs mere om udarbejdelsen af sagsforløbene i bilag 1.



Grundlaget for, at kommunen vælger at reorganisere til ABL § 105

Susanne vil på et tidspunkt gerne flytte, da beboersammensætningen over årene ændrer sig på hendes nuværende botilbud. Der kommer flere beboere med udadrettede adfærd på botilbuddet, og Susanne trives ikke længere blandt de øvrige beboere. Det fortæller hun til sin søster. Susannes søster taler med botilbuddet, der tilkendegiver, at botilbuddets målgruppe har ændret sig i løbet af de sidste to år. Botilbuddet og søsteren sender sammen en mail til sagsbehandleren.

På et opfølgingsmøde måneder senere gør både søsteren og botilbuddet igen opmærksom på, at målgruppen for botilbuddet har ændret sig i løbet af de seneste år, og at der er kommet borgere til med udadrettede adfærd. Susanne er begyndt at isolere sig mere og deltager ikke længere i hendes beskyttede beskæftigelse efter SEL § 103. Botilbuddet gør opmærksom på, at hun er omfattet af 'deres pakke', hvilket betyder, at Susanne skal møde op til sin beskæftigelse fire gange om ugen, da der ikke er personale på botilbuddet i de tidsrum.

Susanne får ny sagsbehandler, som beklager, at kommunen ikke har handlet før. På et møde mellem den nye sagsbehandler, Susanne og hendes søster bliver alle enige om, at mulighederne for et nyt botilbud til Susanne skal undersøges. Det fremgår af sagen, at sagsbehandleren udarbejder en opdateret VUM og handleplan.



Match mellem borger og botilbud

Sagsbehandleren informerer Susanne og hendes søster om, at Susanne har frit valg. Sammen med sin søster søger Susanne efter botilbud på Tilbudsportalen. Hun vil gerne hen på et mindre botilbud. Susanne og hendes søster finder et ABL § 105 tilbud i en anden kommune, hvor de fortæller sagsbehandleren, at Susanne gerne vil bo. Det fremgår ikke af sagen, at sagsbehandleren kontakter botilbuddet, men sagsbehandleren skriver til Susanne, at hun vil undersøge tilbuddet nærmere.



Bevilling af botilbud efter ABL § 105

Sagsbehandleren indstiller det konkrete tilbud samt dets pris til visitationsudvalget. Botilbuddet bliver godkendt. Søsteren besøger botilbuddet, tager billeder og fortæller om det til Susanne. Susanne opsiger efterfølgende lejekontrakten til sin ABL § 105 bolig.



Opfølgning og personrettet tilsyn

Det fremgår ikke af sagen, at der er lavet opfølgning eller personrettet tilsyn på det nye ABL § 105 botilbud i året efter, at Susanne flytter ind.

Det konstruerede sagsforløb om Susanne viser, at der ikke er foretaget opfølgning eller personrettet tilsyn i året efter, at Susanne er flyttet ind på botilbuddet.

Hyppigere opfølgning i komplekse sager

Flere kommuner beskriver, at ved komplekse sager kan opfølgning forekomme oftere end normalt. Norddjurs Kommune har for borgere på socialpsykiatriske botilbud praksis for opfølgning hver anden måned, når de vurderer, at borgeren har meget komplekse problemstillinger – men det kan også være helt ned til en gang om måneden:

”Det kommer an på, hvor vi er i processen, men jeg synes egentligt, vi laver meget nogle individuelle aftaler.”

”Det kommer an på, hvor vi er i processen, men jeg synes egentligt, vi ofte laver nogle individuelle aftaler. Jeg har haft en, som blev indskrevet, hvor vi på forhånd vidste, at der ville blive nogle problemer, og der havde vi simpelthen på forhånd lavet en aftale om, at der holder vi møde en gang om måneden for at holde fast i de her aftaler omkring handplanen og få den justeret løbende. Så vi også ligesom kunne holde ham fast i, at det er altså det her, der er planen for opholdet.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

I Frederiksberg Kommune beskriver de en lignende praksis:

”Er der et eller andet, der indikerer, at der er brug for noget yderligere, så sætter vi selvfølgelig ind med flere opfølgninger.” (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

I Stevns Kommune fortæller en sagsbehandler, at de har en

MANGLENDE KENDSKAB TIL HINANDENS FAGLIGHED

fast praksis, hvor de allerede fra start fastlægger, hvor ofte der skal følges op, alt efter, hvor komplekse behov borgeren har. Her aftaler de individuelt ved indskrivningen på botilbuddet, om der skal følges op efter tre måneder eller efter et halvt år.

Eksempler på udfordringer i samarbejdet

Nogle kommuner beskriver, at samarbejdet med botilbuddene varierer i forbindelse med opfølgningen. De beskriver blandt andet, at manglende kendskab til hinandens viden, faglighed og arbejdsgange kan være en udfordring:

”Så vi snakkede bare i to forskellige verdener lige pludselig, indtil man spurgte mere ind til, hvad det var, hun mente.”
(Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Sagsbehandlerne og botilbuddene har forskellige fagligheder og forskellige idéer om, hvad der vil gavne borgeren. Det kan bidrage til det gode samarbejde, når kommunerne og botilbuddene er klare i kommunikationen og bevidste om forskellene på, hvilken indgangsvinkel de har til arbejdet med borgeren. Samtidig er det vigtigt, at de respekterer hinandens faglighed:

”Hvordan den pædagogiske tilgang skal være i forhold til de mål, som jeg fremsender, det har jeg en forventning om, at de klarer fint selv. Jeg har en forventning om, at de arbejder derhen ad, og de ikke ser bort fra de mål, jeg har lavet og arbejder hen imod noget andet. Det plejer at virke at være meget firkantet.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Dermed kan der være tale om forskellige udgangspunkter fra henholdsvis kommunerne og botilbuddene, men opmærksomhed på disse forskelligheder og dialog kan ofte løse vanskelighederne.

Hvem der deltager på opfølgingsmøder varierer

Til opfølgingsmøderne er det som udgangspunkt sagsbehandler, borger og personale fra botilbuddet der deltager. Der kan være tilfælde, hvor værge eller en partsrepræsentant deltager.

SAGSFORLØB OM WILLIAM

I [sagsforløbet om William](#), der blev præsenteret i kapitel 3, fremgår det, at hans forældre er bekymrede for hans udvikling på botilbuddet. Dette bliver sagsbehandleren først opmærksom på til opfølgingsmødet, men det fører til en dialog blandt de forskellige parter. Ved gennemgangen af sagsforløbet i Stevn Kommune udtrykker en sagsbehandler, at det er vigtigt at undersøge dette nærmere:

"Hvad det er, der så gør, at der så senere kommer nogle oplysninger fra dem, eller det er i hvert fald forældrenes oplevelse. Det skal selvfølgelig tages seriøst og alvorligt. Ved opfølgningen der kræves jo, at der bliver taget stilling til, om der er det rette match, altså i forhold til hvad de pædagogisk tilbyder den borger for at sikre sig, at de mål bliver opfyldt." (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

De aftaler, at det skal skrives ned på daglig basis, hvilke aktiviteter, som William udfører.

SAGSFORLØB OM MIKKEL

Ud over forældre, kommune og borger beskriver nogle kommuner, at de ved et STU forløb også inddrager STU-vejlederen i opfølgningen. [Sagsforløbet om Mikkel](#), som blev præsenteret i kapitel 2, er et eksempel på dette. En sagsbehandler fra Varde Kommune siger i gennemgangen af dette sagsforløb:

"Når vi tager ud og laver opfølgning på vores botilbud med STU, så følges vi gerne med STU-vejlederen også, så det er et fælles møde." (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Handleplanen bruges som et værktøj i opfølgningen

Interviewkommunerne beskriver, at de på opfølgningsmødet følger op på målene i handleplanen, hvis borgeren har takket ja til tilbuddet om en handleplan. Kommunerne forklarer, at det er vigtigt, at den status, botilbuddet sender dem, handler om målene for borgeren, og at opfølgningen tager udgangspunkt i målene:

"Vi kan ikke sidde og læse 40 sider status på alle vores borgere inden opfølgningsmødet, det har vi bare ikke tid til. Så vi har brug for at få på målene og få beskrevet, hvis der er sket nogle ændringer på nogle områder." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

"Vi kan ikke sidde og læse 40 sider status på alle vores borgere inden opfølgningsmødet"

Kommunerne bruger også handleplanen til at konkretisere, hvad opfølgningsmødets formål er. Flere kommuner beskriver, at de bruger handleplanen som styringsredskab i opfølgningen. Det gør de for at sikre, at der bliver fulgt direkte op på de mål, som kommunen har beskrevet i en handleplan og/eller bestilling. En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune lægger dog vægt på, at hun sætter målene, men at det er botilbuddets rolle at finde ud af, hvordan målene nås:

"Jeg gør også et nummer ud af at være firkantet omkring, hvilke forventninger botilbuddet skal have til den handleplan, som jeg laver. Jeg italesætter, at det er generelle mål, som ikke siger noget om, hvordan I rent pædagogisk skal nå frem til dem." (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

SAGSFORLØB OM MIKKEL

I [sagsforløbet om Mikkel](#), der blev præsenteret i kapitel 2, fremgår det, at de først på opfølgingsmødet drøfter, hvad Mikkels handleplan skal indeholde, og at den derefter bliver udarbejdet af sagsbehandleren. Der er altså ikke udarbejdet en handleplan, inden Mikkel flytter ind på botilbuddet. Det er et eksempel på, at handleplanen bruges til at klargøre det videre forløb, når der følges op på en borger.

DET PERSONRETTEDE TILSYN

Dette afsnit handler om, hvordan kommunerne foretager det personrettede tilsyn. Overordnet vidner interviewene om, at flere af de interviewede sagsbehandlere ikke skelner skarpt mellem opfølgningen og det personrettede tilsyn. Tilsynet foretages som oftest samtidig med den øvrige opfølgning.

Fokus på borgerens trivsel og omgivelser

Alle seks interviewkommuner beskriver, at de foretager det personrettede tilsyn sammen med den øvrige opfølgning. Desuden viser sagsgennemgangen, at der, i sagerne, ofte ikke er angivet særskilt, om der er foretaget personrettet tilsyn. Det betyder, at de også vurderer borgerens trivsel, og eventuelt ser borgerens bolig, når de er til opfølgingsmøde på botilbuddet.

§

PERSONRETTET TILSYN

Reglerne om personrettet tilsyn fremgår af servicelovens § 148, stk. 1 og stk. 2, som blev præsenteret på s. 81, samt lov om retssikkerhed og administration på det sociale område:

§ 16. Kommunen har pligt til at føre tilsyn med, hvordan de kommunale opgaver løses, jf. § 15. Tilsynet omfatter både indholdet af tilbuddene og den måde, opgaverne udføres på.²⁶

Ud over opfølgningen på borgerens indsatsmål fortæller flere sagsbehandlere, at formålet med det personrettede tilsyn er at have øje for borgerens trivsel:

”Det personrettede tilsyn, det handler jo om, om de trives, har de det godt, har de det ikke, er de velplaceret, hvad skal der være af justeringer.” (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

²⁶ §§ 15 og 16 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1555 af 2. november 2020.

VIDEN FRA SAGSGENNEM- GANGEN

Det er i sagsgen- nemgangen kun få sager, hvor det fremgår særskilt, at der er foretaget personrettet til- syn.

SAGSFORLØB OM WILLIAM

Alle kommunerne fortæller, at de spørger borgeren, om de må se deres værelse eller lejlighed i forbindelse med det person- rettede tilsyn:

"Så får jeg tit lige lov til at komme ind og se deres lejlighed. Nogle gange så holder vi også opfølgingsmøde oppe på de- res aktivitets- eller beskæftigelsestilbud, så skal jeg da også lige med ind og se, hvad de laver." (Sagsbehandler, Nord- djurs Kommune)

Vesthimmerlands Kommune beskriver, at de ind i mellem kan opleve, at botilbuddet kan være uenig i, om det er til gavn for borgeren at få besøg:

"Jeg har et par enkelte steder, hvor de siger, at "borgeren bliver så frustreret over, at I kommer og vil besøge dem", så siger jeg, at det er altså ikke mit problem." (Sagsbe- handler, Vesthimmerlands Kommune)

Alle kommunerne oplever, at de oftest kan komme ind og se borgerens bolig uden problemer. [Sagsforløbet om William](#), der blev præsenteret i kapitel 3, er et eksempel på, at sagsbe- handleren ser borgerens værelse i forbindelse med opfølgnin- gen. Sagsbehandleren beskriver i sagen, hvordan værelset ser ud. Sagsbehandlerne stræber efter at se borgeren og borge- rens bolig, hvis det er muligt.

KAPITEL 6



Revisitation

Dette kapitel handler om kommunernes arbejdsgange og overvejelser, når en borger skal revideres fra et botilbud til et andet. Kapitlet belyser:

- Hvilke årsager der kan være til, at borgere revideres.
- Hvordan sagsbehandlerne finder et nyt botilbud, når borgeren skal revideres.
- Kommunernes erfaringer med flytninger imellem forskellige typer af botilbud og med flytning uden samtykke.

I boksen herunder opsummerer vi kapitlets hovedpointer.

HOVEDPUNKTER I KAPITEL 6:

- Der er forskellige årsager til, at interviewkommunerne vælger at revidere en borger til et andet botilbud. Det kan være borgerens eget ønske, at botilbuddet ikke længere er et match, eller at der sker ændringer i borgerens eller botilbuddets målgruppe.
- Hvis det er muligt, vil kommunerne helst løse problemerne, hvor borgeren er, frem for at revidere borgeren.
- Det varierer, hvordan kommunerne finder det nye botilbud til borgeren. De tidligere botilbud kan være behjælpelige eller VISO kan hjælpe med at klarlægge borgerens behov. Vi henviser til kapitel 3, for uddybning af selve matchningen mellem borger og botilbud.
- Forløb, der fører til revisitation, kan se meget forskellige ud. Kommunerne oplever ikke et reelt mønster i revisitation. Dog beskriver de, at en midlertidig indsats ofte vil have fokus på, at borgeren kommer hjem at bo, mens der kan være udfordringer ved at revidere en borger fra en længerevarende indsats efter ABL § 105.
- Der er udfordringer forbundet med at flytte en borger uden samtykke. Det er blandt andet i forbindelse med bevilling af værgemål.

ÅRSAGER TIL REVISITATION

Dette kapitel handler om årsager til revisitation. Der kan være forskellige årsager til, at kommunerne vælger at revisitere en borger. Interviewkommunerne fortæller, at det blandt andet kan handle om:

- mistrivsel hos borgeren,
- at botilbuddet ikke længere kan varetage borgerens behov,
- at der ikke sker en udvikling hos borgeren,
- ændret beboersammensætning,
- eller om ændret adfærd eller ønsker hos borgeren.

Først og fremmest forsøger kommunerne at løse udfordringerne på botilbuddet.

Opmærksomhed på en borgers mistrivsel

Gennem opfølgninger, personrettet tilsyn og løbende dialog med borger og botilbud vurderer sagsbehandleren, om borgeren fortsat er i personkredsen for botilbuddet, og om borgeren trives. Hvis sagsbehandleren bliver opmærksom på, at en borger ikke trives, skal sagsbehandleren finde ud af årsagen til det, og vurdere om borgeren skal revisiteres.

Hvis en borger mistrives på sit botilbud, er der forskellige måder, hvorpå sagsbehandleren kan blive gjort opmærksom på det. Sagsbehandleren kan eksempelvis blive gjort opmærksom på det til et opfølgningsmøde/personrettet tilsyn:

“Det kan være, at vi ved et tilsyn blev opmærksom på at borgeren ikke får den hjælp, de skal have. For eksempel at der ikke bliver gjort ordentligt rent, eller borgeren giver udtryk for, at han aldrig får besøg, eller får lov til noget som helst. Der er mange faktorer der spiller ind.”
(Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Sagsbehandlerne kan også blive opmærksomme på, at borgeren ikke får den rette hjælp, når de er ude og se borgeren. Opmærksomheden på mistrivsel kan også komme fra borgeren selv:

“Inde i ungeteamet kontakter borgerne os jo også selv tit, hvis de tænker, at det bare slet ikke går, eller hvis der er udfordringer. Det er en målgruppe, hvor vi ofte vil være i løbende dialog med dem.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Det er dog ikke alle borgere, som selv kan give udtryk for, at de mistrives. Det kan derfor også være borgerens pårørende, som gør opmærksom på problemerne:

VIDEN FRA SAGSGENNEMGANGEN

I de sager i sagsgennemgangen, hvor borgeren bliver revisiteret til et andet botilbud, er kommunen ofte blevet opmærksom på, at borgeren skal revisiteres ved, at botilbuddet har kontaktet dem eller i forbindelse med et opfølgningsmøde.

SAGSFORLØB OM SUSANNE

"Der kan også være pårørende, som er utilfredse. Der kan jo være mange årsager til det, for eksempel at man er blevet uvenner med nogle af pædagogerne, eller at man ikke synes, at de gør noget godt nok." (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Sagsforløbet om Susanne, som blev præsenteret i kapitel 5, er et eksempel på, at det er borgerens pårørende, som henvender sig til kommunen og gør opmærksom på, at borgerne ikke trives. Botilbuddet sender, sammen med Susannes søster, en mail til sagsbehandleren, og gør opmærksom på Susannes mistriksel på botilbuddet.

En kommune beskriver, at opmærksomheden på mistriksel også komme fra andre instanser:

"Det kunne også være i forbindelse med en mail fra Socialtilsynet om, at der er kommet et skærpet tilsyn i botilbuddet." (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Et skærpet tilsyn med et botilbud kan føre til opmærksomhed på, at botilbuddet ikke længere er det rette for borgeren, og at sagsbehandleren derfor skal tage stilling til, hvad der skal ske med borgeren.

Revisitation er den sidste udvej

Når sagsbehandlerne bliver opmærksomme på, at der kan være behov for at reorganisere en borger, vurderer de først, om udfordringerne kan løses på det nuværende botilbud:

"Vi vil i første omgang prøve på at løse problemet på stedet med borgeren og personalet og holde et møde for at se, om man ikke kunne løse det her problem." (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Flere kommuner beskriver, at der skal meget til, før de vælger at reorganisere en borger. Blandt andet beskriver en sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune:

"Det her med at reorganisere til et andet tilbud, det er jo ikke bare lige noget, man gør. Specielt ikke i de sager, hvor borgeren er så dårlige, at de ikke selv kan give samtykke." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

En sagsbehandler fra Frederiksberg Kommune beskriver også, at de vil gøre meget for at løse problemet på botilbuddet, da det er vurderet, at det er det bedste botilbud til borgeren. Sagsbehandleren fra Frederiksberg Kommune beskriver videre, at det er en vægtning, som sagsbehandleren må tage:

"Det her med at reorganisere til et andet tilbud, det er jo ikke bare lige noget, man gør."

**KOMMUNEN VIL
GERNE HURTIGT
VIDE, HVIS
BORGEREN MIS-
TRIVES**

"Nogle gange siger man lidt det her med, at aben flytter med. Der er et problem, der er svært at løse, fordi det her problem vil opstå, uanset hvor han bor. Så det er også lidt et scenarie i forhold til hvor voldsomt det her problem er på stedet, man vil vurdere ud fra." (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Når botilbuddet ikke kan løfte opgaven

Hvis udfordringer kan ikke løses på botilbuddet, kan det blive nødvendigt at reorganisere borgeren. En årsag til, at kommunen må overveje at reorganisere en borger til et andet botilbud, kan være, at botilbuddet giver udtryk for, at de ikke længere kan varetage borgerens behov:

"Vi har oplevet et par gange, hvor vi kommer ud til et helt almindelig statusmøde, og får at vide: "Forresten så kan vi ikke have borgeren mere."" (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Stevns Kommune oplever, at det er u hensigtsmæssigt, når de først bliver opmærksomme på, at borgeren mistrives og eventuelt skal flytte botilbud på et opfølgings- eller statusmøde. De vil gerne inddrages, ligeså snart der opstår udfordringer i relation til borgeren. Det giver dem mulighed for at gå i dialog med botilbuddet om at løse udfordringerne.

Vesthimmerlands Kommune har erfaret, at det efter indflytningen på et botilbud kan vise sig, at et match på papiret er ikke altid et match i virkeligheden:

"Han er i målgruppen på papiret, men man formår ikke, at give ham det, han har brug for (...) selvom der stod, at de kunne på papiret, så er det bare ikke altid det, vi ser ude i virkeligheden." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Udvikling eller begrænset udviklingen hos borgeren

En årsag til reorganisation kan også være, at borgeren bliver bedre, og skal have en mindre indsats, eller omvendt, at borgeren ikke udvikler sig og skal have yderligere hjælp. Hvidovre kommune beskriver:

"Det kan også være, hvis udviklingsprocessen er gået i stå, og samarbejdet mellem personalet og beboeren ikke er godt længere. Altså hvor det bare bliver en opbevaring i stedet for, hvor det der med, at vi betaler for en indsats ikke længere eksisterer. Og så skal man jo vurdere, altså, hvis borgeren stadig har brug for indsatsen, så skal det jo være et andet sted. Jeg vil da ikke betale for noget, som vi ikke får." (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

"Det kan også være, hvis udviklingsprocessen er gået i stå, og samarbejdet mellem personalet og beboeren ikke er godt længere."

Omvendt kan borgeren også have udviklet sig og dermed være klar til at flytte til et andet botilbud, hvor de skal arbejde med øvrige udfordringer, som borgeren har:

“Så kan det jo godt være, at man laver en revisitering et par år efter og siger “nu har du klaret udfordringerne om natten”, så nu er det ikke så vigtigt. Nu skal vi til at arbejde med noget af det andet, som det botilbud måske ikke er det rette til at gøre, så må man lave noget revisitering over til noget andet.” (Sagsbehandler, Stevns Kommune)

Der er også eksempler på, at det er heller ikke alle borgere, som kan indgå i de sociale relationer, der er på et botilbud:

“Det kan også nogle gange være, at de ikke formår at indgå i de relationer, der er på et botilbud. Så det kan også være noget med en målgruppevurdering på ny.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Det kan blive nødvendigt at revidere borgeren til et andet botilbud eller se på, om borgeren fortsat er i målgruppen til botilbud.

Ændret beboersammensætning

Flere kommuner beskriver, at en årsag til, at en borger skal revideres til et andet botilbud kan være, at beboersammensætningen på botilbuddet har ændret sig:

“Det kan ske noget med det tilbud eller med målgruppen løbende. Så får de flere ind, der har de og de udfordringer, og dem, de havde før, der havde nogle andre udfordringer, de bliver lidt skubbet ud, som tiden går. Så fylder den anden udfordring mere, og så kan tilbuddet lige pludselig se anderledes ud, end det gjorde fra start.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

SAGSFORLØB OM SUSANNE

Når målgruppen ændrer sig, kan det have væsentlig betydning for borgerens trivsel. [Sagsforløbet om Susanne](#), der blev præsenteret i kapitel 5, er et eksempel på dette. Beboersammensætningen på hendes botilbud ændrer sig i en sådan grad, at hun isolerer sig og ikke deltager i den beskæftigelse, som er planlagt for hende. Det fører til, at hun revideres til et andet botilbud.

Ændring i borgerens adfærd og ønsker

Det er ikke kun botilbuddets beboersammensætning, der kan gøre, at en borger ikke længere passer ind på botilbuddet. Omvendt kan borgerens adfærd også ændre sig løbende:

“Vi har oplevet det modsatte, hvor det har været vores borger, der har haft en adfærd, der har gjort, at han så ikke

“Vi har oplevet det modsatte, hvor det har været vores borger, der har haft en adfærd, der har gjort, at han så ikke kunne være der af hensyn til de andre beboere.”

kunne være der af hensyn til de andre beboere.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Kommunerne fortæller, at det eksempelvis kan være, hvis borgeren bliver meget udadreagerende. Så revisiteres borgeren af hensyn til de øvrige beboere på botilbuddet. I den forbindelse har det også betydning, om botilbuddet er godkendt af Socialtilsynet til at varetage en borger med udadreagerende adfærd. I den forbindelse beskriver Vesthimmerlands Kommune et krydspres:

“Vi kan opleve, at borgere og pårørende vil blive i det botilbud, hvor Socialtilsynet siger, at borgeren ikke er i målgruppe til at være mere. Så den er også lidt til Ankestyrelsen, fordi de klager over, vores afgørelse om, at vi vil flytte ham til et tilbud, hvor han er inden for målgruppen. Han var i målgruppen, dengang han blev placeret, men han har ændret sig.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

SAGSFORLØB OM SØREN

Det er vigtigt, at botilbuddet er godkendt til at varetage de udfordringer, som borgeren har. [Sagsforløbet om Søren](#), der blev præsenteret i kapitel 4, er et eksempel på, at botilbuddet ikke er godkendt til at håndtere en udadreagerende adfærd, som Søren begynder at udvise. Det fører til, at han bliver revisiteret.

Borgerens ønsker til botilbuddet kan også ændre sig over tid. Borgerens ønske om et andet botilbud, kan handle om personlige forhold eller behov for andre omgivelser:

“Det er ofte dem på § 107, hvor der skal ske lidt luftforandring, eller de er trætte af eksempelvis at dele badeværelse med en anden beboer, og det er de trætte af, og nu vil de gerne noget andet.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

Borgere, som er visiteret til længerevarende botilbud efter SEL § 108 eller et ABL § 105, har mulighed for at benytte sig af frit valg. Det betyder, at borgeren har ret til at vælge et andet tilbud, hvis det i forhold til målgruppe og økonomi er ligestillet med det tilbud, som kommunen har fundet til borgeren. Det kan dermed være en borgers ønske at blive revisiteret. Revisitation kræver, at kommunen foretager en konkret og individuel vurdering af botilbuddets egnethed.

SAGSFORLØB OM SUSANNE

[Sagsforløbet om Susanne](#), der blev præsenteret i kapitel 5, er også et eksempel på, at borgeren benytter sig af retten til frit valg i forbindelse med revisitationen til et længerevarende botilbud. En sagsbehandler fra Frederiksberg Kommune udtaler om sagsforløbet:

“Det er jo meget genkendeligt i forhold til det der med at anvende sit frie valg.” (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Som beskrevet i kapitel 3 varierer det, hvor ofte kommunerne oplever, at borgerne gør brug af frit valg. En kommune forklarer det med, at borgeren i de fleste tilfælde har været inddraget tidligt i sagen, og sagsbehandleren forsøger at imødekomme borgerens ønsker.

ARBEJDET MED AT FINDE ET NYT BOTILBUD

Når kommunen er blevet opmærksom på, at der er behov for en revisitation, skal sagsbehandleren finde et nyt botilbud til borgeren. Dette afsnit handler om de arbejdsgange i forhold til matchning af borger og botilbud, der konkret har at gøre med revisitation. Vi henviser til kapitel 3 for uddybning af selve matchningen mellem borger og botilbud.

Det tidligere botilbud kan hjælpe med match

Når en borger skal revisiteres til et andet botilbud, kan kommunerne, i samarbejde med borgerens aktuelle botilbud, finde ud af, hvad det nye tilbud skal kunne i forhold til borgerens støttebehov. En sagsbehandler fortæller, hvordan beskeden fra botilbuddet kan lyde:

“Vi kan ikke varetage den her opgave mere, men vi har hørt, eller vi kender et tilbud der, som vi tænker kunne være det rette.” De synes jeg, at de fleste er gode til.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Kommunerne fortæller, at når de skal finde et nyt botilbud, kan det tidligere tilbud både hjælpe med at videregive viden og erfaringer. De har også oplevet, at medarbejderne fra botilbuddene besøger hinanden for at lære af hinandens erfaringer med borgeren. Botilbuddet kan også pege på et andet specifikt botilbud, som de mener kan varetage borgerens behov.

VISO kan hjælpe med at skabe retning for nyt match

Som beskrevet tidligere fortæller flere kommuner, at VISO kan inddrages i de sager, hvor borgeren har komplekse problemstillinger. Det gælder også i forbindelse med revisitation, hvor VISO kan bidrage til at finde ud af, hvad indsatsen på det nye botilbud skal indeholde, for at de kan rumme borgerens behov. En kommune forklarer, hvornår de inddrager VISO:

“Hvis der skal skiftes botilbud, så er det godt at have VISO med inden i forhold til, hvad er det for nogle ting, der ikke har fungeret her, men som skal være på plads for at fungere et eventuelt andet sted.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

VISO KAN INDDRAGES I KOMPLEKSE SAGER

VISO kan dermed hjælpe med at undersøge borgerens udfordringer nærmere, for at borgeren, på sigt, kan trives på et andet botilbud. Stevns Kommune beskriver, at de inddrager VISO, når botilbudsforløbet ikke har fungeret:

”Det er jo typisk, hvis vi har visiteret dem til et eller andet botilbud, det fungerer bare ikke, og man kan simpelthen ikke finde ud af, hvad der er hoved og hale i det her. For de oplysninger vi har, den antagelse, den faglige vurdering man har lavet i indstillingen til botilbuddet, fungerer ikke.”
(Sagsbehandler, Stevns Kommune)

SAGSFORLØB OM SØREN

Den faglige vurdering kan dermed styrkes ved at bruge VISO. [Sagsforløbet om Søren](#), der blev præsenteret i kapitel 4, er eksempel på, at VISO inddrages for at hjælpe det nye botilbud med at forstå, hvad Søren har behov for og klæde det nye botilbud på til opgaven. I sagsforløbet hjælper VISO med at klarlægge, at Søren har brug for en til en støtte i starten i sit nye botilbud, hvilket giver kommunen noget konkret at gå efter.

Nogle kommuner har fokus på hjemtagning af borgere

De kommuner, der driver egne tilbud, fortæller, at hvis borgeren er placeret på et eksternt botilbud og skal revideres, vil de altid overveje, om revisiteringen kan ske til et af deres egne tilbud. Kommunerne beskriver, at de flytter borgeren, hvis det er borgerens ønske, og de har et egnet tilbud i egen kommune.

HJEMTAGNING KAN SKYLDES ET POLITISK FOKUS

I den forbindelse ligner kommunernes overvejelser de samme, som blev beskrevet i kapitel 3 i afsnittet om, hvorfor de primært ønsker at anvende deres egne tilbud. Det kan eksempelvis handle om, at borgeren eller de pårørende ønsker, at borgeren bor tæt på sin familie. Det kan også skyldes et politisk fokus og/eller ledelsesmæssigt fokus på først og fremmest at anvende egne tilbud. Det kræver dog altid en konkret og individuel vurdering.

En årsag til at hjemtage en borger kan også være, at sagsbehandleren gennem opfølgning vurderer, at der ikke er progression på det aktuelle botilbud:

”Når vi følger op, hvis ikke det her eksterne tilbud det rykker væsentligt, så skal vi jo igen vurdere, om man kan strikke et bedre tilbud sammen i vores egen kommune.”
(Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Hjemtagning er ikke altid en mulighed

Selvom flere kommuner overvejer, om en borger kan matche en botilbudsplads i egen kommune, er der også tilfælde, hvor det ikke er en mulighed. Hvis de interne botilbud eksempelvis ikke har de fysiske rammer, der kan imødekomme borgerens behov, er hjemtagning ikke en mulighed – på samme måde som det ikke var en mulighed at tilbyde borgeren en plads der i første omgang. En sagsbehandler fra Norddjurs Kommune fortæller:

”Når vi har nogen ude af kommunen, så er det jo oftest på en indsats, som vi ikke selv har (...)”

”Når vi har nogen ude af kommunen, så er det jo oftest på en indsats, som vi ikke selv har, som vi ikke kan rumme i vores tilbud og så kan vi jo ikke have fokus på at hjemtage dem, hvis vi har vurderet, at det kan vi ikke rumme.”
(Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Sagsbehandleren beskriver videre, at det ikke altid er hensigtsmæssigt at hjemtage borgere, som har boet på eksterne tilbud i længere tid og kan have meget svært ved at flytte.

FLYTNING FRA BOTILBUD

Dette afsnit handler om kommunernes erfaringer med flytning imellem forskellige typer af botilbud. Kommunerne oplever ikke et overordnet mønster i, hvad en borger revisiteres til og fra. Dog har de erfaringer med, at borgere på midlertidige botilbud ofte flytter i egen bolig. Desuden har de erfaringer med, at revisitation af borgere fra et længerevarende botilbud efter ABL § 105 til et andet kan være forbundet med udfordringer.

Efter ophold på midlertidigt botilbud kommer borgere ofte i egen bolig

Flere af interviewkommunerne beskriver, at borgere, der er i et SEL § 107 tilbud, ofte kommer hjem og bor – eventuelt med socialpædagogisk støtte efter SEL § 85. I Varde Kommune beskriver de, at især de unge bliver i stand til at bo i egen bolig efter deres STU:

”Og så har vi brugt § 107 indtil for nylig, meget også i forhold til STU-borgere, som har været ude i et STU-skoleforløb, hvor vi betaler bo-delen. Og der er flere af dem, der kommer hjem i egen bolig med § 85-støtte efterfølgende, fordi de er blevet udviklet i deres STU-forløb til at kunne bo selv.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

En sagsbehandler fra Varde Kommunes psykiatriteam forklarer videre, at de også oplever, at borgere der har været i et socialpsykiatrisk botilbud kan komme i egen bolig.

BORGERNE KAN STADIG HAVE BEHOV FOR STØTTE

På trods af at flere borgere på SEL § 107 botilbud efterfølgende kan komme i egen bolig, forklarer Frederiksberg Kommune, at borgerne stadig kan have behov for støtte:

"Men der er mange, der kommer ud i egen bolig, synes jeg, egentlig, og typisk skal de have noget støtte der også. Det er sjældent, at de kommer ud til, at de så overhovedet ikke har brug for noget, og så er det typisk en støttekontaktperson, de får." (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Borgere, som visiteres til SEL § 107, forventes derfor i en eller anden grad at udvikle sig, så de kan komme i egen bolig, eventuelt med socialpædagogisk støtte efter SEL § 85. Som beskrevet i kapitel 2, kan ophold på et SEL § 107 botilbud også anvendes som et afklarende forløb i forhold til, om borgeren har behov for et længerevarende botilbud. Revisitation fra ét midlertidigt botilbud til et andet kan også blive nødvendigt. Som beskrevet tidligere i dette kapitel kan det eksempelvis være borgerens eget ønske, eller fordi, at der alligevel ikke var match mellem borger og botilbud.

Revisitation fra et midlertidigt til et længerevarende botilbud

I Norddjurs Kommune og Frederiksberg Kommune beskriver de, at de sjældent revisiterer fra SEL § 107 til SEL § 108/ABL § 105. Flere af de andre kommuner beskriver dog, at de har erfaringer med at revisitere fra et midlertidigt til et længerevarende botilbud.

SAGSFORLØB OM SØREN

[Sagsforløbet om Søren](#), der blev præsenteret i kapitel 4, er et eksempel på en borger, som revisiteres fra et midlertidigt til et længerevarende botilbud. Det sker, da han har behov for en længerevarende indsats, og kommunen ikke forventer, at han udvikler sig til at komme i egen bolig.

En sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune beskriver, at det kan være en udfordring at revisitere borgere med handicap fra et midlertidigt til et længerevarende botilbud:

"Det kan være en udfordring, at få dem fra § 107 til § 105. Jeg ved ikke med psykiatrien, men det er det i hvert fald på handicapområdet (...) De har fået at vide, at "her skal du bo", og så tror de, at det er her de skal bo, resten af deres liv." (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Sagsbehandleren fortæller, at det i nogle tilfælde kan være svært for borgerne at forstå, hvorfor de skal flytte.

En kommune kommer også med et eksempel på, at et botilbud ændrer tilbudstype fra et midlertidigt til et længerevarende. I

dette eksempel bliver alle SEL § 107 pladser til SEL § 108 pladser:

”Så har vi jo set tilfælde, hvor man lige pludselig som botilbud søger om godkendelse til § 108 i stedet for § 107, og så alle der bor der, skal revisiteres til § 108. Og så står man der, og de har boet der som § 107 i 15 år måske, 20 år måske. Så har man jo ikke rigtig nogen vej udenom. Altså det synes jeg i hvert fald ikke er ordentligt over for borgeren, at flytte dem, når de har boet der hele deres liv.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

NÅR BORGERE BOR LÆNGE PÅ MIDLERTIDIGE BOTILBUD

Kommunerne skal være opmærksomme på, at når en borger bor længere tid på et midlertidigt botilbud, så skal kommunen vurdere, om borgeren reelt ikke er i personkredsen for et længerevarende botilbud, jf. principmeddelelse 72-14.

Hensynet til borgeren kan betyde, at borgeren bliver boende, selvom botilbuddet skifter paragraf, og de oprindeligt var i målgruppe for et midlertidigt botilbud. Det betyder, at borgeren i praksis bliver revisiteret. Når en borger er på et midlertidigt botilbud i flere år, kan det være fordi, at borgeren forsat har et udviklingspotentiale. Der er blandt interviewkommunerne forskellige perspektiver på, hvor længe en midlertidig indsats kan vare, før de overvejer, om borgeren skal visiteres til et længerevarende botilbud.

Udfordringer ved at revisitere borgere, som bor på længerevarende botilbud

Nogle interviewkommunerne fortæller, at borgere, som er visiteret til længerevarende botilbud, sjældent flytter bolig:

”Fordi det er typisk § 108 eller § 105, § 85, vi har, og det er sjældent, at man flytter derfra, med mindre huset bliver nedlagt eller et eller andet, eller der er noget kommunikation mellem borger, forældre og stedet, der ikke fungerer. Ellers så synes jeg, at så bliver de faktisk boende. (Sagsbehandler, Frederiksberg Kommune)

Flere kommuner beskriver, at der er udfordringer i forbindelse med at revisitere borgere, der er placeret i et ABL § 105 tilbud. Det handler om, at borgeren har egen lejekontrakt, og derfor kan kommunen ikke flytte borgeren. En sagsbehandler fra Hvidovre Kommune forklarer:

”Der er kæmpe udfordringer med, at man har sidestillet § 105/§ 85 med § 108 tilbud, fordi at borgeren jo får egen lejekontrakt. Og det vil sige, at vi kan ikke flytte borgeren igen, selvom vi faktisk vurderer, at de ikke er målgruppen for det pågældende tilbud. Og det der jo også lige er sket er, at der er kommet en principafgørelse på, at borgere, der indgår i et § 105/85 faktisk skal kunne forstå, hvad en lejekontrakt er. Og hvordan det så hænger sammen med, at det sidestilles med § 108, som jo er virkelig dårlige borgere, det må I spørge nogle andre om, for det kan jeg ikke forstå.” (Sagsbehandler, Hvidovre Kommune)

”Der er kæmpe udfordringer med, at man har sidestillet § 105/§ 85 med § 108 tilbud, fordi at borgeren jo får egen lejekontrakt.”

Hvidovre Kommune beskriver, at de borgere, som kommer i ABL § 105, er for dårlige til at have egen lejekontrakt. De henviser til, at lejekontrakten er en afgørende forskel mellem ABL § 105 og SEL § 108. I Norddjurs psykiatriteam har de samme udfordringer:

“Der hvor jeg synes, at det er problematisk i forhold til re-visitation, det er, når det er en § 105, stk. 2, og borgeren har boet der noget tid og faktisk har profiteret af tilbuddet så meget, at man tænker, de ikke længere burde være der. Der har vi rigtig svært ved at få dem revisiteret ud i egen bolig igen, for det er jo deres egen bolig. (...) Der mangler vi simpelthen nogle muligheder for at kunne fagligt argumen-tere os ud af, at man ikke længere er i målgruppe til tilbud-det.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Varde Kommune oplever lignende udfordringer med ikke at kunne flytte en borger, som er visiteret efter ABL § 105:

“Hvis de så har ham placeret med egen lejekontrakt, så kan de ikke få ham ud af den bolig. Der er noget med de der § 105 og § 85. Bordet fanger altså.” (Sagsbehandler, Varde Kommune)

Hvis en borger skal flytte fra et botilbud efter ABL § 105, skal borgeren selv ønske at opsige sin lejekontrakt. Vi henviser til kapitel 2, hvor principmeddelelse 71-14 blev præsenteret.

UDFORDRINGER VED FLYTNING UDEN SAM-TYKKE

Dette afsnit handler om udfordringer ved flytning uden samtykke. Hvis en borger ikke kan samtykke til en flytning, kan det komplicere kommunens arbejde med at reorganisere borgeren. I disse tilfælde skal kommunen tage stilling til, om en borger har brug for en personlig væрге. Reglerne om værgemål blev præsenteret i kapitel 3.

Stigende behov for værgemål – men svært at få bevilget
Flere af interviewkommunerne oplever i stigende grad udfordringer med, at borgere har behov for en væрге. Det hænger sammen med, at de oplever, at borgerne på botilbud i dag har mere betydelige funktionsnedsættelser end tidligere:

“Det ser vi med værgemål, det kommer op mere, end jeg synes, det har gjort tidligere. Jeg vil sige, de er mere komplekse, de borgere vi får, de er dårligere, når de får botilbud, men mange af dem har faktisk også brug for at få en

økonomisk eller en personlig værge.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

Flere kommuner oplever dog udfordringer med at få bevilget værgemål. I Norddjurs Kommune oplever sagsbehandlerne, at forskellige myndigheder har forskellige fortolkninger af, hvornår værgemål er relevant:

”Ankestyrelsen kan godt komme og dunke os lidt i hovedet med, at når den her person nu ikke kan svare for sig selv, så bør vedkommende have en personlig værge, hvis de ikke kan give samtykke. Men når vi så kontakter Familieretshuset for at få et værgemål, så siger de, ”jamen hvis ikke der er forhold af juridisk karakter eller er konflikter i hverdagen, så laver vi ikke et værgemål”, og så bliver vi fanget der midt imellem.” (Sagsbehandler, Norddjurs Kommune)

”så bliver vi fanget der midt imellem.”

Norddjurs Kommune oplever, at det er en vanskelig proces at få et værgemål på trods af, at det kan være nødvendigt for at sikre borgerens rettigheder.

§

FLYTNING UDEN SAMTYKKE

Serviceovens § 129. Kommunen kan, jf. § 131, indstille til Familieretshuset at træffe afgørelse om, at en person, der modsætter sig flytning eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil, skal optages i et bestemt botilbud, når:

- 1) det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- 2) hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig og
- 3) den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og
- 4) den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade og
- 5) det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning.

Der skal meget til, før kommunen flytter borgeren uden samtykke

Vesthimmerlands Kommune har ligesom Norddjurs oplevet et krydspres mellem forskellige myndigheder i forhold til arbejdet med flytning uden samtykke:

”En stille kommentar kan være, den dobbelthed der nogle gange kan være i, hvad Familieretshuset tænker i forhold til at give eller ikke give værgemål ved flytning uden samtykke, og hvad Socialtilsynet tænker i forhold til botilbudene, målgrupper og personkredsen. Der kan vi nogle

gange godt blive fanget lidt i midten, omkring hvad det så er, der skal vægte.” (Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Udfordringen indebærer, at Familieretshuset ikke vil give værgemål til flytning uden samtykke, selvom Socialtilsynet vurderer, at en borger skal flytte.

Ud over eksempler, hvor borgeren ikke selv *kan* give samtykke og har behov for en værge, er der også eksempler på, at borgeren ikke *vil* give samtykke. En sagsbehandler fra Vesthimmerlands Kommune fortæller, at flytning uden samtykke kan være nødvendigt:

”For at vi kan passe på ham, så er det også nødvendigt, at vi finder et tilbud, der kan håndtere hans udfordringer.”
(Sagsbehandler, Vesthimmerlands Kommune)

Det er dog ikke alle kommuner, der har erfaringer med at skulle flytte en borger uden samtykke. Interviewkommunerne beskriver, at der skal meget til, før de vil flytte en borger, som ikke selv ønsker det. Kommunerne forsøger at sikre, at borgeren får den nødvendige hjælp, der hvor de bor, eksempelvis ved at botilbuddet får flere ressourcer til borgerens indsats.

SAGSFORLØB OM SØREN

Sagsforløbet om Søren, der blev præsenteret i kapitel 4, er et eksempel på, at Sørens kone søger om værgemål i Familieretshuset, men at der er ventetid på dette. Søren er vurderet af egen læge, at han kan give et habilt samtykke, hvorfor reglerne om flytning uden samtykke ikke skal anvendes. Den koordinerede indsats med VISO resulterer i, at flytningen sker med samtykke.

Metode

I dette afsnit beskriver vi de metodiske tilgange, som undersøgelsen er baseret på, og relevante overvejelser, som vi har gjort os undervejs i processen. Undersøgelsen er baseret på følgende to metodiske tilgange:

- Analytisk gennemgang af 48 sager, hvor borgere er visiteret til botilbud.
- Gruppeinterview med kommunale sagsbehandlere i seks kommuner.

Udvælgelse af kommuner

Undersøgelsen er baseret på sager fra seks udvalgte kommuner, og interview med sagsbehandlere i de samme seks kommuner. De seks kommuner er udvalgt ud fra en række kriterier, der alle har til formål at sikre, at vi får indblik i forskelle i praksis. Derfor har vi valgt kommuner, der på udvalgte parametre adskiller sig fra hinanden.

Kommunerne er først og fremmest valgt ud fra variation i andelen af borgere, som kommunen visiterer til botilbud uden for handlekommunen. Det er fordi, vi antager, at det har betydning for kommunens praksis for visitation til botilbud, om kommunen primært anvender tilbud udenfor eller indenfor handlekommunen. Vi har udvalgt to kommuner, der visiterer over 80 procent af borgere til botilbud uden for handlekommunen. På samme vis har vi udvalgt to kommuner, der visiterer under 20 procent af borgere til botilbud uden for handlekommunen. De sidste to kommuner har visiteret cirka halvdelen af borgere på botilbud uden for kommunen.²⁷ Der er dog det forbehold, at vi ikke ved, om de borgere der bor i handlekommunen, bor på et botilbud som kommunen driver eller et privat/selvejende tilbud beliggende i handlekommunen.

Derudover er kommunerne udvalgt efter geografisk spredning, hvor alle fem regioner er repræsenteret. Dette kriterie er med ud fra en antagelse om, at der kan være forskelle i praksis på tværs af regioner.

Til sidst er kommunerne udvalgt efter en variation i antal indbyggere i kommunen, da vi antager, at det kan have en betydning for kommunens praksis og erfaringer i forhold til visitation til botilbud.

²⁷ Vi har modtaget data fra Social- og Ældreministeriet, med opgørelser over andelen af borgere kommunen visiterer til botilbud uden for handlekommunen. Data indeholder kun opgørelser fra 55 kommuner, og de kommuner, der ikke indgår i data, er herved blevet sorteret fra.

DE SEKS DELTAGENDE KOMMUNER:

- Vesthimmerlands Kommune
- Norddjurs Kommune
- Varde Kommune
- Stevns Kommune
- Hvidovre Kommune
- Frederiksberg Kommune

ANALYTISK SAGSGENNEMGANG

Den analytiske sagsgennemgang har til formål at give indblik i kommunernes arbejdsgange i sager, hvor de visiterer og revisiterer borgere med fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse til botilbud.

Den analytiske sagsgennemgang giver viden om de forskellige typer af sager og hvilke arbejdsgange, der finder sted hvornår. Sagsgennemgangen giver et indblik i, hvilke mønstre der går igen i sagerne på tværs af kommunerne, og hvordan forskellige typer af sager adskiller sig fra hinanden.

Med udgangspunkt i en analyse af, hvilke mønstre der går igen på tværs af sagerne, har vi udarbejdet sagsforløb, der illustrerer eksempler på kommunernes praksis. Sagsforløbene er sammenskrivning af flere sager, hvor væsentlige karakteristika for forløbene fremgår. Sagsforløbene er derved konstruerede og anonymiserede.

I det følgende beskriver vi indkaldelsen af sagerne, sagsgennemgangen og udarbejdelsen af sagsforløbene.

Indkaldelse af sager

Vi har indkaldt otte sager fra hver af de seks kommuner, i alt 48 sager. I juni 2020 sendte vi et brev til kommunerne med en beskrivelse af, hvilke otte sager de skulle sende. Alle kommuner skulle sende otte sager fordelt således:

- To sager, hvor borgeren er visiteret til et botilbud efter servicelovens § 107
- To sager, hvor borgeren er visiteret til et botilbud efter servicelovens § 108
- To sager, hvor borgeren er visiteret til et botilbud efter almenboliglovens § 105 og
- To sager, hvor borgeren er visiteret til et socialpsykiatrisk botilbud efter enten servicelovens § 107 eller servicelovens § 108.

Desuden skulle mindst to af de ovenstående sager indeholde en revisitation til et andet botilbud. Det var for at få afdækket temaet revisitation gennem sagsgennemgangen.

Hvis kommunen ikke kunne sende sager svarende til ovenstående fordeling, skulle de sende sager fra en af de andre sags typer, således at vi fik i alt otte sager fra hver kommune.

For at sikre en systematisk udvælgelse bad vi kommunerne om at finde de otte seneste sager, hvor afgørelsen var truffet inden 10. marts 2019. Vi bad kommunerne om at sende alle akter i sagen i perioden 10. marts 2017 til 10. marts 2020. Herudover bad vi kommunen om at sende akter, de fandt relevante for visitation til botilbud, også selvom det lå uden for den treårige periode. Dette for at sikre, at vi fik alle relevante akter for visitation og eventuelt revisitation til botilbud, samt for at afdække temaerne om opfølgning og personrettet tilsyn.

Alle sager blev screenet for at sikre, at sagerne omhandlede de relevante paragraffer, og at afgørelsen om visitation til botilbud var truffet inden 10. marts 2019. I de tilfælde, hvor sagerne ikke levede op til kriterierne, har vi indkaldt nye sager.

Vi har gennemgået sagerne i perioden juli 2020 til august 2020.

Hvad ser vi på i sagerne?

Til gennemgang af sagerne har vi udarbejdet et analyseskema, som indeholder spørgsmål om de forskellige sagsskridt, vi gerne vil have besvaret gennem den analytiske sagsgennemgang. Spørgsmålene i analyseskemaet er tilknyttet følgende overordnede sagsskridt:

- Opstart af sagen
- Udredning
- Valg af indsats
- Valg af det konkrete botilbud
- Opfølgning og personrettet tilsyn
- Revisitation

For hvert af de ovenstående sagsskridt har vi udarbejdet uddybende spørgsmål i analyseskemaet. Spørgsmålene belyser dels kommunens arbejdsgange, men også, i det omfang det fremgår af sagerne, de hensyn kommunen tager, når de vælger et botilbud til en borger. Sagsgennemgangen har ikke til formål at vurdere lovmedholdelighed i kommunernes praksis.

Udarbejdelse af sagsforløb

Vi har udfyldt et analyseskema for hver af de 48 sager, vi har gennemgået. Det har vi gjort for at få et overblik over sagsbehandlernes arbejdsgange og indholdet af de enkelte sagsskridt, for derved at kunne eksemplificere kommunernes praksis.

Udover at se på indholdet af de enkelte sagsskridt, har vi også set på sammenhænge mellem dem. Det kan eksempelvis være sammenhænge mellem, hvilken type funktionsnedsættelse borgeren har, og hvilken type af botilbud borgeren bliver vist til. Det har givet os et billede af, hvilke mønstre der går igen på tværs af sagerne, og herved hvilke karakteristika der er relevante at fremhæve i de sammenskrevne sagsforløb.

Med udgangspunkt i de 48 udfyldte analyseskemaer har vi udarbejdet otte eksempler på konstruerede sagsforløb, som er sat sammen af elementer fra de gennemgåede sager. Samlet set viser de otte udarbejdede sagsforløb den variation, som vi har fundet i de indsendte sager, og giver eksempler på, hvordan en borgers sagsforløb kan se ud i forhold til visitation til botilbud. Formålet har været at gengive elementer fra sagerne, og ikke at give eksempler på ideelle sagsforløb.

Sagsforløbene, som de fremstår i rapporten, har derfor ikke eksisteret i virkeligheden i deres helhed. Denne fremgangsmåde er valgt for at sikre, at sagsforløbene ikke indeholder personhenførbare oplysninger.

Forbehold

Der er en række forbehold i forbindelse med sagsgennemgangen og udarbejdelsen af sagsforløbene.

De gennemgåede sager og udarbejdede sagsforløb udgør ikke et repræsentativt billede af kommunernes sagsbehandling. Sagsgennemgangen kan derfor ikke belyse fordelingen af sagstyper eller omfanget på landsplan. Derudover fremgår kommunernes overvejelser og hensyn i sagsbehandlingen i meget begrænset omfang i sagerne. For at belyse disse aspekter har vi foretaget gruppeinterview, hvor vi blandt andet får belyst sagsbehandlernes overvejelser og hensyn i forbindelse med valg af konkret botilbud.

GRUPPEINTERVIEW

Interviewene har til formål at give indsigt i kommunernes arbejdsgange og de overvejelser og hensyn, som kommunerne foretager i forbindelse med valg af botilbud. Desuden giver interviewene eksempler på, hvordan ønsker og hensyn vægtes i forhold til hinanden. Interviewene er gennemført i september og oktober 2020.

Hvem har vi interviewet?

Vi har interviewet sagsbehandlere, der arbejder med at visitere borgere til de typer af botilbud, der indgår i undersøgelsen. Der har ikke deltaget ledere i interviewene. Da undersøgelsen også belyser visitationen til socialpsykiatriske botilbud efter servicelovens § 107 og § 108, har vi været opmærksomme på, at kommunerne kan være organiseret forskelligt i forhold til handicap og psykiatri. Derfor har vi i en enkelt kommune foretaget to interview, ét med handicapteamet og ét med psykiatriteamet. I de resterende interview sad de forskellige teams enten sammen, eller også visiterede sagsbehandleren til alle typer af botilbud, inklusiv de socialpsykiatriske botilbud. Derfor fremgår kommunernes organisering i teams.

I alle gruppeinterview deltog mellem to og fem sagsbehandlere, og interviewene varede en til to timer.

KOMMUNERNES ORGANISERING – FOR MEDARBEJDERE DER VISITERER TIL BOTILBUD

- I Vesthimmerlands Kommune er medarbejderne opdelt i et handicapteam og psykiatriteam, der er dog enkelte medarbejdere, der arbejder med begge områder.
- I Norddjurs Kommune er medarbejderne opdelt i et ungeteam for borgere i alderen 16-25 år, et team for udsatte voksne fra 26 år, et team for voksenhandicap over 18 år og et team for psykiatri og senhjerneskade over 18 år.
- I Varde Kommune er medarbejderne opdelt i et psykiatriteam og et handicapteam.
- I Stevns Kommune arbejder alle sagsbehandlere med både handicap- og psykiatriområdet.

I Hvidovre Kommune er voksenrådgivningen opdelt i et team for borgere, der ikke modtager førtidspension, og et team for borgere, der er tildelt førtidspension – begge teams arbejder både med handicap- og psykiatriområdet.

- I Frederiksberg Kommune er medarbejderne opdelt i et team for midlertidige indsatser og et team for længerevarende indsatser.

Hvad handler interviewene om?

Vi har forud for interviewene udarbejdet en interviewguide. Interviewguiden er, ligesom analyseskemaet for sagsgennemgangen, baseret på en kronologi over overordnede sagsskridt. I alle interviewene spørger vi ind til konkrete arbejdsgange og overvejelser i forbindelse med følgende:

- Kommunernes organisering
- Valg af indsats
- Arbejdsgange i forbindelse med valg af de konkrete botilbud
- Overvejelser og hensyn ved valg af de konkrete botilbud
- Opfølgning, personrettet tilsyn og revisitation

Interviewene giver, modsat sagsgennemgangen, mulighed for at få indblik i de overvejelser, hensyn og vægtning af hensyn sagsbehandlerne gør, når de skal vælge et konkret botilbud til en borger.

Brug af sagsforløb i interviewene

I alle kommuner har vi gennemgået to af de sammenskrevne sagsforløb med interviewpersonerne. Det havde flere formål:

Et formål var at kvalitetssikre de udarbejdede sagsforløb ved at afklare, om sagsforløbet var genkendeligt for kommunens medarbejdere i den forstand, at et tilsvarende sagsforløb ville kunne forekomme i kommunen.

Et andet formål med at benytte sagsforløb var at kvalificere og understøtte interviewene således, at sagsbehandlerne kunne tale om egen praksis i relation til eksemplet i sagsforløbet. Derved kunne interviewet handle om emner og problemstillinger, som ikke var en del af interviewguiden, men som fremstod tydelige for sagsbehandlerne, når de læste sagsforløbene.

Et tredje formål var at udfylde nogle af de 'videnshuller', der er i sagsforløbene. Som beskrevet tidligere, er det vores erfaring, at sagerne som oftest ikke indeholder beskrivelser af sagsbehandlerens overvejelser og vægtning af hensyn. Interviewene kunne her give mulige forklaringer på, hvorfor sagsforløbene ser ud, som de gør.

Behandling af interviewene

Alle interviewene var som udgangspunkt planlagt til at foregå ved fysisk fremmøde i de respektive kommuner. Grundet Covid-19, kunne dette dog ikke lade sig gøre i alle kommuner. Tre interview er foretaget over Skype, og de resterende fire interview er foretaget ved fysisk fremmøde i kommunen.

Interviewene er alle blevet optaget, og er derefter blevet transskriberet i programmet NVivo. Vi har bagefter kodet interviewtransskriptionerne systematisk med afsæt i et kodetræ. Kodetræet bygger på temaer og spørgsmål fra interviewguiden og sagsgennemgangen, samt analysetemaer der er opstået i og på tværs af interviewene.

Citater og relevante uddrag af rapporten, hvor vi refererer til specifikke interview, har været sendt i faktisk høringsproces hos interviewpersonerne.

Viden fra sagsgennemgangen

Viden fra sagsgennemgang

I boksen nedenfor giver vi et samlet indblik i viden og mønstre fra sagsgennemgangen. Pointerne er også præsenteret løbende i rapporten.

VIDEN FRA SAGSGENNEMGANGEN

- Der er i sagsgennemgangen flere eksempler på, at det er ofte er en anden myndighed, der kontakter kommunen, om en borger, der senere bliver vist til et botilbud.
- I sagsgennemgangen er der i flere sager ikke foretaget en udredning af borgeren inden, at borgeren visiteres til et botilbud.
- Sagsgennemgangen viser, at der i de gennemgåede sager er flere borgere i længerevarende botilbud, der har en fysisk funktionsnedsættelse end borgere i midlertidige botilbud.
- I de gennemgåede sager, hvor borgere visiteres til et socialpsykiatrisk botilbud, er borgerne mellem 20-32 år.
- Der er i sagsgennemgangen begrænset viden om, hvordan sagsbehandlerne finder frem til konkrete botilbud.
- Sagsgennemgangen viser, at der i flere sager er ønsker fra borgeren eller de pårørende til faciliteter eller konkrete botilbud.
- I flere gennemgåede sager fremgår det, at borgeren har fået bevilget SEL § 103 beskyttet beskæftigelse, SEL § 104 samværs- og aktivitetstilbud eller særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU).
- Der er i sagsgennemgangen flere eksempler på, at VISO er inddraget i forhold til at afklare, hvilke kompetencer og retning botilbuddet skal have i arbejdet med borgeren.
- I flere af sagerne i sagsgennemgangen fremgår det ikke, hvordan den konkrete afgørelse om personkreds-vurdering og bevilling af botilbud er truffet.
- Sagsgennemgangen viser, at der i langt de fleste sager er foretaget opfølgning. Der er dog enkelte sager, hvor opfølgningen ikke fremgår i året efter, at der er truffet afgørelse om botilbud.
- Det er i sagsgennemgangen kun få sager, hvor det fremgår særskilt, at der er foretaget personrettet tilsyn.
- I de sager i sagsgennemgangen, hvor borgeren bliver revideret til et andet botilbud, er kommunen ofte blevet opmærksom på, at borgeren skal revideres ved, at botilbuddet har kontaktet dem eller i forbindelse med et opfølgningsmøde.